

Bulletin slovenskej advokácie

Vložená príloha
POVINNÉ PLATBY
ADVOKÁTOV

**Prípud „Lexmann“
a variácie
na deformovanú
ochranu zákonnosti
a ústavnosti**
vo voľbách do Európskeho parlamentu

**K uplatneniu
námietky
premlčania
v odvolacom konaní**

**Právo
na spracúvanie
osobných údajov
ako protiplnenie
za tovary a služby**
v oblasti ochrany
spotrebiteľa

AKTUÁLNE

2 ROZHOVOR

Advokátsku prax využívam aj pri činnosti sudcu
Ústavného súdu SR
JUDr. Miloš Maďar, PhD., LL.M.

DISKUSIA

- 3 Prípustnosť dovolania „proti trovám“
JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 6 Prípád „Lexmann“ a variácie na deformovanú ochranu zákon-
nosti a ústavnosti vo voľbách do Európskeho parlamentu
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
13 K uplatneniu námietky premlčania v odvolacom konaní
Mgr. Viliam Poništ, PhD.
20 Právo na spracúvanie osobných údajov ako protiplnenie
za tovary a služby v oblasti ochrany spotrebiteľa
JUDr. Daniela Čičánová, PhD., LL.M.

JUDIKATÚRA

- 28 Ako Súdny dvor spojil požiadavku informovanosti
spotrebiteľa o potravinách s otázkou porušovania
medzinárodného humanitárneho práva
30 K zodpovednosti za škodu na zdraví spôsobenú
v súvislosti s lekársym zákrokom

ADVOKÁCIA

SAK

- 34 Aktuálne udalosti
35 Okrúhly stôl s témou
Etické aspekty výkonu justičných povolaní
38 Informovanie o poskytovaní právnych služieb
advokátom prostredníctvom reklamy

ZAHRANIČIE

- 42 Advokácia v Dánsku, zoznámte sa, prosím
47 Seminár o cezhraničnom poskytovaní
právnych služieb v Poľsku
48 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
51 Nemčina ako konkurenčná výhoda advokáta
53 Povinnosť advokáta odmietnuť poskytovanie právnych
služieb v súvisiacich veciach osobám,
ktorých záujmy sú vo vzájomnom rozpore
55 *Bulletin advokacie prináša...*

ZAÚJÍMAVOSTI

- 57 Konferencia *Advokáti proti totalite*
JUDr. Ján Čarnogurský

LITERATÚRA

- 59 Advokáti proti totalite
JUDr. Peter Kerecman, PhD.

**Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,**

v posledných mesiacoch rezonujú v spoločnosti infor-
mácie o škandáloch, ktoré hlboko otriasajú krehkou
dôverou nielen v justíciu, ale aj v demokratické uspo-
riadanie nášho štátu. Bolo by naivné redukovať tieto
správy len na problém súdnictva. Ide o zlyhanie kon-
krétnych jednotlivcov zo všetkých justičných profesií,
vrátane advokácie.

Budúci rok si pripomenieme 30. výročie prijatia zákona
o slobodnej advokácii. So slobodou sa viaže aj zodpo-
vednosť. Aj cez prizmu tohto historického mílnika
musíme s plnou vážnosťou pristupovať k akémukoľvek
nezodpovednému konaniu, ktoré ohrozuje základy
spravodlivosti, práva na riadny súdny proces či práva
na obhajobu.

Ako advokáti si plne uvedomujeme našu spoluzodpo-
vednosť za funkčnosť právneho štátu, ktorú nesieme
spolu s ďalšími justičnými profesiami. Preto predseda
SAK Tomáš Borec zvolal Okrúhly stôl na tému: Etické
aspekty výkonu justičných povolaní. Stretnutie sa kona-
lo za účelom zhodnotenia aktuálnej situácie a jasného vy-
medzenia sa zástupcov jednotlivých profesií ku konaniu,
ktoré ohrozuje výkon činnosti justičných povolaní.

Teší nás, že s výnimkou notárov prijali pozvanie na stret-
nutie zástupcovia všetkých profesií. Na stretnutí veľmi
jasne odznela potreba reagovať spoločnými pozíciami
na skutočnosti, ktoré sa týkajú funkčnosti justičného sys-
tému ako celku. Je nevyhnutné vzájomne komunikovať,
ale aj sa podporiť pri plnení úloh jednotlivých justičných
profesií. Medializované správy prirodzene tvoria živnú
pôdu pre radikálne riešenia, ktoré však historicky nikdy
nefungovali. O to viac je potrebné venovať sa dôklad-
nému personálnemu výberu a sfunkčneniu očistných
procesov v rámci jednotlivých stavov. Prítomní ocenili
význam samosprávy advokátov aj pri postihovaní discip-
linárnych deliktov, keďže práve advokát je často jediný,
kto stojí pri svojom klientovi proti celej štátnej moci.

Milé kolegyně a kolegovia,
prajem Vám, ale i sebe, aby sme sa nedali znechutiť, ale
naopak, aby sme túto krízu v novom roku naplno využili
na pozdvihnutie hodnôt, ktoré sú základnou výbavou
na výkon nášho povolania.

Viliam Karas
člen predsedníctva SAK

K fotografii na obálke:

Dňa 28. novembra 2019 sa uskutočnil Okrúhly stôl s témou
Etické aspekty výkonu justičných povolaní. Viac na s. 35.
Zľava: JUDr. Viliam Karas, Mgr. Jozef Sedlák,
JUDr. Lenka Praženkova, JUDr. Tomáš Borec,
JUDr. PhDr. Karel Šimka, Ph.D., LL.M.,
JUDr. Ing. Miroslav Paller, JUDr. Branislav Pliško.

ROZHOVOR

Advokátsku prax využívam aj pri činnosti sudcu Ústavného súdu SR

Advokát **JUDr. Miloš Maďar, PhD., LL.M.** bol aktívnym členom Revíznej komisie, členom Vzdelávacieho kolégia a členom Pracovnej skupiny pre trestné právo Slovenskej advokátskej komory. Dňa 10. októbra 2019 ho prezidentka SR Zuzana Čaputová vymenovala za sudcu Ústavného súdu SR. Spýtali sme sa ho aj na to, či využíva pri činnosti sudcu ÚS SR aj advokátsku prax a či bude pokračovať v pedagogickej činnosti.

■ **Kedy a z akého podnetu ste začali prvýkrát uvažovať o kandidatúre na funkciu sudcu Ústavného súdu SR?**

O kandidatúre na funkciu sudcu ústavného súdu som začal uvažovať po dôslednej profesijnej a osobnostnej sebareflexii, ktorú som pri tomto dôležitom rozhodnutí považoval za nevyhnutnú. Podnetom pre ňu bola ponuka na kandidatúru koncom roka 2018, ktorá pre mňa predstavovala ocenenie

môjho odborného a ľudského potenciálu byť pre ústavný súd prínosom.

■ **Považujete advokátsku prax za výhodu, pokiaľ ide o Vaše nové odborné pôsobenie?**

Advokátska prax v rôznych oblastiach práva mi nepochybne napomohla k všestrannému rozvoju mojich právnických zručností, čo s osohom každý deň využívam aj pri činnosti sudcu ústavného súdu. Podstatnú časť agendy ústavného súdu tvorí ľudsko-právny aspekt problémov všeobecného súdnictva, s ktorými sa advokáti v praxi často stretávajú.

■ **Ako ste vnímali pomerne komplikovanú voľbu kandidátov a menovanie samotných sudcov Ústavného súdu SR?**

Výraz komplikovaná je v tomto prípade eufemizmus a nedá sa zatajiť, že bolo miestami náročné byť trpezlivý. Na druhej strane je nevyhnutné rešpektovať stanovené pravidlá pre výber vhodných kandidátov na sudcov ústavného súdu, ktoré platili pre všetkých rovnako a s pokorou je nutné doznať aj argument, že prienik názorov sa v takýchto prípadoch často nehladá ľahko.

■ **Ku ktorému právnemu odvetviu inklinujete najviac?**

Trestné právo a obchodné právo mi boli v praxi najbližšie, i keď v kancelárii sme sa venovali aj iným odvetviam práva. Napokon, trestné právo učím aj na právnickej fakulte, takže by bola premárnená príležitosť, ak by som sa mu nevenoval aj v praxi.

■ **Budete naďalej pôsobiť aj v pedagogickej oblasti?**

Budem sa určite horlivo usilovať, aby sa mi podarilo skĺbiť prácu na ústavnom súde s pôsobením na akademickej pôde, keďže to vnímam ako veľkú výhodu pri profesijnom sebarozvoji. Je nepochybné, že prienik týchto dvoch svetov je pre právnika mimoriadnym prínosom.

■ Aký je Váš názor na nový zákon 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde SR? Boli naplnené pôvodné požiadavky a očakávania?

Zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky prináša viacero pozitívnych momentov do konania pred ústavným súdom. Precizuje a podrobnejšie upravuje niektoré typy konaní a súčasne reaguje aj na predchádzajúce aplikačné problémy a snaží sa ich systémovo riešiť. Či bol využitý celý potenciál, ukáže až budúcnosť, ale rozhodne sa ústavný súd svedomito snaží pričiniť o takú interpretáciu tohto zákona, ktorá povedie k zvýšeniu kvality samotného konania.

■ Považovali by ste za vhodné vyčleniť z právomoci ústavného súdu tzv. prieťahovú agendu, ktorá tvorí značnú časť nápadu v rámci individuálnych ústavných sťažností?

Otázka rozsahu právomoci ústavného súdu je často pertraktovanou témou, najmä vo vzťahu k hodnoteniu efektívnosti tohto druhu ústavného procesu. Príležitostí na úpravu je niekoľko, je to však podmienené reformou súdnictva v Slovenskej republike a adekvátnymi legislatívnymi zmenami.

■ Ostane Vám advokácia naďalej „pri srdci“?

Určite áno, advokácia ma sprevádzala celý môj doterajší profesijný život a mám jej byť za čo vďačný.

DISKUSIA

Prípustnosť dovolania „proti trovám“

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Z hľadiska advokátskej praxe sú trovy konania a ich náhrada pravidelnou témou zásadného významu. Najmä pokiaľ ide o sporovú agendu. Na druhej strane, justičná optika, zameraná primárne na meritórne rozhodnutie, má prirodzenú tendenciu marginalizovať túto problematiku ako okrajovú. Zaznávanie inštitútu trov konania však rozhodne nie je namieste a nie je typické ani pre iné jurisdikcie.

Len pre ilustratívne porovnanie: aktuálne vydanie mienkotvorného britského diela o trovách Friston, M. a kol.: *Friston On Costs*. 3. vydanie. Oxford University Press 2018 má viac než 2100 strán a z celkového počtu 32 spoluautorov tvoria približne polovicu sudcovia.

Pri návrate do slovenskej právnej praxe možno v súčasnosti identifikovať jeden „nový“ problém, ktorý súvisí s prípustnosťou dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku. V prípade rozhodnutia o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP je situácia pomerne jednoznačná. Uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré vydá vyšší súdny úradník, možno napadnúť iba sťažnosťou, o ktorej rozhodne súd prvej inštancie (§ 248 CSP). Proti uzneseniu, ktorým rozhodol súd prvej inštancie o sťažnosti, nie je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 v nadv. na § 357 CSP).

Z tohto dôvodu nemôže byť výška trov konania predmetom odvolacieho prieskumu. Tým je vylúčený aj dovolací prieskum, keďže dovolaním možno v zmysle § 419 CSP napadnúť iba rozhodnutie odvolacieho súdu. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania ostáva k dispozícii iba ústavná sťažnosť, ktorej prípustnosť Ústavný súd SR *a priori* nevylučuje (pozri napr. II. ÚS 275/2018; aj keď častejšie je v súčasnosti ústavnoprávnemu prieskumu podrobovaná aplikácia § 257 CSP, napr. III. ÚS 298/2018 a IV. ÚS 588/2018).

Do inej kategórie možno zaradiť rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania podľa § 262 ods. 1 CSP. Odvolanie proti takémuto rozhodnutiu pripúšťa § 357 písm. m) CSP, čo v sebe implikuje následné rozhodnutie odvolacieho súdu. Toto rozhodnutie by z hľadiska kritéria podľa § 419 CSP mohlo byť vo všeobecnosti napadnuté dovolaním, ak to zákon pripúšťa.

Odvolací súd, navyše, vo viacerých prípadoch sám rozhoduje o nároku na náhradu trov odvolacieho konania a v prípade zmeny odvolaním napadnutého rozhodnutia aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie (§ 396 ods. 2 CSP). Rozhodnutia odvolacieho súdu o nároku na ná-

hradu trov konania, ktoré hypoteticky prichádzajú do úvahy, teda netvorí zanedbateľnú množinu.

Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP však generálne vylučuje znenie § 421 ods. 2 CSP, podľa ktorého nie je dovolanie prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP. Tu je navyše potrebné zdôrazniť ustálenú teoretickú premisu, že výrok o trovách konania má vždy povahu uznesenia, aj keď je súčasťou rozsudku.

Ak odvolací súd sám rozhodne o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, prípadne prvoinštančného konania podľa § 396 ods. 2 CSP, nejde už o rozhodnutie, ktorým sa potvrdzuje alebo mení rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako to na účely prípustnosti dovolania vyžaduje § 421 ods. 1 CSP. Na základe uvedeného možno zovšeobecňujúco konštatovať, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania nie je prípustné dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP.

Potvrdzuje to aj rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR, napr. uznesenie sp. zn. 3 Cdo 221/2016, uverejnené v dvojmesačníku Zo súdnej praxe č. 4/2019 pod poradovým číslom 32/2019, s nasledujúcou právnou vetou „Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania, ktorú dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP.“

Takže diskutabilnou ostáva už iba prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania z dôvodu zmätočnosti podľa § 420 CSP. Tu zákon *expressis verbis* vyžaduje, aby išlo o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí. Možno pritom považovať za nesporné, že o rozhodnutie vo veci samej v tomto prípade nejde.

Je teda rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania rozhodnutím, ktorým sa konanie končí? Ak áno, zakladá to prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP? Z judikatúry Ústavného súdu SR vyplýva kladná odpoveď na obidve uvedené otázky. V Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018 bolo pod č. 74/2018 zverejnené uznesenie sp. zn. I. ÚS 275/2018 s nasledujúcou právnou vetou „(...) Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimí riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.“

Diametrálne odlišne sa k tejto procesnoprávnej otázke stavia samotný odvolací súd. Poukázať možno na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 12/2017 (Zo súdnej praxe č. 52/2017) „Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 CSP dopadá na dve kategórie rozhodnutí odvolacieho súdu;

prvou sú rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej a druhou sú rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí. Slovné spojenie „konanie končí“ sa interpretuje v spojení s predurčujúcou premisou platnou pre prvú kategóriu rozhodnutí „vo veci samej“, čím sa vymedzuje množina rozhodnutí vydaných odvolacím súdom tam, kde sa končí konanie vo veci samej.“ Z rovnakých predpokladov vychádzajú aj iné publikované rozhodnutia odvolacieho súdu, nielen o trovách konania, napr. aktuálne: Zo súdnej praxe č. 33/2019 (sp. zn. 8 Cdo 204/2017).

Ešte jednoznačnejšie je formulovaná právna veta judikátu R 73/2018, vychádzajúceho z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 160/2017 „Uznesenie odvolacieho súdu o náhrade trov konania nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v zmysle ustanovenia § 420 CSP, i keď odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol samostatným uznesením vydaným až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.“ Keďže ide v tomto prípade o rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, predstavuje citovaná právna veta ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu (porovnaj R 71/2018).

Možno dôvodne predpokladať, že odvolací súd bude vo všeobecnosti rešpektovať vlastnú ustálenú rozhodovaciu prax, a to bez ohľadu na uvedené rozhodnutie Ústavného súdu SR. To samozrejme neplatí v prípade individuálnej kasačnej záväznosti prípadného zrušujúceho nálezu v zmysle § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZÚS“).

Pravdepodobnosť procesného úspechu dovolateľa, ktorý napáda rozhodnutie o trovách konania, je preto veľmi malá. Najvyšší súd SR síce môže v budúcnosti preklenúť vlastnú judikatúru rozhodnutím veľkého senátu podľa § 48 CSP, avšak na túto alternatívu sa advokát pri podaní dovolania nemôže spoľahnúť. Navyše, argumentácia odvolacieho súdu v R 73/2018 je racionálna a možno ju považovať za vecne správnu.

Zároveň je z dlhodobého hľadiska neakceptovateľné, aby v takejto triviálnej procesnoprávnej otázke pretrvával zásadný názorový rozkol medzi najvyšším a ústavným súdom. V dohľadnej dobe možno preto očakávať predloženie návrhu na zjednotenie právnych názorov plénu ústavného súdu podľa § 13 ZÚS. Samotné plénum ústavného súdu bude následne čeliť alternatíve potvrdenia právneho názoru vyjadreného v R 73/2018 alebo (naopak) potvrdenia právneho názoru prezentovaného v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR pod č. 74/2018, čo by predstavovalo zásadný impulz aj pre prípadnú zmenu judikatúry Najvyššieho súdu SR. ■

**Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
a Slovenská advokátska komora**

Vás pozývajú na 6. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie

„Bratislavské právnické fórum 2020“

TERMÍN KONFERENCIE: 6. - 7. februára 2020

Téma plenárneho zasadania: „Advokát ako ochranca právneho štátu“

Konferencia je rozdelená na **plenárne zasadnutie a paralelné rokovania** v tematicky zameraných sekciách venované aktuálnym otázkam advokácie.

MIESTO KONANIA: Právnická fakulta UK v Bratislave, (Šafárikovo nám. č. 6)

ROKOVACÍ JAZYK: slovenčina, čeština, angličtina

PRIHLÁŠKY: do 13. januára 2020, vrátane názvu a abstraktu príspevku. Prihlásenie len prostredníctvom on-line registračného systému uverejneného na webstránke: <http://bpf2020.flaw.uniba.sk/index.php/sk/>.

PRÍSPEVOK: do 28. februára 2020 – pokyny na jeho spracovanie budú uverejnené na webovej stránke konferencie. Príspevok bude publikovaný v recenzovanom zborníku vydanom v elektronickej CD forme s prideleným číslom ISBN a bude trvalo dostupný na webovej stránke konferencie a PF UK. Príspevok bude zaradený do databázových knižničných systémov.

KONFERENČNÝ POPLATOK: 70,- EUR (bez DPH) poplatok je potrebné uhradiť prevodom na účet na základe elektronickej faktúry vystavenej po prihlásení na konferenciu. Neúčast' na konferencii alebo neodovzdanie príspevku nezakladá právo na vrátenie účastníckeho poplatku.

Zoznam sekcií a ďalšie informácie o podujatí nájdete na:
<https://bpf2020.flaw.uniba.sk/index.php/sk/>

Kontakt e-mail: bpf@flaw.uniba.sk

Prípado „Lexmann“ a variácie na deformovanú ochranu zákonnosti a ústavnosti vo voľbách do Európskeho parlamentu

prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.

Príspevok sa venuje, na základe konkrétneho konania vo volebných veciach v tzv. prípade Lexmann, zásadným otázkam tohto konania pred ústavným súdom. Zamietnutie návrhu KDH (politického hnutia, ktoré M. Lexmann kandidovalo do Európskeho parlamentu) z formálnych dôvodov nastolilo viaceré problémy. V novom zákone o ústavnom súde chýba adekvátne vymedzenie účastníkov konania vo volebných veciach. Zamietnutie návrhu KDH otvorilo otázku porušovania práva Európskej únie ako aj ústavného poriadku Slovenskej republiky. Viedlo totiž k zamedzeniu prístupu ku súdnej ochrane. Autor navrhuje spôsoby súdnej ochrany, ktoré by mohol kandidát do Európskeho parlamentu využiť bez ohľadu na medzery v zákone o ústavnom súde (všeobecná správna žaloba). V záveroch navrhuje legislatívne úpravy, ktoré by zabránili tomu, aby sa odmietala materiálna súdna ochrana podľa procesného pravidla.

I. O námete a účele príspevku

Voľby do Európskeho parlamentu (ďalej aj „EP“) sa v Slovenskej republike konali 25. mája 2019. Rozhodovalo sa o 13 poslaneckých mandátoch a 1 podmienčnom mandáte, na ktorý vznikne nárok až po vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (ďalej len „Spojené kráľovstvo“) z Európskej únie (ďalej len „EÚ“). V dôsledku tejto právnej situácie došlo k tomu, že kandidátka Miriam Lexmann, kandidujúca za Kresťanskodemokratické hnutie (ďalej len „KDH“),

napriek tomu, že získala viac hlasov ako kandidát inej politickej strany Eugen Jurzyca, musí na svoj mandát počkať až do vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ.

KDH návrhom podaným na Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) napadlo ústavnosť a zákonnosť volieb do EP konaných na území Slovenskej republiky 25. mája 2019 (ďalej len „voľby“) v rozsahu uznesenia Štátnej komisie pre voľby a kontrolu financovania politických strán (ďalej aj „štátna komisia“) č. 49/6/2 prijatého na zasadnutí komisie konanom 25. – 26. mája 2019,

Prof. JUDr. Ján Mazák, PhD. pôsobí na Ústave medzinárodného práva a európskeho práva Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach;

v rokoch 2000 – 2006 sudca a predseda Ústavného súdu Slovenskej republiky; člen Súdneho dvora Európskej únie vo funkcii generálneho advokáta v rokoch 2006 – 2012.

ktorým komisia konštatovala, že kandidátkou, na ktorú sa aplikuje § 220a zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), je kandidátka Mgr. Miriam Lexmann.

Návrh KDH bol uznesením pléna ústavného súdu PL. ÚS 15/2019-46 zo dňa 26. júna 2019 zamietnutý; návrh sudcu spravodajcu ne získal potrebných sedem hlasov na jeho prijatie (čl. 131

- 1 Mazák, J., Jánošíková, M.: Všeobecné ustanovenia o konaní pred Ústavným súdom. Kritické poznámky k novému zákonu. (II.) Právny obzor, 102, 2019, č. 2, s. 111 – 112.
- 2 Podľa § 59 ods. 1 a 2 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov sťažnosť proti výsledku volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, do Európskeho parlamentu alebo do orgánu miestnej samosprávy môže podať aj protikandidát, ktorý získal aspoň 10 % hlasov. Sťažnosť môže podať aj najmenej 10 % voličov príslušného volebného obvodu; k sťažnosti musia byť pripojené podpisy a adresy týchto občanov. Sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, do Európskeho parlamentu alebo do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) aj politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov.
- 3 Dôvodová správa k novému zákonu o ústavnom súde pri § 157 ods. 2 opakuje len jeho text, čo je v príkrom rozpore s § 7 ods. 2 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 310/2016 Z. z.

ods. 1 ústavy v spojení s § 57 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Napriek tomu, že odôvodnenie tohto uznesenia je na 15 stranách, v skutočnosti je zamietnutie návrhu na začatie konania odôvodnené len na jednej strane, pričom je obmedzené na citovanie ústavnej a zákonnej úpravy (strana 15).

K tomuto rozhodnutiu (v ďalšom texte budeme používať skratku „rozhodnutie *Lexmann*“ alebo „vec „*Lexmann*“) je pripojené odlišné stanovisko sudcu a predsedu ústavného súdu Ivana Fiačana, v ktorom kritizuje zamietnutie návrhu na začatie konania, ponúka výklad čl. 131 ods. 1 ústavy, ktorý by bol pripustil aspoň prijatie návrhu na ďalšie konanie; súčasne sa venuje aj výkladu a použitiu § 220a volebného zákona, ktorý by viedol k inému výsledku, než ktorý prijala komisia.

Takéto rozhodnutie je, podľa môjho názoru, bez hlbšieho skúmania v rozpore s princípom právneho štátu (čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 a 124 ústavy) ako aj so základným právom na účinnú súdnu ochranu, tak ako to vyplýva z práva Európskej únie (ďalej len „úniové právo“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). V tejto spojitosti voľne nadviažem aj na výsledky a závery vzťahujúce sa na čl. 131 ods. 1 ústavy a § 57 zákona o ústavnom súde uverejnené v rámci ktorejkoľvek analýzy novej právnej úpravy konania pred ústavným súdom.¹

V spojitosti s týmto odmietnutím spravodlivosti v konaní pred ústavným súdom vznikajú zásadnejšie otázky. Je kandidát vo voľbách do EP zbavený súdnej ochrany voči výsledkom volieb? Z akých dôvodov sa kandidát nemôže domáhať preskúmania zákonnosti a ústavnosti volebného procesu vrátane jeho výsledku vo svojom mene (oprávnenie na podanie návrhu) a musí sa spoliehať len na politickú stranu alebo politické hnutie, na ktorých kandidačných listinách kandidoval? Ako by mohol postupovať taký kandidát, ak by strana alebo hnutie odmietli podať návrh na konanie na ústavný súd?

Najprv sa mienim venovať medzerovitej úprave účastníkov konania a predovšetkým osôb oprávnených podať návrh na konanie vo volebných veciach s osobitným zreteľom na voľby do EP; v ďalšej časti príspevku vysvetlím, z akých dôvodov je zamietnutie návrhu ústavným súdom porušením práva Európskej únie a v tretej časti ponúknem názor na súdnu ochranu, o ktorú by mohol v správnom súdnictve požiadať priamo kandidát do EP.

II. Deformovaná úprava subjektov oprávnených na podanie návrhu a okruhu účastníkov

Výsledky volieb do EP je prípustné napadnúť v konaní pred ústavným súdom. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

V tejto ústavnej norme nie je ustanovený subjekt oprávnený na podanie návrhu na ústavný súd. Z toho vyplýva, že vymedzenie takých subjektov bolo ponechané na zákonnú úpravu (čl. 140 ústavy: Podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon).

Pôvodný zákon o ústavnom súde v konaní o volebnej sťažnosti upravil pomerne široké spektrum osôb oprávnených na podanie návrhu, do ktorého zahrnul aj s kandidáta, resp. protikandidáta.²

Tento prístup k implementácii čl. 140 ústavy bol úplne opustený v zákone o ústavnom súde.

Podľa § 157 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania podľa čl. 129 ods. 2 ústavy o ústavnosti a zákonnosti volieb do Národnej rady a do Európskeho parlamentu môže podať politická strana alebo politické hnutie alebo ich koalícia, ktoré podali platnú kandidátnu listinu podľa osobitných predpisov. Žiaden iný subjekt alebo jednotliviec nie je oprávnený na podanie takého návrhu. Dôvody takého masívneho obmedzenia oprávnených subjektov ako aj úplné vynechania práva kandidáta brániť sa proti nezákonnosti a neústavnosti volieb do EP nie sú známe.³

Obmedzenosť takej úpravy vynikne, ak kandidát má pochybnosti o zákonnosti a ústavnosti výsledku volieb, avšak politická strana alebo politické hnutie sa rozhodne nepodať návrh

na začatie konania pred ústavným súdom. V takom prípade sa kandidát nemá ako brániť proti rozhodnutiu politického subjektu, ktorý sa rozhodol rezignovať na jeho súdnu ochranu.

Zákon o ústavnom súde však deformuje aj okruh účastníkov v konaní vo volebných veciach. Jedinými účastníkmi (okrem navrhovateľa) sú len politická strana alebo politické hnutie alebo ich koalícia, ktoré získali v napadnutých voľbách zastúpenie v národnej rade alebo v Európskom parlamente.

Účastníkom konania nie je štátna komisia, hoci jedným z výsledkom konania môže byť aj zrušenie jej rozhodnutia (zápisnice) o výsledku volieb a jeho nahradenie výrokom pléna ústavného súdu. Napraviť túto medzeru v zákona sa nedá prostredníctvom inštitútu zúčastnenej osoby, pretože zrušenie výsledku volieb je priamym zásahom do kompetencie štátnej komisie a proti nemu by mala mať plné práva účastníka konania.

Rovnako účastníkom konania nie je ani kandidát, ktorý bol vyhlásený za zvoleného a bolo mu vydané osvedčenie o zvolení, pričom sa rozhoduje o jeho právnom postavení, ktoré môže byť výrazne zmenené v jeho neprospech (§ 163 ods. 1 písm. c/ zákona o ústavnom súde). Zjavne to súvisí s tým, že neúspešný kandidát nie je oprávnený podať návrh na začatie konania vo volebných veciach, avšak tento argument je slabý, ak si uvedomíme, že ústavný súd môže zmeniť postavenie zvoleného kandidáta tak ako to pripúšťa už citovaný § 163 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde.

Deformovaná a zjednodušená úprava okruhu subjektov oprávnených na podanie návrhu v konaní vo volebných veciach ako aj okruhu účastníkom priamo nevedla k výsledku konania vo veci *Lexmann*. Výsledok – zamietnutie návrhu bolo dôsledkom nezískania dostatočného počtu hlasov členov pléna (čl. 131 ústavy v spojení s § 8 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

Venovali sme tomuto problému pozornosť najmä z dôvodu, že neriešenie okruhu osôb oprávnených na podanie návrhu, vrátane okruhu účastníkov, by mohlo viesť k tomu, že kandidát do EP by sa nemohol, v prípade neochoty politickej strany alebo politického hnutia, ktoré ho kandidovali, brániť proti nezákonnosti alebo neústavnosti vo voľbách v konaní pred ústavným súdom.

III. Zamietnutie návrhu KDH vo veci *Lexmann* porušuje právo Európskej únie

Ešte pred výsledkom konania pred ústavným súdom vo veci *Lexmann* bol vyslovený názor, podľa ktorého sa žiada taká úprava čl. 131 ústavy a zákona o ústavnom súde, ktorá vylúči odopretie súdnej ochrany iba z dôvodu nedostatku hlasov v pléne ústavného súdu.⁴

Takáto úprava sa javí, vo svetle rozhodnutia vo veci *Lexmann*, ešte naliehavejšia, pretože rozhodnutím pléna o zamietnutí návrhu KDH došlo k úplnému popretiu zmyslu a účelu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 124 a 129 ods. 2 ústavy.

Súčasne však došlo aj k porušeniu práva Európskej únie.

3.1. Právna situácia kandidáta do EP patrí do pôsobnosti únieového práva

Pri uvažovaní o súdnej ochrane kandidáta do EP je potrebné vziať do úvahy, že právna situácia kandidáta do EP patrí do pôsobnosti práva Európskej únie.

Podľa čl. 39 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“)⁵ každý občan Únie má právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu v členskom štáte, v ktorom má bydlisko, a to za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci toho štátu. Podľa odseku 2⁶ tohto článku poslanci Európskeho parlamentu sú volení vo všeobecných, priamych a slobodných voľbách tajným hlasovaním.

V únieovom práve existuje Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu (ďalej len „akt 1976“).⁷

Na právnu situáciu M. *Lexmann* a KDH sa vzťahuje čl. 39 ods. 2 charty,⁸ ktorý preberá zásady volebného systému v demokratickej spoločnosti. Citovaný článok charty vyjadruje právo občanov Únie voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu na základe článku 14 ods. 3 ZEÚ a článku 1 ods. 3 aktu 1976.

4 Mazák, J., Jánošíková, M.: Všeobecné ustanovenia o konaní pred Ústavným súdom. Kritické poznámky k novému zákonu. (II.) Právny obzor, 102, 2019, č. 2, s. 110 – 112.

5 Rovnaká úprava je v čl. 20 ods. 2 písm. b) Zmluvy o fungovaní Európskej únie v rámci občianstva Únie.

6 Zodpovedá tomu aj úprava v čl. 14 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii: Poslanci Európskeho parlamentu sú volení vo všeobecných, priamych a slobodných voľbách tajným hlasovaním na volebné obdobie piatich rokov.

7 Tento akt je pripojený k rozhodnutiu 76/787/ESUO, EHS, Euratom z 20. septembra 1976 (Ú. v. ES L 278, s. 1), zmenený, doplnený a prečíslovaný rozhodnutím Rady 2002/772/ES, Euratom z 25. júna 2002 a z 23. septembra 2002 a rozhodnutím Rady 2018/994 z 13. júla 2018, ktoré však ešte nevstúpilo do platnosti.

8 Článok 39 ods. 1 charty sa neuplatňuje na situáciu, o akú išlo v konaní pred ústavným súdom vo veci *Lexmann*; Súdny dvor už totiž uviedol, že pokiaľ ide o článok 20 ods. 2 písm. b) ZFEÚ toto ustanovenie sa obmedzuje na uplatnenie zásady zákazu diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti pri výkone práva voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu tým, že stanovuje, že každý občan Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie je štátnym príslušníkom, má právo voliť v týchto voľbách v členskom štáte, v ktorom má svoje bydlisko, za rovnakých podmienok

ako štátni príslušníci tohto štátu (rozsudok Španielsko/Spojené kráľovstvo, C-145/04, EU:C:2006:543, bod 66).

9 Rozhodnutie Európskej Rady (EÚ) 2018/937 z 28. júna 2018, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu. Ú. v. EÚ L 165I, 2. 7. 2018, s. 1 – 3.

10 Pozri rozsudky Volker und Markus Schecke a Eifert, C-92/09 a C-93/09, EU:C:2010:662, bod 50, ako aj Lani-gan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 55.

11 Rozsudok Thierry Del-vigne proti Commune de Lesparre Médoc a Préfet de la Gironde, C-650/13. EU:C:2015:648. Bližšie pozri: Van Eijken, Hanneke; van Rossem, Jan Willem: Prisoner disenfranchisement and the right to vote in elections to the European Parliament: Universal suffrage key to unlocking political citizenship?, European Constitutional Law Review 2016 Vol. 12, s. 114-132.

12 Bližšie k tomu napríklad: Lacchi, Clelia, Multilevel judicial protection in the EU and preliminary references. Common Market Law Review. Vol. 53, 2016, No. 3, s. 680.

13 Rozsudok z 26. septembra 2013, Texdata Software, C-418/11, EU:C:2013:588. 425, body 77 a 78; rovnako aj rozsudok z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 34.

Je nesporné, že § 220a volebného zákona je nielen implementáciou únieového práva, ale predstavuje aj obmedzenie pasívneho volebného práva do EP; obmedzenie spočíva v tom, že k vydaniu osvedčenia o zvolení do EP dôjde až po vystúpení Veľkej Británie z Európskej únie. Ak k tomuto vystúpeniu nedôjde, tak podmienený mandát kandidátky sa neuplatní, hoci § 220a volebného zákona nemá o tom žiadne pravidlo správania sa. V nadväznosti na to sa stane ob-solútnym aj čl. 3 ods. 2 rozhodnutia Európskej rady č. 2018/937.⁹ To platí aj v prípade, že Veľká Británia vystúpi z EÚ až po skončení funkčného obdobia aktuálneho Európskeho parlamentu.

Pri skúmaní tohto obmedzenia nemožno zabúdať na to, že čl. 52 ods. 1 charty pripúšťa, že výkon práv aj vyplývajúcich z čl. 39 ods. 2 charty, môže byť obmedzený. Také obmedzenie musí byť ustanovené zákonom, rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd, dodržiavať zásadu proporcionality, byť nevyhnutné a skutočne zodpovedať cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Európskou úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.¹⁰

Z citovaných článkov charty, zakladajúcich zmlúv a aktu 1976 Súdny dvor Európskej únie aj v konkrétnej veci vyvodil,¹¹ že právna situácia kandidátov do Európskeho parlamentu patrí do pôsobnosti práva Únie.

3.2. Jednotlivec má základné právo na účinnú súdnu ochranu jeho práv zaručených únieovým právom

Z toho však vyplývajú závažné dôsledky vo vzťahu k základnému právu na súdnu ochranu kandidátov do Európskeho parlamentu.

Čl. 19 ods. 1 druhá veta ZEÚ ukladá: „Členské štáty ustanovia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany.“ Z tohto článku vyplýva, že nielen Súdny dvor, ale aj sudy členských štátov zabezpečujú súdne preskúmanie dodržiavania právneho poriadku Únie, čo je v súlade s decentralizovanou povahou právneho poriadku Únie, ktorého ochrana a presadzovanie je primárne zverené súdom členských štátov.¹²

Z rozsudku Súdneho dvora vo veci *Texdata Software*¹³ vyplýva, že: „Pokiaľ ide o zásadu účinnej súdnej ochrany, článok 47 prvý odsek Charty stanovuje, že každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. S cieľom zaručiť dodržanie tohto základného práva v rámci Únie článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ ukladá členským štátom povinnosť upraviť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany.“

Súdny dvor v tomto rozsudku identifikoval súvislosť čl. 19 ods. 1 druhá veta ZEÚ s právom na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 47 charty, pričom z tohto prepojenia rezultuje povinnosť členských štátov zabezpečiť dodržiavanie článku 47 ods. 1 charty.¹⁴

3.3. Súd členského štátu nesmie aplikovať vnútroštátne právo brániace účinnej súdnej ochrane jednotlivca, ktorý kandidoval do EP

Z konštantnej judikatúry Súdneho dvora ďalej vyplýva, že akékoľvek ustanovenie vnútroštátneho právneho poriadku, ako aj legislatívna, administratívna alebo súdna prax, ktoré by mohli oslabiť účinnosť uplatňovania práva Únie tým, že príslušnému súdu, ktorý aplikuje toto právo, nepriznávajú ani v okamihu jeho uplatnenia právomoc, aby urobil všetko, čo je nevyhnutné na neuplatnenie ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sú prekážkou plnej účinnosti noriem Únie s priamym účinkom, sú nezlučiteľné s požiadavkami, ktoré sú podstatou práva Únie.¹⁵

Treba ešte zdôrazniť, že články 39 a 47 charty majú podľa zásady prednosti únieového práva vo vzťahu k vnútroštátnemu právu členských štátov za následok stratu použiteľnosti každého ustanovenia vnútroštátneho predpisu, ktoré je s nimi v rozpore, vrátane ustanovení ústavy.¹⁶

Z citovanej judikatúry vyplýva pomerne jednoznačný záver. Plénum ústavného súdu nebolo vo veci *Lexmann* oprávnené a povinné aplikovať čl. 131 ústavy v spojení s § 8 ods. 5 zákona o ústavnom súde. Ich použitie viedlo k tomu, že sa kandidátke do EP a *KDH* odňala akákoľvek súdna ochrana, hoci jej právna situácia patrí do pôsobnosti únieového práva a preto členský štát bol povinný garantovať súdnu ochranu tohto právneho postavenia (nie úspech vo veci).

Je otázne, ako malo plénum ústavného súdu postupovať pri predbežnom prerokovaní návrhu *KDH* na konanie vo volebných veciach. Usudzujem, že pri sedemčlennom pléne¹⁷ bolo možné

rozhodovať jednoduchou väčšinou¹⁸ o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, napríklad pre zjavnú neopodstatnenosť. Také rozhodnutia spĺňajú elementárne požiadavky na poskytnutie účinnej súdnej ochrany.

IV. Spôsob zaplnenia medzery v zákonnej úprave: Všeobecná správna žaloba

Vzhľadom na to, že ústavný súd je oprávnený a povinný preskúmať nielen ústavnosť, ale aj zákonnosť týchto volieb, zdalo by sa, že neprichádza v žiadnom prípade do úvahy právomoc všeobecného (správneho) súdnictva na preskúmanie konkrétneho výsledku týchto volieb.

Nepovažujem to za správny záver.

Oprávnenie na podanie návrhu na ústavný súd je, ako to vyplýva z § 157 ods. 2 zákona o ústavnom súde, obmedzené len na politické strany alebo hnutia, prípadne ich koalície. Neúspešný kandidát nie je ani účastníkom konania a je otvorenou otázkou, či by sa takého konania mohol zúčastniť ako zúčastnená osoba (§ 33 zákona o ústavnom súde).¹⁹

4.1. Kandidát do EP má zaručené základné práva podľa čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 31 ústavy

Kandidát do EP požíva v plnom rozsahu základné práva zaručené v čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 31 ústavy.²⁰ Kompetencia ústavného súdu podľa čl. 129 ods. 2 ústavy v spojení s § 157 ods. 2 zákona o ústavnom súde však nepokrýva súdnu ochranu týchto základných práv kandidáta, najmä ak vezmeme do úvahy skutkové okolnosti veci *Lexmann*.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy²¹ sa správne súdnictvo nemôže zbaviť povinnosti poskytnúť súdnu ochranu jednotlivcovi vtedy, ak ide o ochranu základných práv a slobôd. Zákomom č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva bola zriadená Štátna komisia pre voľby a kontrolu financovania politických strán, ktorá je, vychádzajúc z jej právomoci (§ 13 v spojení s § 16 citovaného zákona), orgánom verejnej správy (rovnako aj nález sp. zn. PL. ÚS 15/98 z 18. marca 1999). Štátna komisia rozhoduje o tom, ktorý kandidát vo voľbách, napríklad do Európskeho parlamentu uspel a v akom rozsahu.²² Komisia teda rozhoduje, v kontexte základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, o subjektívnom práve (jeho obsahu, prípadne podmienenosti) kandidáta.²³

Na základe uvedených argumentov sa podľa čl. 46 ods. 2 a 129 ods. 2 ústavy súdna ochrana kandidáta do EP môže (musí) rozdeliť, vnútroštátne, medzi ústavný súd a všeobecné (správne) súdnictvo.

4.2. Súčasné uplatnenie ochrany kandidáta do EP v správnom súdnictve a v ústavnom súdnictve?

Z toho by bolo možné vyvodiť, že preskúmanie zákonnosti a ústavnosti volieb do Európskeho parlamentu ústavným súdom by nemalo brániť súčasnému preskúmaniu zákonnosti konkrétneho výsledku týchto volieb v správnom súdnictve podaním všeobecnej správnej žaloby²⁴ kandidátom, ktorý sa domnieva, že došlo k porušeniu jeho práv rozhodnutím štátnej komisie. Otázkou je však to, či súdna ochrana v konaní pred ústavným súdom a v správnom súdnictve môžu byť uplatnené súčasne.

Ak vezmeme do úvahy okruh účastníkov, skutkové a právne dôvody návrhu v konaní vo volebných veciach pred ústavným súdom a porovnáme ich s okruhom účastníkov v konaní o všeobecnej správnej žalobe ako aj so sekundárnym predmetom konania pred správnym súdom (zápisnica o výsledku volieb, osvedčenie o zvolení za kandidáta a oznámenie štátnej komisie mena a priezviska zvoleného kandidáta podľa § 220a zákona o voľbách 1 predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky), tak možno prijať záver o simultánnej súdnej ochrane v konaní pred ústavným súdom aj všeobecným (správnym) súdom.

V konaní pred ústavným súdom sú účastníkmi navrhovateľ, ktorým môže byť len politická strana alebo politické hnutie alebo ich koalícia, ktoré podali platnú kandidátnu listinu podľa oso-

14 Zásada účinnej súdnej ochrany práv jednotlivcov vyplývajúcich z práva Únie, na ktorú sa odvoláva článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, ktorá vychádza z ústavných tradícií spoločných členským štátom, je upravená v článkoch 6 a 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, a v súčasnosti je potvrdená v článku 47 Charty (pozri rozsudok z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 35 a citovaná judikatúra ako aj Rozsudok z 24. júna 2019, Európska komisia proti Poľskej republike, C-619/18, EU:C:2019:531, body 48 a 49).

15 Najmä rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, bod 22, a z 24. júna 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, body 52 až 62).

16 Pozri rozsudok ANAFE, C-606/10, EU:C:2012:348, bod 73 a citovanú judikatúru.

17 Pri plnom počte členov pléna taký problém sa nemôže vyskytnúť. Vždy sa musí dosiahnuť väčšina hlasov.

18 Ústavným základom takého postupu a rozhodnutia je čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 124 ústavy; v právnom štáte ústavný súd musí vykonávať svoju všeobecnú právomoc chrániť ústavnosť a ponechať neaplikovaný čisto procesný čl. 131 ústavy.

19 Dielo citované v poznámke č. 1, s. 105 – 106.

20 Ústavný princíp ustanovený čl. 31 ústavy, podľa ktorého

zákonná úprava práv ustanovených čl. 30 tejto ústavy musí umožňovať a napomáhať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, sa nevzťahuje iba na slobodnú súťaž medzi politickými stranami a hnutiami. Slobodná súťaž politických síl sa zaručuje aj vo vnútri jednotlivých politických strán a hnutí, medzi všetkými občanmi, ktorí uplatňujú ústavné právo na prístup k volenej funkcii (nález ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 15/98 z 18. marca 1999).

- 21 Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.
- 22 Štrnásty mandát patrí Slovenskej republike iba za predpokladu vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ a preto komisia, po pridelení všetkých mandátov, musela ešte rozhodnúť, ktorý mandát bude podmienený v zmysle § 220a zákona č. 180/2014 Z. z. Komisia prijala uznesenie, ktorým určila, že podmieneným mandátom bude mandát pridelený kandidátke Mgr. Miriam Lexmann z dôvodu, že KDH vykázalo najnižší zostatok delenia.
- 23 Podľa môjho názoru sú splnené aj ostatné procesné požiadavky na ochranu kandidáta v správnom súdnictve, ktoré sú ustanovené v § 177 a nasl. Správneho súdneho poriadku; nevenujem im osobitnú pozornosť, pretože ich analýza sa vymyká z predmetu príspevku.

bitných predpisov a ďalšími účastníkmi konania sú politická strana alebo politické hnutie alebo ich koalícia, ktoré získali v napadnutých voľbách zastúpenie v EP. Účastníkom konania nie je štátna komisia. Predmetom konania je neústavnosť volieb alebo nezákonnosť volieb alebo oba tieto dôvody s uvedením právnych predpisov a ich ustanovení, ktoré boli podľa navrhovateľov porušené.

V správnom súdnictve je žalobcom neúspešný kandidát, v tomto prípade kandidát podľa § 220a zákona o voľbách; žalobu podáva proti orgánu verejnej správy, ktorým je štátna komisia. Predmetom je nezákonnosť zápisnice o výsledku volieb v spojení s osvedčením o zvolení tohto kandidáta, ktorý bol zvolený, a oznámenia podľa § 220a ods. 2 zákona o voľbách.

Z tohto porovnania vychádza záver, podľa ktorého kandidát do EP je oprávnený na podanie všeobecnej správnej žaloby;²⁵ všetky podmienky prípustnosti takej žaloby sú splnené, takže správny súd by mal na jej základe preskúmať opodstatnenosť tvrdenia, či kandidát (žalobca) mal byť vyhlásený za zvoleného a malo mu byť vydané osvedčenie o zvolení.

4.3. Konkurencia návrhu na konanie vo volebných veciach a všeobecnej správnej žaloby

Aj keď pripúšťame, že ochrana pasívneho (i aktívneho) volebného práva do EP sa môže poskytovať súčasne v ústavnom i v správnom súdnictve, tak stále tu máme problém konkurencie návrhu na začatie konania vo volebných veciach podaného na ústavný súd a všeobecnej správnej žaloby. Zásadná otázka znie, či je možné konať a rozhodovať o ochrane pred nezákonnosťou na ústavnom súde aj na všeobecnom súde, keď je zjavné, že výsledky konania materiálne môžu (nemusia) byť identické.

Vzhľadom na to, že ústavný súd nie je súčasťou všeobecného súdnictva, tak sa nemôže uplatniť námietka prekážky začatej veci (*litispendencia*) tak ako ju upravuje § 55 písm. b) zákona o ústavnom súde. To platí aj opačne, súd v správnom súdnictve tiež nemôže zastaviť konanie pre uvedenú prekážku. Do úvahy by prichádzalo prerušenie konania podľa § 100 ods. 2 písm. a) Správneho súdneho poriadku, podľa ktorého ak správny súd neurobí iné vhodné opatrenie, môže konanie uznesením prerušiť, ak prebieha súdne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam na rozhodnutie správneho súdu. Súdnym konaním je nesporne aj konanie pred ústavným súdom o návrhu vo volebnej veci. Výsledok konania pred ústavným súdom by síce správny súd nezaväzoval, ale je viac menej isté, že tento súd by z neho prejudiciálne vychádzal.

4.4. Vylúčenie všeobecnej správnej žaloby až po novelizácii zákona o ústavnom súde

Ponúknutý záver o prípustnosti všeobecnej správnej žaloby by sa neuplatnil v prípade, ak by došlo k novelizácii § 157 zákona o ústavnom súde, v ktorej by sa upravilo primeraným spôsobom právo kandidáta do EP na podanie návrhu na konanie vo volebných veciach. V takom prípade by nebolo možné žiadať o ochranu správneho súdnictva. Právomoc ústavného súdu by mala prednosť.

Závery

Z uvedeného plynú tieto závery. Proti výsledkom volieb do Európskeho parlamentu je prípustné, podľa môjho názoru a platného právneho stavu, sa brániť:

- návrhom na preskúmanie zákonnosti a ústavnosti volieb podaným politickou stranou alebo politickým hnutím (§ 157 zákona o ústavnom súde);
- všeobecnou správnu žalobou podľa § 177 Správneho súdneho poriadku podanou kandidátom vo voľbách.

Riešenie konkurencie právomoci správneho súdnictva a právomoci ústavného súdu v individuálnej ochrane pasívneho volebného práva kandidáta do EP prinesie len judikatúra.

Vec *Lexmann* ukázala na nedostatky zákona o ústavnom súde, ktorý z nezistiteľných dôvodov obmedzil okruh osôb oprávnených na podanie návrhu na začatie konania vo volebných veciach; súčasne výsledok konania v tejto veci núti sa zamyslieť nad zmenou čl. 131 ústavy v spojení

s § 8 ods. 5 zákona o ústavnom súde, najmä ak sa vezme do úvahy, že zamietanie návrhov v konaní pred ústavným súdom môže viesť, nielen vo volebných veciach, k vážnemu porušeniu práva Európskej únie ako aj porušovaniu ústavného poriadku Slovenskej republiky. ■

RESUMÉ

Prípad „Lexmann“ a variácie na deformovanú ochranu zákonnosti a ústavnosti vo voľbách do Európskeho parlamentu

Autor sa venuje konaniu vo volebných veciach pred ústavným súdom na základe veci Lexmann, v ktorej došlo z formálnych dôvodov k zamietnutiu návrhu KDĽ, politického hnutia, ktoré M. Lexmann kandidovalo do EP. Autor kritizuje zákon o ústavnom súde pre chybné určenie účastníkov takého konania. Tvrdí, že zamietnutie návrhu z procesného dôvodu môže zakladať záver o porušení Ústavy ako aj práva EÚ pre odmietnutie súdnej ochrany. Venuje sa aj prípustnosti všeobecnej správnej žaloby na súdnu ochranu kandidáta do EP. V závere navrhuje legislatívne zmeny, ktoré by zabránili takým situáciám.

SUMMARY

The “Lexmann” Case and Variations on the Distorted Protection of Legality and Constitutionality in the European Parliament Elections

The author deals with electoral issues handled by the Constitutional Court following the Lexmann Case in which the complaint filed by the Christian Democratic Movement that had nominated M. Lexmann as a candidate to the EP was rejected for formal reasons. The author criticizes the Act on the Constitutional Court for erroneous determination of parties to such proceedings. He is of the opinion that the rejection of the complaint for procedural reasons may constitute a breach of the Constitution as well as of the EU law on the grounds of denial of judicial protection. He also deals with the admissibility of a general administrative action seeking judicial protection of an EP candidate. He also proposes legislative changes that would prevent such situations.

ZUSAMMENFASSUNG

Fall „Lexmann“ und Variationen auf einen deformierten Schutz der Gesetzmäßigkeit und Verfassungsmäßigkeit in der Wahl zum Europäischen Parlament

Der Autor widmet sich dem Verfahren in Wahlsachen vor dem Verfassungsgericht aufgrund der Sache Lexmann, bei der aus formellen Gründen der Antrag, gestellt von KDĽ – der politischen Bewegung, die M. Lexmann in der Wahl zum Europäischen kandidiert hatte, zurückgewiesen wurde. Der Autor kritisiert das Gesetz über das Verfassungsgericht wegen fehlerhafter Bestimmung der Prozessparteien in einem solchen Verfahren. Er behauptet, dass die Zurückweisung des Antrags aus prozessuellem Grund die Schlussfolgerung über die Verletzung der Verfassung sowie des Rechtes der EU infolge des abgewiesenen gerichtlichen Schutzes, gründen kann. Er widmet sich auch der Zulässigkeit einer allgemeinen Verwaltungsklage auf gerichtlichen Schutz eines Kandidaten zum Europäischen Parlament. Zum Schluss schlägt er legislative Änderungen, die solche Fälle verhindern könnten, vor.

24 Podľa § 117 ods. 1 Správneho súdneho poriadku správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

25 Nemusí to byť len kandidát v postavení M. Lexmann; mohol by to byť aj iný kandidát, ktorý by sa považoval za zvoleného bez toho, aby sa v zápisnici štátnej komisie o výsledku volieb objavil ako zvolený s právom na vydanie osvedčenia o zvolení.

K uplatneniu námietky premlčania v odvolacom konaní

Mgr. Viliam Poništ, PhD.

Vystavil zákonodarca „stopku“ možnosti vzniesť námietku premlčania v odvolacom konaní? To je otázka, na ktorú sa snaží nájsť odpoveď tento článok. Po prijatí nových procesných kódexov, ako to býva pri zmene legislatívy, nemuselo vždy dôjsť k správne mu výkladu nových procesných noriem a v zásade stále tomu tak nemusí byť. Jedným z prípadov môže byť (a je) aj vznesenie námietky premlčania v odvolaní.

1 Podľa HENDRYCH, D. – BĚLINA, M. – FIALA, J. – ŠÁMAL, P. – ŠTURMA, P. – ŠTENGLOVÁ, I. – KARFÍKOVÁ, M. Právnícký slovník. 3. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009. Dostupné na www.beck-online.cz;

2 Napríklad uznesenie Najvyššieho súdu SR, zo dňa 13. 10. 2009, sp. zn. 5 Cdo 120/2009, či rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžf/24/2011 zo dňa 29. marca 2012;

3 Výnimkou je uplatnenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi. Vid' Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 44/2017 zo dňa 21. novembra 2017;

4 Podľa Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1 – 654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, 2400 s.

5 Weinhold, D. Promlčení a prekluze v soukromém právu. Vydání první. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 55;

6 Tamtiež, s. 56;

Premlčanie je vlastne oslabenie subjektívneho práva a právnej povinnosti v dôsledku uplynutia časového úseku stanoveného právnou normou, ktorá spočíva v tom, že subjektívne právo a jemu odpovedajúca právna povinnosť stále trvajú, avšak nie je možné ich vymáhať (napríklad súdnou cestou).¹ Zo súdnych rozhodnutí vyplýva, že premlčaním sa rozumie uplynutie času stanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Hlavným, ba rozhodujúcim následkom premlčania je vznik práva na námietku premlčania pre povinný subjekt, ktorý ju môže, ale nemusí uplatniť.²

Označuje sa tiež ako kvalifikované uplynutie času, no dôležitejšie sú následky, ktoré so sebou prináša. Vznesením námietky premlčania v konaní dochádza k oslabeniu nároku veriteľa do takej miery, že súd jeho premlčaný nárok nemôže v zásade priznať.³ Ako z uvedeného vyplýva, márne uplynutie premlčacej doby nemá vplyv na existenciu subjektívneho práva veriteľa, spôsobuje iba podmienenie (a tým aj oslabenie) práva veriteľa na jeho vymožnenie súdnou cestou v dôsledku vzniku práva dlžníka vzniesť námietku premlčania.⁴ Ako uvádza Weinhold mimo súdne konanie nemá uplatnenie námietky premlčania právny význam.⁵ Teda je irelevantné, že v štádiu, ktoré nasledovalo pred samotným súdnym konaním sa žalovaný bránil premlčaním, keď to v konečnom dôsledku nenamietol v samotnom súdnom konaní. Hoci nie je vysoká pravdepodobnosť uvedeného konania, nebol by žalovaný takto úspešne hájil svoje práva. Ako ďalej uvádza Weinhold ide o procesný úkon adresovaný súdu, a nie veriteľovi, či inému účastníkovi konania.⁶ Teda dlžník namieta premlčanie v konaní na súde a adresuje námietku priamo súdu. Jej adresovanie protistrane nemá potrebné následky.

Mgr. Viliam Poništ, PhD. po absolvovaní právnickej fakulty (2011) pôsobil na Krajskom súde v Žiline, najskôr na správnom a násled-

ne na civilnom oddelení ako vyšší súdny úradník a neskôr aj ako asistent predsedu občiansko-právneho kolégia. Popri práci na súde absolvoval doktorandské štúdium na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave (2014). Od roku 2019 pracuje v Národnej banke Slovenska.

Predchádzajúca právna úprava – Občiansky súdny poriadok

Možnosť vzniesť námietku premlčania v podanom odvolaní nebola v predchádzajúcej procesnej úprave (Občiansky súdny poriadok,⁷ ďalej aj „OSP“) špecificky upravená. Účastníci neboli obmedzení na vznesenie námietky premlčania, t. j. mohli namietat premlčanie počas celého konania.

Najvyšší súd⁸ dospel k záveru, že námietka premlčania je námietkou právnou a neuplatňuje sa ňou taká skutočnosť, ktorú je účastník povinný tvrdiť v zmysle § 101 ods. 1 OSP⁹ najneskôr do vyhlásenia uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie, najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Zo žiadneho ustanovenia práva hmotného alebo procesného nevyplývalo, že by žalovaný musel uplatniť námietku premlčania v určitom štádiu konania; z povahy námietky premlčania vymedzenej hmotným právom (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vyplýva, že ju môže povinný subjekt uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci. Námietky premlčania sa teda netýkala koncentračná zásada konania vyjadrená v § 120 ods. 4¹⁰ a § 205a¹¹ OSP; s výnimkou, ak by uplatnenie námietky premlčania bolo spojené s neprípustným uplatňovaním nových skutočností a dôkazov. Z uvedeného názoru potom vychádzali aj nižšie súdy a prihliadali na námietku premlčaniu vznesenú v podanom odvolaní za uvedených podmienok.

Najvyšší súd SR vo vyššie uvedenom rozhodnutí označil námietku premlčania za námietku právnou. Derka¹² uvádza, že zástancovia aplikovateľnosti námietky premlčania v odvolacom konaní argumentujú tým, že ide o právnú námietku, a teda musí byť ako taká prípustná aj v odvolacom konaní. Tento názor podľa neho platí aj na akúkoľvek inú právnú námietku, či právne hodnotenia – všeobecne platí, že účastníci nie sú povinní tvrdiť právnú kvalifikáciu či svoje právne hodnotenie skutkového stavu. Ako ďalej uvádza, námietka premlčania je výnimkou a považoval ju za skutočnosť významnú pre rozhodnutie vo veci, ktorú je povinný účastník tvrdiť (§ 101 ods. 1 písm. a) OSŘ).¹³ Ak by sme vychádzali z uvedeného názoru, nebolo by možné uplatniť námietku premlčania v odvolacom konaní, no judikatúra v prostredí Slovenskej republiky nedospela k takémuto záveru. Námietka premlčania, ako právna námietka, preto tvorila výnimku zo zásady, že účastník nemusí právne kvalifikovať svoj nárok ani svoje tvrdenia.

V tejto súvislosti môžeme poukázať aj na názor Svobodu,¹⁴ ktorý sa pohrával s myšlienkou, že námietka premlčania by mohla byť námietkou procesnoprávnou. Poukázal pri tom na nemeckú a francúzsku jurisprudenciu, ktorá považovala námietku premlčania za procesnoprávnú. Mal za to, že námietku premlčania je možné účinne uplatniť iba v súdnom konaní. V tejto súvislosti máme za to, že síce námietku premlčania je naozaj možné účinne uplatniť iba v súdnom konaní, no jej vznesenie nemá procesnoprávne, ale hmotnoprávne následky. Je preto potrebné rozlišovať procesné námietky a procesné úkony, ktorými boli uplatnené napríklad hmotnoprávne námietky. Ako príklad môžeme poukázať na námietku zaujatosti, ktorá je procesnoprávnou námietkou a jej účinky sa prejavujú procesne, t. j. napríklad vylúčením sudcu z prejednávania sporu. Vznesenie námietky premlčania sa prejaví v rozhodnutí vo veci samej, často zamietnutím žaloby, čo spôsobuje hmotnoprávne následky pre žalobcu aj žalovaného.¹⁵

Nová právna úprava – Civilný sporový poriadok

Nová právna úprava so sebou priniesla prísnejšiu koncentráciu konania, pričom ju rozdelila na (a) zákonnú a (b) sudcovskú. Pritom každá z nich môžeme mať vplyv na účinné vznesenie námietky premlčania. Takisto má vplyv aj skutočnosť, či ide alebo nejde o (c) spory s ochranou slabšej strany.

(a) Zákonná koncentrácia konania

Náš právny poriadok síce poznal zákonnú koncentráciu konania (ako bolo už vyššie uvedené) aj v predchádzajúcej procesnej úprave, no napriek tomu dospel judikatúra k záveru, že sa na námietku premlčania nevzťahuje. Iná je situácia podľa novej právnej úpravy. Ako uviedol Krajský súd v Trnave¹⁶ Civilný sporový poriadok zaviedol do slovenského procesného práva ako novum právny inštitút prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesne. Tento inštitút nadväzuje najmä na zásadu koncentrácie konania. Koncentrácia konania vyžaduje, aby strana sporu vykonala špecifikované procesné úkony v určitej fáze konania. Omeškané procesné úkony sú neúčinné. Účelom zmeny je urýchlenie konania, čo sa prejavuje precizovaním procesných povinností strán sporu pri predkladaní skutkových tvrdení a dôkazných návrhov a pod. Zaviedla sa diskrečná právomoc súdu (podľa okolností konkrétneho prípadu) neprihliadnuť na procesné úkony strán sporu, ktoré neboli urobené včas.

7 Zákon č. 99/1963 Zb.

Občiansky súdny poriadok v znení k 30. 6. 2016;

8 Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 120/2009 zo dňa 13. 10. 2009;

9 Účastníci sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu.

10 Súd je povinný okrem vecí podľa odseku 2 poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie (§ 115a) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a.

11 Skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak a) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu, b) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4, d) ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť

do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

12 Derka, L. Je námietka promlčení vznesená v odvolacím řízení skutečností ve smyslu § 205a odst. 1 písm. e) OSŘ?. Právní rozhledy 8/2004, s. 301;

13 Zákon č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád v aktuálním znění;

14 Bližšie: Svoboda, K. Námitka promlčení jako procesní institut. Právní rozhledy 8/2012, s. 284;

15 Aj keď sa vznesenie námietky premĺčania môžu prejaviť aj v samotnom procese, keďže sa dokazovanie obmedzí iba zistenia potrebných na posúdenie premĺčania a plynutie premĺčacej doby.

16 Rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 24Co/179/2019 zo dňa 29. marca 2019;

17 Burešová, S. – Zoubek, H. Uplatnění námítky promlčení v odvolacím řízení. Soudní rozhledy 5/2005, s. 167;

18 Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4Co/71/2018 zo dňa 26. marca 2019;

V súčasnosti je generálna klauzula zákonnej koncentrácie upravená v § 154 CSP, v ktorom sa uvádza, že prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Civilný sporový poriadok zároveň ponúka aj výpočet prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ale uvádza ich iba demonštratívne. V zmysle § 149 CSP prostriedkami procesného útoku a procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

V otázke námietky premĺčania a jej zaradenia medzi prostriedky procesného útoku a obrany je dôležitá skutočnosť, že sú medzi tieto prostriedky zaradené hmotnoprávne námietky. Námietku premĺčania radíme k hmotnoprávnym námietkam aj vzhľadom na dikciu § 152 CSP, ktoré za hmotnoprávnu námietku považuje právny úkon strany spôsobujúci zmenu, zánik alebo oslabenie práva protistrany. Vznesenie námietky premĺčania nepochybne spôsobuje oslabenie práva protistrany, keďže jej nárok sa dostáva do pozície naturálnej obligácie, ale nezaniká úplne, hoci ho súd už priznať v zásade nemôže. Námietka premĺčania je teda hmotnoprávnou námietkou, respektíve právnym úkonom s hmotnoprávnymi následkami, pretože mení obsah právneho vzťahu, o ktorý v spornom civilnom konaní ide.¹⁷ Ako vyplynulo aj z vyššie uvedeného výkladu, zadefinovanie námietky premĺčania nie je celkom bezvýznamné, keďže existovali rôzne názory na jej povahu.

V zmysle uvedeného je preto možné námietku premĺčania vzniesť iba do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

(b) Sudcovská koncentrácia konania

Vzhľadom na to, že námietka premĺčania je hmotnoprávnou námietkou a spadá medzi prostriedky procesného útoku a procesnej obrany prichádza do úvahy aj to, že súd na ňu nemusí prihliadnuť v zmysle ustanovení o sudcovskej koncentrácii konania. Keďže náš civilný proces je postavený na pomerne prísnej koncentrácii, táto platí aj pre námietku premĺčania, ktorú je povinná strana uplatniť včas. V zmysle § 153 ods. 1 až 3 CSP námietka premĺčania nie je uplatnená včas, ak ju strana mohla uplatniť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany (teda aj námietku premĺčania), ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Pokiaľ má súd za to, že neboli tieto prostriedky uplatnené včas, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

Predmetné ustanovenie vkladá do rúk strán (zvyčajne žalovaného) pomerne veľkú zodpovednosť, nakoľko, ak by námietku premĺčania uplatnili až v štádiu konania, ktorým dochádza k skončeniu dokazovania (čo by napr. prichádzalo do úvahy na viacerých pojednávaniach) nemusí na takúto námietku súd prihliadnuť, pretože ju mohla strana uplatniť už aj pri svojom skoršom úkone. Toto ustanovenie však neznamená, že by strana naozaj musela už v prvom úkone, ktorý jej patrí namietkať premĺčanie, keďže dôležité je (vždy) hľadisko hospodárnosti a rýchlosti konania.

Bude vždy na konajúcom súde, či prihliadne aj na „neskôr“ podanú námietku premĺčania, a či vie túto skutočnosť náležite odôvodniť. Strana, ktorá vyčkáva s uplatnením námietky premĺčania až do momentu tesne pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa končí dokazovanie (ako to predpokladá zákonná koncentrácia konania) môže týmto sledovať aj navyšovanie trov konania, ktoré jej po uplatnení námietky premĺčania bude musieť protistrana nahradiť. Teda môže ísť o špecifický prípad zneužitia práva a v zmysle čl. 5 CSP zneužitie práva nepožíva právnu ochranu, t. j. súd môže prihliadnuť aj k princípu zákazu zneužitia práva. V každom prípade, ak súd prvej inštancie prihliadne aj na takúto námietku premĺčania, v zásade neprichádza do úvahy, aby odvolací súd na základe odvolania zrušil alebo zmenil takéto rozhodnutie z dôvodu, že súd prvej inštancie nemal prihliadnuť na námietku premĺčania. Pri sudcovskej koncentrácii konania Civilný sporový poriadok kladie dôraz na odôvodnenie odklonu od „štandardného“ postupu súdu v konaní, t. j., keď je daná súdu možnosť postupovať inak za predpokladu, že si svoj postup odôvodní.

Pokiaľ ide (nielen) o odvolanie, sudcovskú a zákonnú koncentráciu treba vnímať aj pri námietke premĺčania vo vzájomnom súlade. Ako uviedol Krajský súd v Banskej Bystrici¹⁸ žalovaný v podanom odvolaní namieta premĺčanie bezdôvodného obohatenia (ktoré zásadne popiera), pričom subjektívnu lehotu odvodzuje od poslednej premĺčanej splátky. Odvolací súd sa touto odvolacou námietkou nezaoberal vzhľadom na zistenie, že v priebehu prvoinštančného konania žalobca námietku premĺčania nevzniesol, hoci mu v tom nič nebránilo, všetky relevantné skutoč-

nosti potrebné na vznesenie námietky premlčania mu boli známe už v štádiu prvoinštančného konania. Uplatnenie hmotnoprávnej námietky, ktorou je aj námietka premlčania, totiž podlieha sudcovskej aj zákonnej koncentrácii konania a zákonná koncentrácia umožňuje uplatniť takúto hmotnoprávnú námietku premlčania najskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Ako napríklad uviedol aj Krajský súd v Nitre¹⁹ od nadobudnutia účinnosti CSP (od 1. 7. 2016) možno totiž v odvolacom konaní vzniesť námietku premlčania iba za splnenia predpokladov, tak ako sú zakotvené v § 366 CSP. Ustanovenie § 366 CSP v spojení s § 149 a § 152 CSP medzi novoty v odvolacom konaní zahŕňa aj hmotnoprávnú námietku, za ktorú sa považuje aj námietka premlčania.

Je teda jedinou možnosťou, ako vzniesť námietku premlčania v odvolacom konaní iba § 366 CSP? Predmetné ustanovenie upravuje tzv. novoty v odvolacom konaní. Uvádza, že prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, (a) ak sa týkajú procesných podmienok, (b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, (c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo (d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Z uvedeného potom vyplýva, že námietku premlčania by strana mohla uplatniť iba v prípade, ak ju bez svojej viny nemohla uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, nakoľko zvyšné dôvody (uvedené taxatívne) sa venujú procesným pochybeniam súdu prvej inštancie. V zásade by v konaní na súde prvej inštancie, v rámci vykonaného dokazovania, mali byť objasnené všetky skutočnosti dôležité pre možnosť vznesenia námietky premlčania. Teda za normálnych okolností by nemalo dochádzať k tomu, že strana bez svojej viny nemohla túto námietku vzniesť už v konaní na súde prvej inštancie. Práve naopak, stáva sa, že strana namieta premlčanie v (nielen) sporných situáciách už vopred z opatrnosti. V prípade vznesenia námietky premlčania iba ťažko bude preukazovať, že tak činí v odvolaní bez svojej viny.

Najvyšší súd SR vo veci pripustenia možnosti vzniesť námietku premlčania v odvolacom konaní judikoval,²⁰ že Civilný sporový poriadok upravuje podmienky, za splnenia ktorých možno uplatniť námietku premlčania až v odvolacom konaní odlišným a prísnejším spôsobom ako OSP. Zatiaľ, čo § 205a ods. 1 OSP sa zaoberal skutočnosťami a dôkazmi, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa a netýkal sa námietky premlčania, ktorá nepatrí medzi skutočnosti a dôkazy, týkajúce sa skutkových tvrdení alebo aplikácie práva, ale je námietkou právnou, § 366 v spojení s § 149 a § 152 CSP medzi novoty v odvolacom konaní zahŕňa aj hmotnoprávnú námietku, ktorou je okrem iného aj námietka premlčania. Dovolací súd poukazuje na to, že od nadobudnutia účinnosti CSP možno v odvolacom konaní vzniesť námietku premlčania (ako hmotnoprávnú námietku patriacu medzi prostriedky procesnej obrany a procesného útoku) iba za splnenia predpokladov uvedených v § 366 CSP, ktoré však nie je prevzatím doterajšej úpravy § 205a ods. 1 OSP. Je zjavné, že v § 366 CSP bola úprava novôt v odvolacom konaní nanovo konštruovaná tak, aby zodpovedala celkovej koncepcii nového procesného kódexu.

Iná situácia nastáva, ak sa odvolací súd rozhodne vo veci pojednávať. Keďže sa takto na pojednávanie použijú primerane ustanovenia o pojednávaní pred súdom prvej inštancie (§ 378 ods. 1 CSP), použije sa (primerane) aj § 182 CSP, t. j. moment, kedy uznesením súd vyhlási dokazovanie za skončené. Takto bude nevyhnutné použiť aj ustanovenie o zákonnej koncentrácii konania. Bude môcť teda odvolací súd v takomto prípade prihladiť na námietku premlčania vznesenú až na takomto pojednávaní?

Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na to, že je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní (§ 383 CSP), môže dôjsť k situácii, že súd bude chcieť zopakovať alebo doplniť dokazovanie na základe už predložených návrhov, ktoré súd prvej inštancie nevykonával. O to viac bude tento inštitút využívaný pri aplikácii § 390 CSP, podľa ktorého môže zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie rozsudok iba raz, druhýkrát už musí rozhodnúť sám.

Pri doplnení dokazovania (okrem toho, že mohli byť aj účinne uplatnené novoty) môže nastať situácia, že protistrana ešte v konaní na súde prvej inštancie navrhla vykonať dôkaz, ktorý preukazuje, že došlo k započítaniu pohľadávky, vtedy reálne prichádza do úvahy namietanie premlčania takejto pohľadávky a skutočnosti, že nemohlo účinne dôjsť k započítaniu pre pre-

- 19 Rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 5Co/49/2018 zo dňa 28. novembra 2018;
- 20 Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Odo/65/2017 zo dňa 28. júna 2018;
- 21 Rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 7Co/69/2018 zo dňa 25. apríla 2018;
- 22 Uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10Co/68/2018 zo dňa 27. novembra 2018;
- 23 Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 4Co8267/2018 zo dňa 13. júna 2019, m. m.;
- 24 Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 17Co/8/2018 zo dňa 23. januára 2019;
- 25 V tejto súvislosti môžeme poukázať aj na ďalšie rozhodnutia, ktoré nezobrali do úvahy pri podaní námietky premlčania § 296 CSP, a iba s poukazom na § 366 CSP neprihľadli na námietku premlčania. Ide napríklad o: Rozsudky Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 9Co/264/2018 zo dňa 12. marca 2019, 9Co/226/2018 zo dňa 19. februára 2019,
- 26 Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2Co/278/2018 zo dňa 29. novembra 2018; V inom rozhodnutí konštatoval, že uplatnenie procesných prostriedkov útoku a procesnej obrany, medzi ktoré patrí uvedenie skutkových tvrdení strán sporu i navrhovanie dôkazov, je limitované do času, než súd prvej inštancie vyhlási rozhodnutie vo veci samej (§ 296 CSP) – Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2Co/74/2019 zo dňa 9. mája 2019;

- 27 Napríklad uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. 8. 2018, sp. zn. 2 Cdo 150/2017, či uznesenie Ústavného súdu SR, č. k. IV. ÚS 372/08-13 zo dňa 20. novembra 2008;
- 28 Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/188/2017 zo dňa 20. apríla 2018;
- 29 Môžeme však konštatovať, že ani pri zákonnej koncentrácii konania (§ 154 CSP) nie je uvedené, že by sa za moment vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí malo považovať vyhlásenie tohto uznesenia súdom prvej inštancie. Analogickým výkladom použitým vyššie by sme teda dospeli k záveru, že aj v nespotebiteľských veciach by sa dala vzniesť námietka premlčania až do uznesenia odvolacieho súdu, ktorým by vyhlásil dokazovanie za skončené (za predpokladu, že by vykonával dokazovanie). Samozrejme uvedenému výkladu by mohlo zabrániť aj použitie sudcovskej koncentracie konania (ktoré je však iba fakultatívne), no pravým dôvodom, pre ktorý sa takýto výklad pri nespotebiteľských veciach nedá použiť je § 366 CSP týkajúci sa novôt v odvolacom konaní.
- 30 Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/87/2018 zo dňa 28. septembra 2018;
- 31 Strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu.

mlčanie. Takáto námietka premlčania vznesená na pojednávaní na odvolacom súde, ktorá „iba“ reaguje na vzniknutú procesnú situáciu sa neprieči ani zákonnej ani sudcovskej koncentrácii konania.

Iná situácia je pri „iba“ zopakovaní dokazovania. V tomto prípade vychádzame z toho, že neboli žiadne prostriedky procesného útoku, či obrany, ktoré by splňali definíciu novôt v zmysle § 366 CSP, či navrhnuté dôkazy, ktoré súd prvej inštancie nevykonával. Odvolací súd (postupujúc v zmysle 384 ods. 1 CSP) zopakuje dokazovanie, ale nemôže prihlásiť na vznesenie námietky premlčania, hoci by aj bola vznesená už v samotnom odvolaní (keďže nespĺňa definíciu § 366 CSP). Teda nie je možné použiť toto ustanovenie bez prihlásenia na ostatné ustanovenia odvolacieho konania, ktoré majú prednosť, čo by hraničilo s výkladom ad absurdum.

(c) Spory s ochranou slabšej strany

Situácia v sporoch s ochranou slabšej strany sa javí inak. Pri spotrebiteľských sporoch, antidiskriminačných sporoch a individuálnych pracovnoprávných sporoch sa kladie dôraz na ochranu slabšej strany, t. j. spotrebiteľa, diskriminovanú osobu, zamestnanca. Vzhľadom na to, že všetky tieto spory obsahujú obdobné – § 296 CSP, § 312 CSP, resp. § 320 CSP zameriame sa pre prehľadnosť iba na jeden druh sporu – spotrebiteľský, pričom závery budú použiteľné aj na zvyšné spory (z dôvodu rovnakej právnej úpravy).

Podľa § 296 CSP spotrebiteľ môže predložiť alebo označiť všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania a zákonnej koncentrácii konania sa nepoužijú.

Predmetné ustanovenie sa nemusí javiť ako problematické, no zároveň môže mať zaujímavý dopad. Otázka znie, čo môžeme rozumieť pod pojmom rozhodnutie vo veci samej.

V tomto smere sa už dá poukázať aj na rodiacu sa súdnu prax. Predovšetkým môžeme poukázať na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline,²¹ ktorý konštatoval, že zo zákonného § 296 CSP vyplýva, že v spotrebiteľských sporoch je koncentrácia konania upravená odlišne ako v ostatných konaniach, kde majú sporové strany rovné postavenie, rovnakú možnosť prístupu k informáciám a rovnakú vyjednávaciu silu pri uzatváraní zmluvy. Spotrebiteľ môže predložiť alebo označiť všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Rozhodnutím vo veci samej v prípade, že proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie je podané odvolanie zo strany spotrebiteľa, treba chápať až rozhodnutie odvolacieho súdu ako konečné rozhodnutie vo veci samej a jeho doručením toto nadobudne právoplatnosť. Rovnako Krajský súd Prešove²² konštatoval, že námietku premlčania ako hmotnoprávnu námietku by v zásade mohol žalovaný ako spotrebiteľ vzniesť proti uplatnenému nároku žalobcu dokonca aj v odvolacom konaní, a to na základe cit. § 296 CSP. Aj Krajský súd v Trenčíne²³ konštatoval, že v zmysle § 296 CSP je pre spotrebiteľa stanovená výnimka z koncentracie konania, a preto na predloženie dôkazov v odvolacom konaní bolo možné a nevyhnutné prihlásiť.

Na druhej strane existuje aj iný výklad, vyjadrený napríklad v rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici,²⁴ v ktorom súd uviedol, že pokiaľ ide o žalovanou (*išlo o spotrebiteľkou) vznesenú námietku premlčania úroku, táto bola uplatnená oneskorene, preto na ňu odvolací súd neprihliadol a vecne sa ňou nezaoberal. V zmysle § 296 CSP²⁵ mohla žalovaná ako spotrebiteľka uplatniť prostriedok procesnej obrany spočívajúci v námietke premlčania najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej – rozsudku súdu prvej inštancie. Rovnako Krajský súd v Košiciach²⁶ dospel k záveru, že žalovaný námietku premlčania ako hmotnoprávnu námietku, ktorá patrí k prostriedkom procesnej obrany neuplatnil včas, ale až po rozhodnutí súdom prvej inštancie, bez preukázania skutočností, ktoré by odôvodňovali postup súdu podľa § 366 CSP.

Pri porovnaní dvoch názorov (výkladov) vyššie uvedených krajských súdov je zrejmé, že základným prvkom odlišnosti (základným pojmom, ktorý je potrebné definovať) a kľúčovým sa v prvom rade javí práve definovanie termínu „do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej“, ako bolo naznačené už v úvode. V tomto prípade sa stotožňujeme s prvým prezentovaným názorom. Považujeme konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom za jeden celok (a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu).²⁷ Pri podaní odvolania je rozhodnutím vo veci samej nutné rozumieť práve meritórne rozhodnutie odvolacieho súdu, inak je rozhodnutím vo veci samej rozhodnutie súdu prvej inštancie. Rozhodnutím vo veci samej sa podľa tejto logiky rozumie právoplatné rozhodnutie (vo veci samej). Podporne môžeme poukázať aj na rozhodnutie

Krajského súdu v Trnave,²⁸ v ktorom odvolací súd skonštatoval, že § 296 CSP neustanovuje, že by malo ísť o vyhlásenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. Ako sa ďalej uvádza, spotrebiteľ teda môže prostriedky procesného útoku a procesnej obrany predložiť najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu.²⁹

Vzhľadom na uvedené by sme mali priblížiť vzťah medzi § 296 CSP a § 366 CSP. K námietke premlčania vznesenej žalovanou až v odvolacom konaní Krajský súd v Banskej Bystrici³⁰ konštatoval, že námietka premlčania uplatnená žalovanou (spotrebiteľkou) až v odvolacom konaní nespĺňa procesné podmienky uvedené v § 366 ods. d) CSP na to, aby mohla byť relevantným odvolacím dôvodom (novotou v odvolacom konaní). Na druhej strane, v už spomínanom prípade Krajský súd v Trnave konštatoval, že § 296 prvej vety CSP treba považovať aj za *lex specialis* voči § 366 CSP, ktorý inak obmedzuje prípustnosť novôt v odvolacom konaní. Ako je z doteraz uvedenej rozhodovacej činnosti súdov zrejme, súdna prax nie je jednotná.

V tejto súvislosti máme za to, že je potrebné sa prikloniť k druhému názoru a § 366 CSP je naozaj nutné chápať ako *lex generalis* a § 296 CSP vo vzťahu k nemu ako *lex specialis* z viacerých dôvodov. V prvom rade v zmysle čl. 6 ods. 1 CSP³¹ treba prihliadať na to, že spotrebiteľovi je potrebné poskytnúť zvýšenú ochranu. Preto rozdiel v momente, kedy môže strana vo všeobecnosti vzniesť námietku premlčania a kedy tak môže urobiť spotrebiteľ (vzhľadom na vôľu zákonodarcu oddeliť tieto momenty) treba brať do úvahy. Ak by sme pristúpili k výkladu, že spotrebiteľ môže vzniesť námietku premlčania iba do rozhodnutia vo veci samej súdom prvej inštancie (hoci bude podané aj odvolanie), tak tento moment sa takmer úplne kryje s momentom vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania. Ak by zákonodarca nechcel robiť rozdiely, mohol ponechať úpravu § 154 CSP bez *lex specialis* v § 296 CSP. Keď vezmeme do úvahy, že na vyhlásenie uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (ktoré sa vyhlasuje až po záverečných rečiach, § 182 CSP) je zrejme, že na toto uznesenie plynule nadväzuje vyhlásenie rozhodnutia vo veci samej (ak súd nepristúpi k odročeniu pojednávania za účelom vyhlásenia rozhodnutia). Zákonodarca teda naozaj zamýšľal chrániť spotrebiteľa iba o „pár okamihov“ dlhšie alebo je potrebné predmetný § 296 CSP vykladať extenzívne, a to tak, že rozhodnutím vo veci samej sa rozumie finálne rozhodnutie odvolacieho súdu? Máme za to, že § 296 treba vykladať tak, že má nepochybne na mysli právoplatné rozhodnutie vo veci samej,³² t. j. extenzívny výklad. Týmto rozhodnutím bude práve rozhodnutie odvolacieho súdu. Ide síce o extenzívny výklad, ale pokiaľ ide o celkový koncept nového procesného poriadku ako aj zásadu ochrany slabšej strany, je nepochybné, že takýto výklad je prijateľný. Potom aj vo vzťahu k § 366 CSP bude § 296 CSP predstavovať *lex specialis*, a preto by sa v neprospech spotrebiteľa nemal použiť.

Na podporu takéhoto výkladu, na odstránenie polemík a nastolenie stavu právnej istoty by bolo najjednoduchším riešením, ak by zákonodarca jednoznačne uviedol, že v zmysle § 296 CSP ide o právoplatné rozhodnutie vo veci samej.

Na základe uvedeného môžeme dospieť k záveru, že spotrebiteľ, zamestnanec, či diskriminovaná osoba môže účinne vzniesť námietku premlčania aj po rozhodnutí súdu prvej inštancie, a to až do momentu, kedy nerozhodne vo veci samej odvolací súd, ak bolo podané odvolanie.

Zaujímavým faktom je, že pokiaľ spotrebiteľa zastupuje advokát, § 296 CSP sa nepoužije (toto neplatí pri individuálnych pracovnoprávných sporoch ani v diskriminačných sporoch). Takto by nemohol vzniesť ani námietku premlčania v odvolacom konaní.³³ Takáto, pre spotrebiteľa nepriaznivá úprava sa dá obísť vypovedaním splnomocnenia advokátovi a v tejto situácii by už mohol vzniesť námietku premlčania aj v neskoršom štádiu konania.³⁴

Záverom

Aj keď nie je úlohou súdov suplovať zákonodarcu, môže sa stať a stáva sa, že výkladom práva musia vyplniť medzeru v práve, aby nedošlo k odopretiu spravodlivosti v prípadoch, keď určitá otázka nie je celkom jasne legislatívne vyriešená. Na druhej strane je možné „kodifikovať“ súdne rozhodnutia a vytvoriť z nich tak právnu normu, či dokonca celý právny predpis.³⁵ No nielen v týchto prípadoch, ale aj vo všetkých ostatných vytvárajú súdy svojou praxou (aspoň pokiaľ ide o najvyššie súdne authority) všeobecne uznávanú judikatúru (aspoň by tak mohla byť pri dlhodobom používaní vnímaná). Niekedy však zákonodarca zmení právne predpisy takým spôsobom,

32 Otázkou by možno bolo aj to, prečo nie je možné za rozhodnutie vo veci samej rozumieť až rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorý rozhoduje rozsudkom, napríklad o zmene rozhodnutia odvolacieho súdu. Ako, však, už bolo uvedené § 296 CSP by sa v súlade s ochranou spotrebiteľa mal vykladať tak, že ide o právoplatne rozhodnutie vo veci samej. Že dovolací súd neprihliada na nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany v konaní s ochranou slabšej strany môže potvrdiť aj Ústavný súd SR vo veci č. k. IV. ÚS 688/2018-13 zo dňa 13. decembra 2018, ktorá sa týkala individuálneho pracovnoprávneho sporu, kde nie je vylúčené, aby zamestnanec (hoci zastúpený advokátom) predložil alebo označil všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, teda príliš extenzívnym výkladom, až do rozhodnutia vo veci samej dovolacím súdom. Takýto výklad – možnosť namietať premlčanie až do rozhodnutia dovolacieho súdu, sa nejaví ako správny.

33 Ako uviedol Krajský súd v Trenčíne (rozsudok sp. zn. 5Co/256/2018 zo dňa 20. februára 2018) z dikcie uvedeného ustanovenia (§ 291 ods. 3 CSP) možno vyvodíť, že ak sa spotrebiteľ nechá zastúpiť advokátom, stráca pojmové postavenie slabšej strany v konaní z dôvodu dispozície kvalifikovanej právnej pomoci a teda aj možnosť produkovať nové skutkové tvrdenia v procesnom štádiu odvolacieho konania, ako to bolo v prejednávanej veci. Z uvedeného dôvodu odvolací súd považoval skutkové tvrdenia

o vadách kontraktčného procesu za tzv. novoty, ktoré nemožno v odvolacom konaní v danej veci použiť ako prostriedok procesného útoku, resp. obrany. V opačnom prípade by odvolací súd nerešpektoval, že u žalovaného sa uplatní systém neúplnej apelácie, čím by došlo k chybnému postupu súdu.

34 Obdobne aj Filičko, V. Nové prostriedky ochrany spotrebiteľa v spotrebiteľských sporoch podľa CSP. In: STUDIA IURIDICA Cassoviensia, roč. 6, 1/2018, s. 84 – 85; ISSN 1339-3995

35 Napríklad judikatúra Súdneho dvora EÚ sa v oblasti ochrany práv pacientov pretavila až do prijatia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/24/EÚ z 9. marca 2011 o uplatňovaní práv pacientov pri cezhraničnej zdravotnej starostlivosti;

36 Napríklad uznesenie Najvyššieho súdu SR z 8. 11. 2011, sp. zn. 1Sžr/38/2011;

37 Napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. 3. 2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012;

že prekoná samotnú judikaturu budovanú aj niekoľko rokov, čím ju vlastne učiní nepoužiteľnou na prípady, kedy sa pred zmenou legislatívy používala. Toto sa udialo aj pri námietke premlčania a jej vzneseníu v odvolacom konaní, pokiaľ nejde o spotrebiteľské spory, resp. spory s ochranou slanejšej strany. Vznesenie námietky premlčania, ako ju bolo možné použiť pri predchádzajúcej právnej úprave už nie je možné, a súd na jej vznesenie v podanom odvolaní už v zásade nemôže prihliadať. Je na každej sporovej strane, aby si uplatňovala svoje práva, bránila ich a sledovala aj plynutie času a nenechávala si „eso v rukáve“ až na obdobie, kedy už je neskoro (aj vzhľadom na sudcovskú koncentráciu konania). Najvyšší súd SR často dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, a ktorú je možné použiť aj v tomto prípade. „Vigilantibus iura scripta sunt“ t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou.³⁶ Tento princíp však v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa,³⁷ a to aj v prípade námietky premlčania vznesenej spotrebiteľom až v odvolacom konaní. ■

RESUMÉ

K uplatneniu námietky premlčania v odvolacom konaní

Príspevok sa zaoberá komparáciou možnosti použitia námietky premlčania v konaní pred odvolacím súdom. Rozoberá judikaturu a súdnu prax podľa pôvodnej právnej úpravy účinné do konca júna 2016. Túto právnu úpravu porovnáva s novou právnu úpravou, ako aj s legislatívnym zamedzením vzniesť námietku premlčania až v odvolacom konaní. Zohľadňuje jednotlivé možnosti, ako sa súd môže vysporiadať so vznesenou námietkou premlčania v odvolacom konaní a za akých okolností by mal na námietku prihliadať.

SUMMARY

Statute of Limitations as a Defence in Appellate Proceedings

The article focuses on the possibility of using the statute of limitations as a defence in the proceedings before the Court of Appeal. It deals with the case law and judicial practice under legal rules in effect by the end of June 2016. It compares the then-effective legislation with new legal rules as well as with the legislative restraint regarding invocation of the statute of limitation in the appellate proceedings. The article takes into account individual possibilities how the court can deal with the invocation of the statute of limitations in the appellate proceedings, and under what circumstances the court should take such a plea into account.

ZUSAMMENFASSUNG

Zur Geltendmachung des Verjährungseinwandes im Berufungsverfahren

Der Beitrag befasst sich mit der Komparation der möglichen Anwendung des Verjährungseinwandes im Verfahren vor Berufungsgericht. Der Autor analysiert die Judikatur und die gerichtliche Praxis gemäß der ursprünglichen, bis Ende Juni 2016 geltenden Regelung. Diese Rechtsregelung wird mit der neuen Rechtsregelung sowie mit der legislativen Verhinderung, den Einspruch der Verjährung erst im Berufungsverfahren zu erheben, verglichen. Es werden einzelne Möglichkeiten berücksichtigt, wie sich das Gericht mit dem Einspruch der Verjährung im Berufungsverfahren auseinandersetzen kann und unter welchen Umständen der Einspruch berücksichtigt werden sollte.

Právo na spracúvanie osobných údajov ako protiplnenie za tovary a služby v oblasti ochrany spotrebiteľa

JUDr. Daniela Čičkáňová, PhD., LL.M.

Právo ochrany spotrebiteľa v Slovenskej republike prechádza viacerými zmenami, medzi ktoré patrí aj implementácia nových smerníc EÚ. Práve z nich vyplýva, že by mali byť ako spotrebiteľské zmluvy hodnotené aj vzťahy, kedy fyzická osoba poskytne dodávateľovi ako protiplnenie namiesto finančných prostriedkov právo spracúvať jej osobné údaje, napr. na komerčné účely, avšak výlučne vo vzťahu k digitálnemu obsahu alebo službe. Cieľom článku je snaha poskytnúť argumenty v prospech uznávania všetkých takýchto vzťahov ako spotrebiteľských, a to bez ohľadu na formu plnenia dodávateľa, a teda aj v prípade, ak poskytuje takejto fyzickej osobe iné ako digitálne služby/obsah.

„Homo economicus je podnikateľ, podnikateľ seba samého ... je svojím vlastným kapitálom, svojím vlastným výrobcom, svojím vlastným zdrojom príjmov.“¹

Dňa 1. januára 2022 sa začnú uplatňovať ustanovenia dvoch nových smerníc konkrétne smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/770 z 20. mája 2019 o určitých aspektoch týkajúcich sa zmlúv o dodávaní digitálneho obsahu a digitálnych služieb (ďalej ako „**Smernica o digitálnom obchode**“) a smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/771 z 20. mája 2019 o určitých aspektoch týkajúcich sa zmlúv o predaji tovaru, ktorou sa mení nariadenie (EÚ) 2017/2394 a smernica 2009/22/ES a zrušuje smernica 1999/44/ES (ďalej ako „**Smernica o predaji tovaru**“).

JUDr. Daniela Čičkáňová, PhD., LL.M.

aktuálne pôsobí ako advokátka v Považskej Bystrici a súčasne poskytuje viaceré školenia pod záštitou občianskeho združenia I4A – Institute 4 Academy, o. z.

a spotrebiteľ poskytne alebo sa zaviaže poskytnúť obchodníkovi osobné údaje“.² Výnimku tvoria, samozrejme, osobné údaje, ktoré sú nevyhnutné na účely dodania digitálneho obsahu alebo digitálnej služby, pokiaľ tieto dodávateľ nespracúva na žiadne iné účely, napríklad na marketing. Takéto určenie vecnej pôsobnosti v súlade s návrhom smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorej cieľom je lepšie presadzovanie a modernizácia právnych predpisov EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa, môžeme pravdepodobne očakávať v blízkej dobe aj vo vzťahu k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ o právach spotrebiteľa.

¹ FOUCAULT, 2008, s. 226.

Originálne znenie:
“Homo economicus is an entrepreneur, an entrepreneur of himself ... being for himself his own capital, being for himself his own producer, being for himself the source of [his] earnings.”

² Originálne znenie:

„the consumer provides or undertakes to provide personal data to the trader“.

- 3 ŠAJN (Európsky parlament), 2019, s. 5 – 8.
- 4 EDPS Opinion 4/2017
- 5 LYNSEY, 2015, s. 99 – 101.
- 6 EDPS Opinion 4/2017, s. 3 a 7.
- 7 EDPS Opinion 4/2017, s. 7.
- 8 MOEREL, PRINS, 2016, s. 38.
- 9 Viď napr. súhrn v: BOS (Európsky parlament), 2015.
- 10 Trh s údajmi je považovaný za stredobod konkurencieschopnosti EÚ vo svete. V: EURÓPSKA KOMISIA, COM(2015) 192 final, s. 14. V rámci členských štátov Európskej únie sa očakáva rast hodnoty dátovej ekonomiky z 377 miliárd EUR (2018) na 477 miliárd EUR v roku 2020. V roku 2025 sa očakáva, že hodnota dátovej ekonomiky krajín Európskej únie stúpne až na 1 054 miliárd EUR. V: EURÓPSKA KOMISIA, 2019, s. 2.
- 11 Viď napr. diskusiu WORLD ECONOMIC FORUM, What If: Privacy Becomes a Luxury Good?, 2017.
- 12 Viac v: FADEN, BEAUCHAMP, 1986.
- 13 Článok 1 Smernice o digitálnom obsahu, článok 1 Smernice o predaji tovaru
- 14 Zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov bude analyzovaný len v prípade, ak sa odchýli od ustanovení GDPR.
- 15 EDPS Guidelines 2/2019, s. 15.
- 16 Na rozdiel od doláru alebo eura, ktoré je možné použiť v rámci daného kusu len raz. V: MIT, ORACLE, 2016, s. 4.

Vyššie uvedená formulácia vyvolala značnú rozpravu medzi všetkými zainteresovanými subjektmi,³ predovšetkým z dôvodu odporu Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov (ďalej ako „EDPS“).⁴ Hlavný dôvod, ktorý EDPS prezentuje ako absolútne diskvalifikujúci pre uznanie osobných údajov ako protiplnenia, je skutočnosť, že ochrana osobných údajov patrí podľa článku 8 Charty základných práv Európskej únie (ďalej ako „Charta“) medzi základné práva občanov Európskej únie (ďalej ako „EÚ“), ktoré pochádzajú z práva na ľudskú dôstojnosť.⁵ V dôsledku uvedeného podľa EDPS osobné údaje nemôžu byť zredukované na spotrebiteľské záujmy či obchodovateľnú komoditu.⁶

Kritika EDPS prešla až k tvrdeniu, že rovnako ako EÚ odmieta obchod s ľudskými orgánmi napriek tomu, že v realite existuje, mala by tak robiť aj v prípade osobných údajov.⁷ Z hľadiska intenzity daného prirovnania je potrebné uznať, že zneužívanie obchodovania s osobnými údajmi má pre spoločnosť aj jednotlivcov veľmi vážne následky.⁸ Napriek tomu však táto komparácia nie je podľa nášho názoru správna: obchodovanie s ľudskými orgánmi EÚ zakazuje a aktívne proti nemu aj spolu s medzinárodným spoločenstvom bojuje,⁹ kým obchodovanie s osobnými údajmi je dovolené a podporované. Pokiaľ teda trh s osobnými údajmi existuje a EÚ ho nezakáže, keďže jeho hodnota pre ekonomický rozvoj¹⁰ prevažuje nad obavami o ochranu základných práv občanov EÚ, uvedený argument neobstoí.

Predmetom tohto článku tak bude obhájenie tézy, v zmysle ktorej by Slovenská republika mala využiť moment otvorenia úpravy ochrany spotrebiteľa na to, aby rozšírila oblasť ochrany spotrebiteľa aj na zmluvy, kedy fyzická osoba nekonajúca v rámci svojej podnikateľskej činnosti umožňuje dodávateľovi spracúvať jej osobné údaje na účely dosiahnutia zisku, pričom ide o osobné údaje spracúvané na právnom základe súhlasu alebo oprávneného záujmu a táto dotknutá osoba za možnosť spracúvať jej osobné údaje daným spôsobom získa od dodávateľa produkt alebo službu.

Zdôrazňujeme, že táto téza neznamená, že považujeme za správne, že sa zo spracúvania osobných údajov stala podnikateľská činnosť. Práve naopak, právo na ochranu osobných údajov považujeme za mimoriadne dôležité a rovnako priznávame najvyššiu relevanciu globálnym obavám o vzniku nových sociálnych rozdielov medzi bohatou a chudobnou triedou vo vzťahu k ochrane súkromia.¹¹ Podstatou článku je argument založený na transparentnosti, v súlade s ktorou pokiaľ Európska únia nezakáže trh s osobnými údajmi a tento bude naďalej existovať a rozvíjať sa, je potrebné pomenovať vzťahy, ktoré v ňom vznikajú podľa ich skutočného obsahu a priznať dotknutým osobám práva, ktoré im prináležia. Uvedený prístup považujeme za súladný s autonómiou vôle jednotlivcov, ktorí majú právo definovať svoje vlastné ciele a robiť slobodné voľby¹² v rámci systému platného právneho poriadku Slovenskej republiky. Snaha EDPS, ktorý odmieta použitie termínu protiplnenie vo vzťahu k osobným údajom, avšak súčasne uznáva, že osobné údaje sú využívané na obohatenie podnikateľského sektora, sa podľa nášho názoru javí ako formalistická a je na úkor dotknutých fyzických osôb. Výsledkom je, že benefity z tohto stavu čerpajú len dodávatelia a dotknuté osoby nezískavajú žiadnu dodatočnú ochranu.

Východiskom tohto článku bude účel právnej oblasti ochrany spotrebiteľa, ktorej cieľom je aj podľa vyššie uvedených smerníc riadne fungovanie vnútorného trhu a vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov.¹³ S ohľadom na stručnosť článku pracujeme v rámci komparácie len s najpoužívanejšími právnymi predpismi, ktorými sú v oblasti ochrany spotrebiteľa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej ako „Občiansky zákonník“) a zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej ako „Zákon o ochrane spotrebiteľa“) a v oblasti ochrany osobných údajov nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (ďalej ako „GDPR“).¹⁴

V úvode je potrebné dať čitateľom do pozornosti, že osobné údaje vždy patria výlučne dotknutej osobe, a to bez ohľadu na príslušný zmluvný vzťah, keďže právo na ich ochranu je základným nescudziteľným právom.¹⁵ Osobné údaje tak nemôžu byť prevedené, právo spracúvať tieto informácie však podľa nášho právneho názoru je možné udeliť, dokonca súčasne aj v prospech viacerých spoločností.¹⁶ Práve preto nepovažujeme slovné vyjadrenie uvedené v Smernici o digitálnom obsahu, podľa ktorého „spotrebiteľ dodáva alebo sa zaväzuje dodávať osobné údaje obchodníkovi“ za najvhodnejšie a preferujeme v článku využívané spojenie udelenia „práva na spracúvanie osobných údajov“.

1. Využívanie osobných údajov v podnikateľskej praxi

Sledovanie užívateľov a zhromažďovanie osobných údajov je biznis model internetu¹⁷ v časoch „ekonomiky prenasledovania“¹⁸ (obdobne aj koncept „dataveillance“).¹⁹ Bežný človek, ktorý je zdrojom osobných aj iných údajov, si zvyčajne neuvedomuje, že v on-line priestore nie je nič zadarmo a za každú službu platí svojimi údajmi, čo môže mať vážne a dlhotrvajúce dôsledky na jeho súkromný aj profesionálny život.

Hodnota osobných údajov spočíva v ich porozumení a schopnosti predvídať a ovplyvňovať správanie a rozhodnutia na základe vytvárania nových korelácií²⁰ z nich vyplývajúcich.²¹ Každý údaj je nositeľom výnimočnej informácie, čím sa odlišuje od iných komodít, ako je napr. olej.²² Kvalita algoritmov spracúvajúcich tieto údaje výrazne ovplyvňuje hodnotu spoločností.²³ Viac údajov znamená presnejšie informácie o spotrebiteľoch a ich nákupných zvykoch. Takto získané informácie nepredstavujú len okamžitý benefit, ale sú zásadné pre strategické plánovanie dodávateľov a hodnota získaná z týchto údajov môže dlhodobo pozitívne ovplyvniť rast ich zisku.²⁴ Osobné údaje sú tak jedinečným a nezameniteľným aktívom.

Daný systém predstavuje pre dotknuté osoby množstvo pozitív, ale aj viacero hrozieb, a to najmä v prípade profilovania,²⁵ ktoré je spôsobilé prevziať množstvo ľudských predsudkov a potenciálne spôsobiť diskrimináciu dotknutých osôb.²⁶ Taktiež narúša autonómiu dotknutej osoby v rámci jej rozhodovacích schopností,²⁷ keďže dodávateľ o nej môže získať také množstvo vedomostí, že je spôsobilý manipulovať jej vyjednávaciu pozíciu.²⁸ Zrejme najzávažnejším dôsledkom vyplývajúcim z profilovania je behaviorálna reklama.²⁹ Vďaka nej sú dodávateľia spôsobilí pripraviť ponuky tak, aby presvedčili cieľových zákazníkov na nákup produktov a služieb zvyšujúcich ich zisk.³⁰ Spotrebiteľia sa následne stávajú produktmi predávanými inzerentom.³¹ Významným prostriedkom súvisiacim s analyzovanou témou je tzv. skorumpovaná personalizácia, ktorá je spôsobilá naučiť, resp. manipulovať ľudí, aby chceli niečo, čo by prirodzene nebolo objektom ich záujmu.³² Za všetky štúdie v danej oblasti stačí spomenúť kontroverzný experiment spoločnosti Facebook, Inc., ktorá dokázala v reálnom čase manipulovať pocity svojich užívateľov prispôbovaním algoritmov napr. tým, že užívateľom ukazovala prevažne negatívne správy.³³ Bolo tak preukázané, že tzv. fenomén emocionálnej nákazlivosti („*emotional contagion*“) fungujúci v off-line svete (usmievajúci sa čašníci, vďaka ktorému sa hostia cítia príjemne a zvyšuje to ich ochotu nakupovať v danej reštaurácii) funguje rovnako aj v kybernetickom priestore. Uvedené môže viesť taktiež k narušeniu hospodárskej súťaže, nesprávnemu a nehospodárnemu rozhodovaniu spotrebiteľov a oslabeniu inovácií.³⁴

Osoby, ktoré v on-line priestore nakupujú a rovnako osoby, ktoré za služby a tovary neplatia peňažné plnenie, ale poskytujú dodávateľom právo spracúvať ich osobné údaje na komerčné účely, sú tak vystavené (1) klamlivej reklame o ponuke produktov zadarmo, (2) diskriminácii zabráňujúcej ich prístupu k niektorým produktom, (3) informačnej asymetrii poškodzujúcej ich vyjednávaciu schopnosť, (4) manipulácii nákupných zvyklostí prostredníctvom behaviorálnej reklamy, (5) poškodzovaniu hospodárskej súťaže a (6) nedôvere voči obchodným praktikám a technikám dodávateľov.

GDPR tento systém umožňuje, požaduje však, aby sa vykonávalo v súlade so zásadami spracúvania osobných údajov.³⁵ Skutočnosť, že je dotknutá osoba napr. informovaná o spôsobe spracúvania jej osobných údajov, však nerieši jej ochranu vo vzťahu k trhovému postaveniu a ani vo vzťahu k produktom a službám, ktoré takýmto spôsobom získa, keďže sa na tieto pravidla nazerá ako na dary poskytnuté zadarmo. Tieto otázky totiž nie sú predmetom ochrany osobných údajov, ale ochrany spotrebiteľa, ktorej cieľom je legislatívne bojovať práve proti nerovnej – slabšej pozícii spotrebiteľa,³⁶ ktorý je znevýhodnený oproti dodávateľovi s vyššou vyjednávacou schopnosťou³⁷ a množstvom vedomostí o tovaroch a službách a poskytnúť mu vysokú úroveň ochrany.³⁸ Práve ochrana spotrebiteľa sa snaží túto nerovnováhu vyvážiť tým, že zvyšuje sebavedomie spotrebiteľa,³⁹ keď ho posilňuje dôležitými právami, zakazuje nekalé obchodné praktiky⁴⁰ a zabezpečuje, aby sa rozhodoval slobodne a racionálne vďaka strasparentneniu trhu a dostatku informácií, čím zamedzuje podvádzaniu spotrebiteľov.⁴¹

Uvedenú problematiku nevyrieši ani Smernica o digitálnom obsahu, keďže sa aplikuje výlučne na dodanie digitálneho obsahu alebo digitálnej služby. Digitálnymi službami/obsahom rozumieme napríklad počítačové programy, aplikácie, video súbory, audio súbory, hudobné súbory, digitálne hry, e-knihy alebo iné elektronické publikácie, hostiteľské služby pre iné súbory, textové

17 SCHNEIER, B. v Komisar Rady Európy pre ľudské práva: The rule of law on the Internet and in the wider digital world, Názor, Rada Európy, december 2014, s. 32.

18 WYATT, 2013.

19 VAN DIJCK, 2014, s. 198 a 205.

20 MOEREL, PRINS, 2016, s. 14.

21 THIRANI, GUPTA, 2017.

22 MIT, ORACLE, 2016, s. 4, 5.

23 E. Siegel, 2013 v GRUNDMANN, 2018, s. 41, obdobne aj v: MATZ, KOSINSKI, NAVE, STILLWELL, 2017.

24 MIT, ORACLE, 2016, s. 3.

25 Článok 4 ods. 4 GDPR

26 CRAWFORD, SCHULTZ, 2014, s. 101.

27 Rozsudok Bundesverfassungsgericht zo dňa 15. 12. 1983, sp. zn. BVerfGE 65, 1, ale aj E. Mik v GRUNDMANN, 2018, s. 182.

28 TRETTER, 2010, s. 170.

29 ČIČKÁNOVÁ, 2015, s. 23 – 33.

30 Viď aj techniku psychologického skúmania spotreby, t. j. behaviorálne oceňovanie v: BOOM, 2011, s. 362.

31 WORLD ECONOMIC FORUM, What If: Privacy Becomes a Luxury Good?, 2017.

32 Autorom tohto konceptu je C. Edwin Baker, 1998, v: SANDVIG, 2014.

33 KRAMER, GUILLORY, HANCOCK, 2014.

34 Iný názor, a teda že manipulácia spotrebiteľa dodávateľom je nezvratným výsledkom súťaže na trhu

je možné nájsť napríklad v: HANSON, KYSAR, 1999, s. 726.

35 Článok 5 GDPR

36 Napríklad rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci Pereničová, Perenič v. SOS finance, C-453/10, ods. 27 – 28

37 VALANT (Európsky parlament), 2015, s. 3.

38 Viď články 4 ods. 2 písm. f), 12, 101, 102, 114 ods. 3 a 169 Zmluvy o fungovaní EÚ a článok 38 Charty

39 GRUNDMANN, KERBER, WEATHERILL, 2001, s. 194, ale aj recitál 6 Smernice o právach spotrebiteľov, recitál 4 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu

40 Rozsudok Súdneho dvora EÚ Asturcom v. Nogueira, C-40/08, ods. 29

41 REICH, MICKLITZ, ROTT, TONNER, 2014, s. 77 – 78.

42 Recitál 19 Smernice o digitálnom obsahu

43 Článok 3 ods. 1 a 4 Smernice o digitálnom obsahu

44 V Taliansku sa v minulosti inšpiratívne vyrovnali s poskytovateľom internetových služieb, ktorý uvádzal, že tieto dodáva zadarmo, pričom súčasne využíval osobné údaje dotknutých osôb na cielenú reklamu. Súd označil vzťah za spotrebiteľský a zakázal propagovanie služby ako poskytovanej zadarmo. V rozsudok PI2671 – Libero Infostrada ods. 6, 5th indent by the AGCM. Rozsudok bol vydaný v roku 2000 predtým, ako bola prijatá Smernica o nekalých obchodných praktikách. V: EURÓPSKA KOMISIA, SWD(2016) 163 final, s. 89.

editori, hry ponúkané v prostredí kumulovaných serverových výpočtov (cloud computing) a sociálnych médií.⁴² Do pôsobnosti smernice však nepatria digitálne služby/obsah, ktoré sú súčasťou tovaru alebo sú s ním prepojené⁴³ či prístup k internetu.⁴⁴ Tovar s digitálnymi prvkami patrí do vecnej pôsobnosti Smernice o predaji tovaru, ktorá už takúto úpravu neobsahuje, pričom sem zaraďujeme smart produkty a javí sa, že aj produkty internetu vecí (Internet of Things).⁴⁵ Pokiaľ teda dotknutá osoba poskytuje právo spracúvať jej osobné údaje ako protiplnenie za využívanie smart technológií či nových technológií pracujúcich na báze umelej inteligencie, podľa prístupu toho-ktorého členského štátu nemusí mať práva spotrebiteľa ani po transpozícii oboch nových smerníc.

Cieľom tohto článku je práve preto argumentovať, že pokiaľ existujú dva vzťahy, ktoré sa líšia výlučne tým, že osoba prijímajúca plnenie od dodávateľa tomuto neplatí peniazmi, ale poskytne mu ako protiplnenie právo spracovávať jej osobné údaje na komerčné účely, zaslúži si v súlade s účelom ochrany spotrebiteľa rovnakú ochranu, ako keby uhradila peňažnú čiastku.

2. Dvojaký meter na spotrebiteľov alebo právo na inteligentnú kefkú bez väd

Z predchádzajúcej kapitoly vyplýva, že právom uznaní spotrebiteľa a fyzické osoby, ktoré získavajú tovary alebo služby za umožnenie spracúvania ich osobných údajov, čelia rovnakým problémom, napr. nekalým obchodným praktikám. Uvedený záver však nepostačuje na potvrdenie tézy článku. Tá totiž vyžaduje analýzu, či charakter „transakcie“ dotknutej osoby získavajúcej služby výmenou za právo na spracúvanie osobných údajov zodpovedá bežnej spotrebiteľskej zmluve do tej miery, že na ňu môže byť aplikované právo ochrany spotrebiteľa. Z tohto dôvodu je potrebné zamerať sa na subjekty – spotrebiteľa a dodávateľa a objekt ich zmluvného vzťahu a komparovať, či toto ich postavenie zostane zachované, ak by peňažné plnenie bolo nahradené právom spracúvať osobné údaje. Pokiaľ sú tieto vzťahy obdobné, upieranie práv spotrebiteľa osobám poskytujúcim právo na spracúvanie osobných údajov, za ktoré získajú produkty alebo služby, je v priamom rozpore s účelom práva poskytnúť spotrebiteľom vysoký stupeň ochrany a vyvážať ich slabšie postavenie vo vzťahu k dodávateľom.

Za účelom lepšej ilustrácie si predstavme situáciu, kedy by sa fyzická osoba domáhala výmeny inteligentnej kefy, ktorú jej dodávateľ poskytol bez úhrady peňažného plnenia za to, že mu poskytla súhlas so spracúvaním jej osobných údajov o hygienických návykoch, ktoré tento následne využil na cielenú reklamu, za ktorú mu uhradili ďalší dodávatelia odmenu. Fyzická osoba používala kefkú 22 mesiacov a následne sa prejavili vady, z ktorých je zrejmé, že bežný spotrebiteľ by mal nárok na jej výmenu. Záručná doba tohto konkrétneho produktu garantovaná výrobcom je z dôvodu jeho vysokej kvality až 5 rokov. Nároky z práva na ochranu osobných údajov nie sú predmetom konania, dotknutá osoba má záujem o novú inteligentnú kefkú bez väd.

2.1 Dotknutá osoba ako spotrebiteľ

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka je spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá „pri uzatvárani a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti“. V zmysle ustanovenia § 2 písm. a) Zákona o ochrane spotrebiteľa takáto osoba nemôže konať ani v rámci svojho zamestnania či povolania. Definíciu uvedeného pojmu v tomto rozsahu nenaruší ani Smernica o digitálnom obsahu⁴⁶ alebo Smernica o predaji tovaru.⁴⁷

Dotknutá osoba je v súlade s článkom 4 ods. 1 a 2 GDPR fyzická osoba, ktorá je na základe spracúvaných osobných údajov priamo alebo nepriamo identifikovateľná.

V oboch právnych odvetviach sú chránené fyzické osoby. Skutočnosť, akými prostriedkami platí spotrebiteľ za produkty a služby v tejto časti nie je rozhodná, relevantným kritériom je len účel zmluvy. V oblasti ochrany osobných údajov nie je podstatné, či osoba koná v rámci svojho zamestnania či podnikateľskej činnosti. Z uvedeného vyplýva, že potenciálnymi spotrebiteľmi v rámci tézy tohto článku nemôžu byť všetky dotknuté osoby, ktoré poskytnú dodávateľom

ako protiplnenie právo spracúvať ich osobné údaje, ale len tie, ktoré nezískavajú tovar či služby na účely výkonu svojej profesie či povolania.

2.2 Prevádzkovateľ ako dodávateľ

Identifikácia postavenia fyzickej osoby získavajúcej produkty a služby výmenou za právo spracúvať osobné údaje je podmienená statusom jej zmluvného partnera,⁴⁸ ktorým musí byť dodávateľ.

Definícia dodávateľa je formulovaná široko, aby sa tak zabránilo obchádzaniu práv spotrebiteľov a zabezpečila sa ich efektívna ochrana.⁴⁹ Podľa Občianskeho zákonníka je dodávateľom každá osoba, ktorá „pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti“.⁵⁰ Zákon o ochrane spotrebiteľa rozoznáva predávajúceho, ktorým je nad rozsah uvedenej definície aj „osoba konajúca v jej mene alebo na jej účet“,⁵¹ ale aj kategórie výrobcu, dovozcu a dodávateľa.⁵² Detailné špecifikácie daných subjektov nie sú relevantné, keďže na účely tohto článku nám stačí pracovať s najvšeobecnejšou z týchto definícií. Definíciu uvedeného pojmu rovnako ani v tomto prípade nenaruší ani Smernica o digitálnom obsahu⁵³ alebo Smernica o predaji tovaru.⁵⁴

Článok 4 GDPR rozoznáva štyri základné typy subjektov spracúvajúcich osobné údaje dotknutých osôb, a to prevádzkovateľa (ods. 7), sprostredkovateľa (ods. 8), príjemcu (ods. 9) a v určitých prípadoch tretiu stranu (ods. 10). Na účely tohto článku je relevantné postavenie prevádzkovateľa, keďže práve on určuje účely a prostriedky spracúvania osobných údajov, pokiaľ tieto neurčuje priamo právny poriadok SR a nesie vždy zodpovednosť za súlad spracúvania osobných údajov so zásadami podľa článku 5 GDPR.

Termíny „dodávateľ“ (keďže daný pojem používa civilný kódex, budeme ho z dôvodu stručnosti a prehľadnosti textu používať v kontexte celej oblasti ochrany spotrebiteľa) a „prevádzkovateľ“ sú definované účelom ich činnosti, a tak sa prirodzene nezhodujú. Zároveň je však zrejmé, že si neodporujú v tom zmysle, že by oba statusy nemohol súčasne zastávať jeden subjekt, práve naopak, v praxi bude každý dodávateľ konajúci v rámci spotrebiteľských vzťahov (za podmienky, že zhromažďuje osobné údaje svojich zákazníkov) vždy aj prevádzkovateľom podľa GDPR.

2.3 Umožnenie spracúvania osobných údajov ako protiplnenie

V zmysle doterajšej analýzy môžu byť subjekty skúmaného vzťahu súčasne spotrebiteľmi a dotknutými osobami na jednej strane zmluvy a dodávateľmi a prevádzkovateľmi na druhej strane. V treťom kroku je potrebné zistiť, či je objektívne možné, aby spotrebiteľ – dotknutá osoba „uhradil“ za službu alebo tovar tak, že umožní spracúvať svoje osobné údaje spôsobom porovnateľným s finančným plnením.

Z hľadiska poskytovaného produktu alebo služby v zásade neexistujú žiadne iné ako zákonné obmedzenia. Predmetom spotrebiteľskej zmluvy môže byť všetko, čo môže byť predmetom bežnej kúpnej zmluvy, a teda musí ísť predovšetkým o predmet kúpy, ktorý je možný a zákonom dovolený.⁵⁵

Spotrebiteľské zmluvy sú však synalagmatickými právnymi úkonmi. Piata hlava Občianskeho zákonníka neustanovuje, aké plnenie je povinný spotrebiteľ poskytnúť dodávateľovi, práve naopak, uvádza, že môže ísť o zmluvu v ľubovoľnej právnej forme, pokiaľ sú stotožnené subjekty spotrebiteľa a dodávateľa.⁵⁶ Spotrebiteľskými zmluvami tak môžu byť kúpne zmluvy, zámenné zmluvy, ale aj inomínátne zmluvy. Generálna klauzula podľa nášho názoru svojou všeobecnosťou pozitívne zabezpečuje prevenciu obchádzania práv spotrebiteľa. Až v § 53c kódexu sa objavuje v rámci všeobecného chápania spotrebiteľskej zmluvy pojem „cena“,⁵⁷ avšak nevyvracia predchádzajúci záver o tom, že náležitosťou spotrebiteľskej zmluvy podľa Občianskeho zákonníka nie je plnenie vo forme finančných prostriedkov.

Zákon o ochrane spotrebiteľa používa pojem „cena“,⁵⁸ hoci za službu označuje aj činnosť či výkon poskytovaný odplatne alebo bezodplatne.⁵⁹ V Slovenskej republike však nie je veľa priestoru pre spochybovanie významu tohto pojmu, keďže zákon č. 18/1996 Z. z. o cenách jednoznačne uvádza, že predstavuje peňažnú sumu,⁶⁰ a teda nereaguje na inú formu protiplnenia, dokonca ani napr. darčkovými poukážkami či kryptomenami, ktoré nie sú z hľadiska právnej ani ekonomickej teórie považované za peňažné plnenie.⁶¹

45 Recitál 14 a 15 Smernice o predaji tovaru. Internet vecí má pritom obrovský potenciál a odhaduje sa, že už do roku 2025 môže tvoriť až 11 % svetovej ekonomiky. V: MANYIKA, 2015, s. 2.

46 Článok 2 ods. 6

47 Článok 2 ods. 2

48 REICH, MICKLITZ, ROTT, TONNER, 2014, s. 80.

49 STUYCK, 2015, s. 734.

50 § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka

51 § 2 písm. b) Zákona o ochrane spotrebiteľa

52 § 2 písm. c) až e) Zákona o ochrane spotrebiteľa

53 Článok 2 ods. 5 (trader)

54 Článok 2 ods. 3 a 4 (producer, seller)

55 Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 18. 3. 2010, sp. zn. 8Sžo/432/2009

56 § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka

57 § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka

58 § 2 písm. za) a zb), § 4a ods. 1 písm. a) a b), ods. 4 či § 14a Zákona o ochrane spotrebiteľa

59 § 2 písm. i) Zákona o ochrane spotrebiteľa

60 § 2 ods. 1 zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách

61 EURÓPSKA CENTRÁLNA
BANKA, 2015, s. 4 a 32.

62 Článok 2 ods. 1 Smernice
o predaji tovaru

63 Článok 2 ods. 7 Smernice
o digitálnom obsahu

64 Recitál 23 Smernice o digi-
tálnom obsahu

65 § 188 a 199 ods. 1 Občan-
skeho zákonníka

66 K jej aplikácii v súdnom ko-
naní viac v: KOHUT, 2016
s. 3.

Smernica o digitálnom obsahu rovnako používa pojem „cena“,⁶² ale definuje ju ako peňažnú sumu alebo „*digitálne vyjadrenie hodnoty protiplnenia za digitálny obsah či službu*“.⁶³ Digitálne vyjadrenie hodnoty protiplnenia predstavuje napr. poukážky, ale aj virtuálne meny uznané podľa vnútroštátneho práva.⁶⁴

Napriek aktuálnej definícii pojmu „cena“ v slovenskom právnom poriadku by podľa nášho právneho názoru mal byť prípad pokazenej inteligentnej kefy subsumovaný pod ochranu spotrebiteľa. Podľa nášho právneho názoru tento postup umožňuje všeobecná definícia spotrebiteľskej zmluvy podľa Občianskeho zákonníka. Predmetný právny vzťah by patril medzi inomínátne, keďže hodnotu práva na spracúvanie osobných údajov nie je možné stotožniť s pojmom „cena“ (nejde o peňažné prostriedky, náležitosť v prípade kúpnej zmluvy) a rovnako ho nie je možné označiť za vec⁶⁵ (poznáme len hmotné veci, a to hnutel'né a nehnuteľné, náležitosť v prípade zámennej zmluvy). V prípade potreby využitia ustanovení, ktoré priamo pracujú s pojmom „cena“ by podľa nášho názoru mala byť aplikovaná analógia legis v súlade s § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v prípade iných noriem, napr. Zákona o ochrane spotrebiteľa, analógia iuris.⁶⁶

Sme dokonca presvedčení, že pokiaľ by Smernica o digitálnom obsahu priamo nezdôrazňovala poskytnutie práva spracúvať osobné údaje ako relevantného prvku posúdenia vzťahu ako spotrebiteľského v jej intenciách, a tým nevytvárala kontrast medzi ňou a legislatívnou úpravou, ktorá uvedené ustanovenie neobsahuje, neboli by legislatívne úpravy potrebné. S ohľadom na aktuálny stav sú však kvôli transparentnosti a právnej istote prinajmenšom vhodné.

3. Sloboda súhlasu so spracovaním osobných údajov v zmluvných vzťahoch

Praktickou otázkou, ktorú nie je v rámci danej diskusie možné obísť, je, či by nedošlo k narušeniu konceptu ochrany osobných údajov podľa GDPR, predovšetkým aspektu slobody súhlasu so spracovaním osobných údajov.

Podľa článku 7 ods. 4 GDPR sa pri hodnotení slobodnej vôle pri poskytnutí súhlasu zohľadňuje (okrem iného) skutočnosť, „*či sa plnenie zmluvy vrátane poskytnutia služby podmieňuje súhlasom so spracúvaním osobných údajov, ktorý nie je na plnenie tejto zmluvy nevyhnutný*“.

Vráťme sa k dotknutej osobe, ktorá chce inteligentnú kefkú, ale nechce si ju kúpiť. Má záujem získať ju od dodávateľa, ktorému za dodanie poskytne možnosť spracúvať jej osobné údaje na komerčné účely. Táto osoba je podľa právneho poriadku SR v celom rozsahu spôsobilá na právne úkony a v rámci svojej zmluvnej autonómie sa rozhodla prijať túto ponuku. Dodávateľ nemá dôvod kefkú tejto osobe darovať. V situácii, kedy by si osoba kefkú kúpila a musela by zároveň súhlasiť so spracovaním osobných údajov na komerčné účely, by podľa nášho názoru súhlas nebol slobodný, pretože plnenie kúpnej zmluvy vyžadovalo spracovanie osobných údajov nad nevyhnutný rozsah. V diskutovanom prípade má dotknutá osoba právo (1) na prístup k produktu za trhovú cenu, (2) na výber iného dodávateľa (pokiaľ by bolo zneužívané postavenie monopolného dodávateľa na trhu, s touto problematikou by sa vysporiadalo právo ochrany hospodárskej súťaže) alebo (3) na poskytnutie súhlasu so spracovaním svojich osobných údajov na komerčné účely.

V danom prípade podľa nášho názoru, za súčasného dodržania ostatných zásad GDPR, a teda napr. pokiaľ by nebolo spochybnené, že osoba bola riadne informovaná, nie je možné zakázať jej takto postupovať. Uvedený postup považujeme za transparentnejší a vhodnejší, ako označovať takéto služby a produkty za bezplatné.⁶⁷ Daný systém je naviac v oblasti digitálnych služieb nevyhnutný, keďže ho zavádza Smernica o digitálnom obsahu. Súčasne to nevylučuje aplikáciu vyššie citovaného článku GDPR, a teda že sa má hodnotiť a vyvažovať nevyhnutnosť spracúvania osobných údajov na plnenie zmluvy s dôrazom na zabránenie zneužívania silnejšieho postavenia prevádzkovateľa.

Predstavme si však ďalšiu situáciu, kedy by osoba z príkladu s inteligentnou kefkou odvolala svoj súhlas so spracovaním osobných údajov na účely ich komerčného využitia. Mala by naďalej nárok na inteligentnú kefkú? Dodávateľ by nemal byť spôsobilý vymáhať plnenie v rozsahu osobných údajov, pretože daná osoba má právo vziať súhlas späť. Rovnako by za uplatnenie práva dotknutej osoby nemohol tejto uložiť zmluvnú pokutu. Keďže by záväzok dotknutej osoby nebol vymáhateľný, vzniklo by podľa nášho názoru dodávateľovi právo odstúpiť od zmluvy a obe

67 C. Hoofnagle, J. Whittington, 2014 v GRUND-
MANN, 2018, s. 27.

strany by si mali vrátiť vzájomné plnenia, resp. dotknutá osoba by mala vrátiť kefkú a dodávateľ by mal okamžite prestať spracúvať jej osobné údaje a tieto vymazať, pokiaľ neexistuje zákonný dôvod na ich ďalšie spracúvanie.

Podľa Langhanke a Schmidta-Kessela by mali byť fyzické osoby v takýchto prípadoch zodpovedné za porušenie svojich záväzkov aj vo vzťahu k náhrade škody, predovšetkým pokiaľ dodávateľa podviedli.⁶⁸ Ani takýto režim by podľa nášho názoru nebol spôsobilý ohroziť slobodu dotknutých osôb. V opačnom prípade by platil argument, že ľudia nie sú schopní rozhodovať o ich osobných údajoch, pokiaľ majú zodpovedať za svoje vlastné rozhodnutia v transparentnom režime, a teda že ľudia nie sú spôsobilí rozhodovať o svojich životoch a zákonne im obmedziť spôsobilosť disponovať s ich osobnými údajmi.

Dotknuté osoby majú právo disponovať so svojimi osobnými údajmi a v realite za ne už dostávajú plnenia od dodávateľov, ktorí vďaka nim podnikajú, len je odmietané uznanie predmetného vzťahu ako vzájomnej dohody. Ochrana osobných údajov sa však zaoberá spravodlivým a transparentným spracúvaním osobných údajov, kým ochrana spotrebiteľa spravodlivým a vyváženým zmluvným právom⁶⁹ a zákazom zneužívania trhovej sily dodávateľov.⁷⁰ Poskytnutie súhlasu so spracovaním osobných údajov na komerčné účely je de facto vstúpenie do zmluvného vzťahu s danou spoločnosťou.⁷¹ Odmietanie tejto skutočnosti vytvára medzi zmluvnými stranami značnú nerovnováhu v informáciách aj v právach a povinnostiach. Práve z tohto dôvodu podľa nášho právneho názoru je potrebné túto nerovnováhu riešiť tým, že sa poskytne dotknutým osobám – spotrebiteľom dostatočná ponuka práv spôsobilých poskytovať im vysokú ochranu, ktorá je práve predmetom spotrebiteľského práva.⁷²

Záver

Osobné údaje sú v praxi spracúvané na rôzne marketingové účely, ktorých cieľom je zvyšovať zisk podnikateľského sektora, a to predovšetkým ovplyvňovaním spotrebiteľov všetkých vekových skupín. Zároveň často poskytujú týmto spotrebiteľom produkty a služby, ktoré spravidla označujú ako bezplatné. Právna oblasť ochrany osobných údajov nie je spôsobilá tieto praktiky adresovať, pokiaľ s nimi dotknuté osoby, ktorým často chýba komplexný obraz alebo nemajú trhovú silu sa proti nim jednotlivo brániť, súhlasia. Uvedené je logickým dôsledkom skutočnosti, že si ochrana osobných údajov kladie ciele, ktoré nezasahujú do zmluvného práva medzi dodávateľmi a ich zákazníkmi. Na tento účel slúži odvetvie ochrany spotrebiteľa, ktoré sa zaoberá zmluvnými vzťahmi a vyvažovaním slabšieho postavenia spotrebiteľa. Práve tento rozdiel zachytáva hlavný problém diskutovanej témy: ak prevádzkovateľ – dodávateľ požiada dotknutú osobu – spotrebiteľa o súhlas a poskytne mu zaň produkt alebo službu, tento vzťah je považovaný za jednostranný právny úkon súhlasu dotknutej osoby. V skutočnosti však ide o synalagmatický zmluvný vzťah.

Čerpanie benefitov z tejto aktivity v prospech prevádzkovateľov – dodávateľov je povolené. Všetky limity z diskutovaného vzťahu sú tak cieľené len na dotknuté osoby – spotrebiteľov, pričom sa javí, že protihodnota za poskytovanie práva na spracúvanie ich osobných údajov a ich zmluvná sloboda v tejto oblasti nie sú akceptované.

V nadväznosti na vyššie uvedenú právnu argumentáciu by tak Slovenská republika mala označiť za spotrebiteľské vzťahy aj diskutované vzťahy a v súlade s princípom právnej istoty rozšíriť pôsobnosť celej oblasti ochrany spotrebiteľa aj na vzťahy, kedy spotrebiteľ namiesto peňažného plnenia poskytne dodávateľovi právo spracúvať jeho osobné údaje za komerčným účelom. ■

68 LANGHANKE, SCHMIDT-KESSEL, 2015, s. 222.

69 HELBERGER, BORGESIOUS, REYNA, 2017, s. 1427.

70 KOOPS, 2014, s. 258.

71 A. Acquisti v BORGESIOUS, 2015, s. 163 – 176.

72 HELBERGER, BORGESIOUS, REYNA, 2017, s. 1428 – 1429.

RESUMÉ

Právo na spracúvanie osobných údajov ako protiplnenie za tovary a služby v oblasti ochrany spotrebiteľa

Predmetom článku je téza, v zmysle ktorej by Slovenská republika mala využiť moment otvorenia úpravy ochrany spotrebiteľa na to, aby rozšírila oblasť ochrany spotrebiteľa aj na zmluvy, kedy fyzická osoba nekonajúca v rámci svojej podnikateľskej činnosti umožňuje dodávateľovi spracúvať jej osobné údaje na účely dosiahnutia zisku, pričom ide o osobné údaje spracúvané na právnom základe súhlasu alebo oprávneného záujmu a táto dotknutá osoba za možnosť spracúvať jej osobné údaje daným spôsobom získa od dodávateľa produkt alebo službu.

SUMMARY

The Right to Process Personal Data in Exchange for the Goods and Services in the Area of Consumer Protection

The article deals with a thesis that the Slovak Republic should use the moment of opening the consumer protection regulation to extend consumer protection also to contracts where an individual acting on a not-for-profit basis enables the supplier to process his/her personal data to generate profits whereas these personal data are processed on a legal basis of consent or a legitimate interest and this data subject obtains a product or a service from the supplier in exchange for the possibility to process his/her personal data in a particular way.

ZUSAMMENFASSUNG

Recht auf Verarbeitung von personenbezogenen Daten als Gegenleistung für Ware und Dienstleistungen im Bereich Verbraucherschutz

Der Gegenstand des Artikels ist die These, im Sinne welcher die Slowakische Republik den Moment der Eröffnung der Regelung des Verbraucherschutzes nutzen sollte, um den Bereich des Verbraucherschutzes auch auf Verträge zu erweitern, wann eine natürliche Person, die im Rahmen deren Unternehmungstätigkeit nicht handelt, dem Lieferant die Verarbeitung deren personenbezogenen Daten um Gewinn zu erzielen, ermöglicht, wobei es sich um personenbezogene Daten handelt, verarbeitet auf der rechtlichen Grundlage der erteilten Einwilligung oder des berechtigten Interesses und diese betroffene Person bekommt dann für die Möglichkeit der Verarbeitung deren personenbezogenen Daten auf gegebene Art und Weise vom Lieferanten ein Produkt oder eine Dienstleistung.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Ako Súdny dvor spojil požiadavku informovanosti spotrebiteľa o potravinách s otázkou porušovania medzinárodného humanitárneho práva

Článok 9 ods. 1 písm. i) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004, v spojení s článkom 26 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že potraviny s pôvodom z územia okupovaného štátom Izrael musia uvádzať nielen označenie tohto územia, ale v prípade, že takéto potraviny pochádzajú z oblasti alebo zo skupiny oblastí predstavujúcich izraelskú osadu v rámci uvedeného územia, aj údaj o tomto pôvode.

Rozsudok Súdneho dvora z 12. novembra 2019 vo veci C-363/18, Organisation juive européenne et Vignoble Psagot – ECLI:EU:C:2019:954.

Nariadenie č. 1169/2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/200 (ďalej len „nariadenie č. 1169/2011“) vychádza z predpokladu, že z práva na informácie vyplýva požiadavka, aby spotrebiteľia boli primerane informovaní o potravinách, ktoré konzumujú. Preto by sa im mali poskytnúť informácie, ktoré môžu ovplyvniť ich rozhodovanie o výbere potravín, pričom by malo ísť o informácie, ktoré nemôžu uviesť spotrebiteľa do omylu.¹ Medzi povinne poskytované informácie patrí podľa čl. 26 nariadenia č. 1169/2011 aj označenie krajiny pôvodu alebo miesta pôvodu za predpokladu, že by ich neuvedenie mohlo uviesť spotrebiteľa do omylu, pokiaľ ide o skutočnú krajinu pôvodu alebo miesto pôvodu potraviny, najmä, ak by z informácií sprevádzajúcich potravinu alebo z celej etikety inak vyplývalo, že potravina má inú krajinu pôvodu alebo miesto pôvodu.

V súvislosti s touto právnou úpravou vznikla otázka, ako by sa mali označovať potraviny pochádzajúce z území okupovaných Izraelom od roku 1967 a či v ich prípade je údaj o pôvode povinným údajom. K tejto otázke vydala stanovisko Komisia,² v ktorom uviedla, že Európska Únia v súlade s medzinárodným právom neuznáva zvrchovanosť Izraela nad územiami, ktoré Izrael okupuje od júna 1967, konkrétne Golanské výšiny, pásma Gazy a západný breh Jordánu vrátane východného Jeruzalema, a nepovažuje ich za súčasť izraelského územia. Preto by označenie výrobkov z tohto územia ako „výrobok z Izraela“ bolo považované za nesprávne a klamlivé. Podľa názoru

1 Body č. 3 a 4 odôvodnenia nariadenia č. 1169/2011.

2 Ú. v. EÚ C 375, 2015, s. 4 – stanovisko je v zmysle čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie nezáväzný právny akt.

Komisie by sa výrobky z tohto územia mali označovať ako „výrobok zo západného brehu Jordánu (palestínsky výrobok), výrobok z Gazy alebo výrobok z Palestíny“, pričom, ak výrobok pochádza z izraelskej osady na tomto území, malo by sa ešte označenie doplniť aj o výraz „izraelská osada“.

Z uvedeného stanoviska Komisie vychádza aj stanovisko francúzskeho ministra hospodárstva a financií, ktoré bolo napadnuté žalobou pred francúzskym súdom. V tomto stanovisku je rovnako ako v stanovisku Komisie deklarované, že podľa medzinárodného práva Golanské výšiny a západný breh Jordánu vrátane východného Jeruzalema nie sú súčasťou Izraela a aby teda spotrebiteľ nebol uvedený do omylu, treba používať označenie „výrobok zo západného brehu Jordánu“ alebo „výrobok z Golanských výšin“. V prípade, že výrobok pochádza z izraelských osád na okupovaných územiach, musí byť táto skutočnosť v záujme neuvedenia spotrebiteľa do omylu v označení výrobku uvedená.

Francúzsky súd, ktorý predložil Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky, sa snaží zistiť, či požiadavka označenia tovaru pochádzajúceho z územia okupovaného štátom Izrael obsiahnutá v stanovisku Komisie a následne aj v stanovisku francúzskeho ministra hospodárstva a financií má oporu v nariadení č. 1169/2011.

Rozsudok Súdneho dvora je popretkávaný jasnými a zreteľnými odkazmi na medzinárodné právo. Najprv Súdny dvor pripomenul, že z medzinárodného humanitárneho práva vyplýva, že územia okupované štátom Izrael od roku 1967 podliehajú obmedzenej jurisdikcii štátu Izrael ako okupačnej mocnosti, pričom každé z týchto území má vlastné medzinárodné postavenie, ktoré je odlišné od postavenia tohto štátu. Súdny dvor sa opiera o poradné stanovisko Medzinárodného súdneho dvora z 9. júla 2004 s názvom Právne dôsledky výstavby múru na okupovaných palestínskych územiach, podľa ktorého je Západný breh Jordánu územím, ktorého ľud, t. j. palestínsky ľud, má právo na sebaurčenie. Pokiaľ ide o Golanské výšiny, toto územie je súčasťou územia iného štátu, než je štát Izrael, t. j. Sýrskej arabskej republiky. Súdny dvor z uvedeného vyvodil, že pokiaľ ide o potraviny z území okupovaných štátom Izrael, treba spotrebiteľa informovať, že potraviny nemajú pôvod v štáte Izrael, pretože inak by mohol byť spotrebiteľ uvedený do omylu, že štát Izrael pôsobí na týchto územiach ako okupačná mocnosť, a nie ako suverénna entita v zmysle štátu, ktorý vykonáva v rámci svojich geografických hraníc všetky právomoci priznané medzinárodným právom.

Ďalší odkaz na medzinárodné právo použil Súdny dvor vo vzťahu k otázke, či je potrebné do označenia potravín zahrnúť aj zmienku o tom, že ide o potraviny z izraelských osád na okupovanom území a to v záujme toho, aby spotrebiteľ nebol uvedený do omylu. V tejto súvislosti Súdny dvor znovu pripomenul poradné stanovisko Medzinárodného súdneho dvora z 9. júla 2004 s názvom Právne dôsledky výstavby múru na okupovaných palestínskych územiach, z ktorého vyplýva, že sídelné osady postavené na niektorých územiach okupovaných štátom Izrael sa vyznačujú tou okolnosťou, že predstavujú zhmotnenie politiky premeny obyvateľstva vedenej týmto štátom mimo jeho územia, ktorá je v rozpore s pravidlami medzinárodného humanitárneho práva. Súdny dvor ešte konštatoval, že táto politika bola opakovane odsúdená Bezpečnostnou radou Organizácie Spojených národov a aj samotnou Úniou. Vychádzajúc z týchto úvah Súdny dvor uzavrel, že neuvedením zmienky o izraelskej osade by si mohol spotrebiteľ mylne myslieť, že konkrétna potravina pochádza v prípade západného brehu Jordánu od palestínskeho výrobcu alebo v prípade Golanských výšin od sýrskeho výrobcu.

Do úvahy je potrebné zobrať aj čl. 3 ods. 1 nariadenia č. 1169/2011, ako aj jeho odôvodnenia 3 a 4, z ktorých vyplýva, že informácie poskytnuté spotrebiteľovi mu musia umožniť rozhodnúť sa pri výbere potravín so zreteľom najmä na zdravotné, hospodárske, environmentálne, sociálne a etické aspekty. Súdny dvor do výpočtu týchto aspektov zahrnul aj dodržiavanie medzinárodného práva. Táto okolnosť môže byť pre niektorých spotrebiteľov rovnako relevantná pri výbere potravín a treba pripustiť, že spotrebiteľia môžu mať tendenciu prijímať svoje rozhodnutia o nákupe s prihliadnutím na úvahy súvisiace so skutočnosťou, že potraviny, o aké ide vo veci samej, pochádzajú zo sídelných osád postavených v rozpore s pravidlami medzinárodného humanitárneho práva.

Na záver treba pripomenúť skutočnosť, na ktorú poukázal v svojich návrhoch v tejto veci generálny advokát Gerard Hogan,³ že rozsudok Súdneho dvora nemožno vykladať ako vyjadrenie politického alebo morálneho stanoviska k otázkam, ktoré sa nevyhnutne s prejudiciálnymi otázkami v tomto prípade spájajú.

3 Návrhy generálneho advokáta Gerarda Hogana vo veci C-363/18 prednesené 13. júna 2019, ECLI:EU:C:2019:494.

Z ROZHODNUTIA NAJvyššieho súdu českej republiky

K zodpovednosti za škodu na zdraví spôsobenú v súvislosti s lekárskeym zákrokom

Ak vznikla poškodenému škoda na zdraví v súvislosti s lekárskeym zákrokom, pričom v dobe jeho vykonávania existoval postup znižujúci riziko vzniku škody, tento postup mal poskytovateľ zdravotnej starostlivosti k dispozícii a nepoužil ho, je pre vylúčenie protiprávnosti konania takého poskytovateľa potrebné vychádzať z presvedčivého dôvodu, prečo k zmienenému postupu nepristúpil. Takým presvedčivým zdôvodnením však nie je prosté konštatovanie, že alternatívny postup nie je všeobecne v obdobných prípadoch bežný, pretože zjavne nevyhovuje požiadavke, aby zdravotná starostlivosť bola každému pacientovi poskytnutá v súlade so súčasnými dostupnými poznatkami lekárskej vedy.

*Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 1. júna 2017
sp. zn. 25 Cdo/4168/2016*

Dotknuté ustanovenia:

- § 420 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.
- § 11 ods. 1 zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu
- § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- čl. 4 Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne

V konaní vedenom na Okresnom súde v Ostrave sa žalobkyňa domáhala proti žalovanému zdravotníckemu zariadeniu zaplata náhrady škody, ktorá jej mal vzniknúť v príčinnej súvislosti s nesprávnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného pri operácii štítnej žľazy.

Okresný súd rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu škody vo výške 553 629 Kč s príslušenstvom. Súď dospel k záveru, že pri lekárskeom zákroku, ktorému sa žalobkyňa podrobila a ktorý bol inak vykonaný „lege artis“, došlo k pochybeniu operátora označovaného ako „vitium artis“, ktoré malo negatívny dopad na zdravie žalobkyne. Pri operácii bola za účelom zníženia rizika poškodenia zvratných nervov vykonaná metóda vizualizácie, pričom pri použití dvoch metód súčasne, t. j. okrem vizualizácie aj neuromonitorácie, by riziko poškodenia nervov bolo ešte viac eliminované. Išlo tak o zavinené nedbanlivostné porušenie právnej povinnosti v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka¹ zo strany žalovanej, spočívajúcej v chybe lekára, t. j. v zlyhaní ľudského faktora, hoci nechcenému a nevedomému. Žalovaná nepreukázala v zmysle § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka, že škodu nezavinila.

Na základe odvolania žalovanej Krajský súd v Ostrave rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Odvolací súd dospel k záveru, že lekárske zákroky boli vykonané úplne *lege artis*, t. j. v súlade so súčasnými všeobecne uznávanými poznatkami a postupmi pre daný typ operačného výkonu. Zvolenie metódy vizualizácie bolo rovnako postupom *lege artis*. Podľa súdu pri výkone operácie išlo o komplikáciu s charakterom náhody, resp. o nepredvídateľnú okolnosť. Na strane žalovaného tak nedošlo k porušeniu právnej povinnosti a nie je preto naplnený jeden z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Podľa jej presvedčenia došlo k poškodeniu zvrtných nervov hlasiviek nie na základe náhody vyvolanej nepredvídateľnými okolnosťami, ale v dôsledku nesprávneho postupu a zlyhania ľudského faktora. Odvolací súd mal zobrať do úvahy záver znalcov, že kombináciou dvoch metód identifikácie zvrtných nervov pri operácii by došlo k významnému zníženiu rizika poškodenia týchto nervov. Postup žalovaného, ktorý nepoužil pri operačnom zákroku modernejší postup, hoci tento mal k dispozícii, preto nemožno považovať za postup v súlade so zákonnými požiadavkami poskytovania lekárskej starostlivosti. Navrhovala preto, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Českej republiky dospel po preskúmaní veci k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné, rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia:

V oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti sú poskytovatelia zdravotnej starostlivosti povinní postupovať v súlade so súčasnými dostupnými poznatkami lekárskej vedy (§ 11 ods. 1 zákona č. 20/1966 Sb. účinný v dobe posudzovaných zákrokov),² prípadne v súlade s príslušnými profesijnými povinnosťami a štandardmi (čl. 4 Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne).³ V týchto definíciách a významovo obdobných prípadoch je taký postup označovaný ako postup „*lege artis*“, zatiaľ čo nedodržanie pravidiel (postup *non lege artis*) je porušením právnej povinnosti v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Každá konkrétna situácia sa pritom posudzuje individuálne, pretože lekárska veda disponuje rôznymi a rôzne účinnými a bezpečnými postupmi na vykonanie konkrétneho liečebného zákroku. Zvažuje sa tiež, či poskytovateľ zdravotnej starostlivosti zvolil postup adekvátny charakteru choroby a šetrný k pacientovi a či spôsob vykonania bol bez väd. Všetko je potrebné posudzovať tzv. „*ex ante*“, t. j. na základe poznatkov, ktoré mal poskytovateľ zdravotnej starostlivosti k dispozícii v čase svojho rozhodovania o ďalšom postupe, respektíve v dobe vykonávania zákroku.

Záver, či poskytovateľ zdravotnej starostlivosti postupoval „*lege artis*“, teda v súlade so súčasnými dostupnými poznatkami lekárskej vedy, prislúcha súdu a nie znalcovi. Ak bol liečebný zákrok z pohľadu odborného (medicínskeho) objektívne nesprávny a súčasne šlo o chybu odvrátenú, nemožno postup lekára považovať za *lege artis*. Súd teda nemôže mechanicky preberať záver znalcov, či určitý postup bol alebo nebol *lege artis*, najmä ak je tento záver v zjavnom rozpore s konkrétnymi zisteniami o súlade či rozpore postupu so súčasnými dostupnými poznatkami lekárskej vedy. O postup *non lege artis* ide aj v prípade, že síce postup pri ošetrovaní bol zvolený správne, ale vykonanie bolo chybné. Treba hodnotiť celkový výkon vo vzťahu k následku, o ktorého odškodnenie ide. Je preto zjavne vnútorne rozporný záver súdu prvého stupňa, že je daná zodpovednosť žalovaného za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, hoci bolo preukázané, že postup žalovaného bol *lege artis*.

Najvyšší súd už v rozsudku sp. zn. 25 Cdo 4223/2009 uviedol, že okolnosť, že zvrtný nerv sa vzhľadom na svoj variabilný priebeh ťažko identifikuje, a jeho prerušenie je tak veľkým rizikom operácie štítnej žľazy, neznamena bez ďalšieho, že poškodenie zvrtného nervu je obvyklým sprievodným javom operácie, ktorému nemožno ani pri vynaložení všetkého úsilia zabrániť. Nemožno tiež prehliadať, že je k dispozícii metóda, ktorá uvedené riziko podstatne znižuje, pričom v konaní nebolo tvrdené a tým menej preukázané, že by túto metódu v danom prípade nebolo možné alebo vhodné použiť.

Žalobkyňa teda dôvodne namietala, že odvolací súd pri právnom posúdení veci nedostatočne zohľadnil skutkový záver, že kombináciou dvoch metód identifikácie zvrtných nervov by pri operácii štítnej žľazy došlo k zníženiu rizika poškodenia týchto nervov a žalovaná mala pri operačnom zákroku k dispozícii modernejšiu metódu a nepoužila ju.

Ak vznikla poškodenému škoda na zdraví v súvislosti s lekárskeym zákrokom, pričom v dobe jeho vykonávania existoval postup znižujúci riziko vzniku škody, tento postup mal poskytovateľ zdravotnej starostlivosti k dispozícii a nepoužil ho, je pre vylúčenie protiprávnosti konania takeého poskytovateľa potrebné vychádzať z presvedčivého dôvodu, prečo k zmienenému postupu nepristúpil. Presvedčivým zdôvodnením však nie je prosté konštatovanie, že alternatívny postup nie je všeobecne v obdobných prípadoch bežný, pretože zjavne nevyhovuje požiadavke, aby zdravotná starostlivosť bola každému pacientovi poskytnutá v súlade so súčasnými dostupnými poznatkami lekárskej vedy. Rovnako treba pristupovať aj k situácii, ak bola v dobe vykonávania lekárskeho zákroku k dispozícii metóda, ktorá nebola použitá, hoci významným spôsobom eliminuje riziko poškodenia zdravia pacienta, zvlášť v situácii, kedy bolo zistené, že toto poškodenie zdravia je nevratné, a v konaní pritom nebolo tvrdené a tým menej preukázané, že by takúto metódu nebolo možné použiť.

V danom prípade nebola použitá modernejšia metóda neuromonitorácie pre identifikáciu zvrtných nervov s nedostatočným zdôvodnením, že pre prevenciu poškodenia týchto nervov v obdobných prípadoch bežne postačí použitie metódy vizualizácie. Pokiaľ preto odvolací súd dospel k záveru, že na strane poskytovateľa zdravotnej starostlivosti nedošlo k postupu non lege artis a nie je tak splnená podmienka protiprávneho konania ako jedna zo základných predpokladov zodpovednosti za škodu, takýto právny záver je podľa Najvyššieho súdu vzhľadom na vyššie uvedené prinajmenšom predčasný.

Najvyšší súd z vyššie uvedených dôvodov rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek nestor slovenskej advokácie

Slovenská advokátska komora vydala ďalšiu zo série publikácií venovaných osobnostiam slovenského kultúrneho života z radov advokátov, tentoraz venovanú bratislavskému advokátovi JUDr. Vojtechovi Rampášekovi. Knihu napísal mladý advokát **JUDr. Michal Rampášek**, ktorý je zároveň vnukom zosnulého advokáta.

Publikácia sa vyznačuje podrobným zmapovaním života JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti a právnej úprave výkonu advokácie. Práve zasadenie profesionálnej dráhy JUDr. Rampášeka v tomto kontexte je osobitne dôležité, pretože je zachytený pomerne dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov histórie advokácie – od obdobia česko-slovenskej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur

V prípade záujmu o kúpu kontaktujte:
stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

B Ukážková, s.r.o. - Prehľad firmy

IČO 999999999

DIČ 9876543210

IČ DPH SK9876543210

Právna forma Spol. s r.o.

Druh vlastníctva Súkromné tuzemské

Dátum vzniku 30.01.2008

Sídlo Ukážková, s.r.o.

Kvietková 99

97401 Banská Bystrica

SK nace 63110 - Spracovanie dát, poskytovanie serverového priestoru na internete

Indikátor rizika

- ✓ Žiadny podaný návrh na konkurz alebo reštrukturalizáciu
- ✓ Žiadna evidovaná pohľadávka na daniach alebo poistení

Vysvetlivky: ✓ - všetko v poriadku ⚠ - varovanie ✗ - vážny problém

Základné ukazovatele za rok 2018

Tržby a výnosy
413 264,00 €

Zisk
28 343,00 €

Aktíva
103 605,00 €

Vlastný kapitál
2 081,00 €

NOVINKA

Monitoring

Zbavte sa prácneho sledovania subjektov. Budeme ich sledovať za Vás a o zmenách Vás budeme informovať e-mailovou notifikáciou.

Vyhľadávanie firiem

Preverte si finančnú kondíciu Vašich existujúcich či potenciálnych obchodných partnerov. Nájdite si o nich detailné informácie vďaka množstvu filtrov a kritérií.

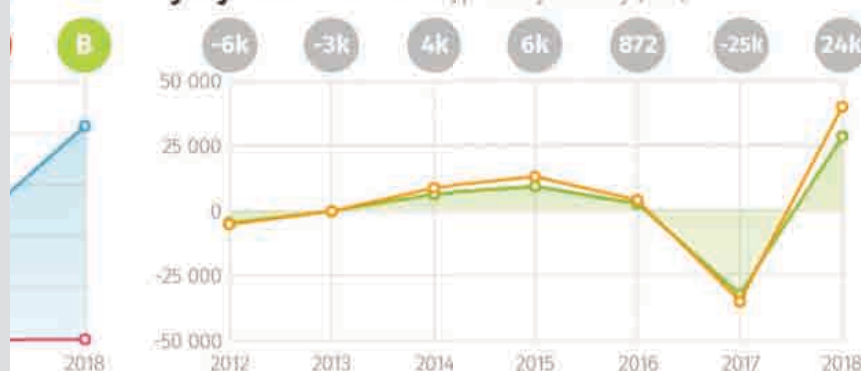
Vyhľadávanie osôb

Vyhľadajte si osoby a zistite, v ktorých firmách sú zainteresovaní.

Kontrolný panel

Porovnajte si podrobné finančné ukazovatele Vami vybraných firiem.

Vývoj zisku a ekonomickej pridanej hodnoty (EVA)

Aktuálne udalosti

Oslavy advokácie budú na zámku

Predseda komory pre nadchádzajúci Galavečer SAK, ktorý sa bude niesť v duchu osláv 30. výročia prijatia zákona a advokácii, vybralo priestory zámku v Pezinku. Posledný galavečer sa konal v bašte východu Košiciach, teraz sa oslava slobodnej advokácie presunie na západné Slovensko. Príďte sa zabaviť a osláviť samostatnosť advokácie v krásnych a dôstojných priestoroch novozrekonštruovaného zámku! **Poznačte si do kalendára 24. apríl 2020.**

Zahraniční stážisti na Slovensku

Predseda SAK Tomáš Borec prijal 4. decembra 2019 na pôde SAK zahraničného stážistu, ktorý participuje na európskom projekte výmenných stáží LAWYEREX. **Luis Cebrian Fraile** zo Španielska sa rozhodol pre stáž na Slovensku, aby lepšie spoznal právny systém, slovenský jazyk a dozvedel sa viac o krajine. Stážistu na dva týždne *pro bono* prijala do svojho tímu advokátska kancelária SOUKENÍK – ŠTRPKA, s. r. o. a zabezpečila mu plnohodnotný program. V januári príde na Slovensko advokátka – tiež zo Španielska, ktorá bude stážovať v advokátskej kancelárii ČECHOVÁ & PARTNERS s. r. o. **LAWYEREX** je projekt medzinárodnej výmeny advokátov, ktorého cieľom je realizácia krátkodobých výmenných stáží začínajúcich mladých advokátov v EÚ. Koordinátorom projektu je European Lawyers Foundation a projekt je spolufinancovaný Európskou komisiou. Na stáž sa mali možnosť prihlásiť aj záujemcovia zo Slovenska a nakoniec dvaja pcestujú na Cyprus a do Španielska.

Zľava: predseda SAK Tomáš Borec, stážista Luis Cebrian Fraile a Gabriela Petáková, advokátska koncipientka AKSŠ. Foto SAK

Máme tisícku!

Pred rokom sme sa rozhodli v rámci zlepšenia komunikácie činnosti komory začať s advokátmi komunikovať aj prostredníctvom sociálnych sietí. Ako najvhodnejšiu sme vybrali **LinkedIn** – sociálnu sieť profesionálov. Pomocou nej vás informujeme o dianí na komore, novinkách v advokácii, relevantných udalostiach, ako aj o rôznych stážach a školeniach, ktoré pre advokátov a koncipientov organizujeme. Sme veľmi radi, že tento spôsob komunikácie sa ukázal ako účinný.

Na linkedinovom profile SAK uverejňujeme v priemere jednu aktualitu denne, takže je naozaj živý.

Sme veľmi radi, že ani nie za rok sa nám podarilo získať viac ako tisíc sledujúcich a ich počet neustále rastie. Okrem bulletinu, webovej stránky SAK a newsletterov tak máme rýchly a moderný komunikačný nástroj. Ak nás ešte nesledujete, tak stačí si na linkedin vyhľadať profil Slovenskej advokátskej komory a stlačiť tlačidlo na sledovanie.

Ďalší z HELP kurzov pre advokátov a koncipientov

Slovenská advokátska komora v spolupráci s Českou advokátskou komorou a Radou Európy organizuje ďalší z HELP kurzov pre advokátov a koncipientov. SAK sprostredkovala advokátom a koncipientom už v poradí štvrtý dištančný kurz na vzdelávacej on-line platforme v rámci programu Rady Európy HELP (*Human Right Education For Legal Professionals*). Ide o najväčší vzdelávací paneurópsky projekt určený pre advokátov, sudcov a prokurátorov v Európe. Tento krát sa kurz zameria na tému **Procesné záruky v trestnom konaní a práva obetí trestných činov**. Ide o cezhraničný kurz, ktorý bude paralelne prebiehať pre slovenských a českých účastníkov. Tútorami kurzu sú doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD., JUDr. Martin Puchalla, PhD. a JUDr. Martin Štrkolec, PhD. Kurz sa začne **30. januára 2020** úvodným stretnutím, potom budú účastníci pracovať dištančnou formou on-line počas troch mesiacov. Kapacita kurzu sa rýchlo naplnila, teší nás veľký záujem o túto formu vzdelávania zo strany advokátov.

Návštevy väzníc mali úspech, chceme ich robiť znova

V októbri sme v rámci Európskeho dňa advokácie zorganizovali pre koncipientov exkurzie do ústavov na výkon väzby a výkon trestu. (Reportáž bola uverejnená v *Bulletine slovenskej advokácie* č. 11/2019.) Na základe vysokého záujmu a veľmi dobrého ohlasu od koncipientov aj advokátov sme začali rokovať so Zborom väzenskej a justičnej stráže o uzavretí rámcovej dohody na organizovanie vzdelávania pre advokátov a koncipientov. Vzdelávanie by malo byť formou edukatívnych návštev v ústavoch, kde by sa účastníci mali možnosť oboznámiť s fungovaním väzensťva, ako aj pravidlami pre vstup advokátov do ústavov pri zabezpečovaní práva obvinených a odsúdených na právnu pomoc.

Okrúhly stôl s témou *Etické aspekty výkonu justičných povolaní*

Slovenská advokátska komora pozvala 28. novembra 2019 k okrúhlemu stolu zástupcov justičných povolaní k debate o etike a smerovaní justície. Zástupcovia inštitúcií po rokovaní podpísali spoločné vyhlásenie.

Justícia dnes stojí pred vážnymi otázkami, ktoré je potrebné v záujme obnovenia dôvery riešiť s dôrazom a odbornosťou. Zhodli sa na tom zástupcovia justičných povolaní, ktorí zároveň upozornili na tendenciu prijímania skratkovitých riešení. Cieľom okrúhleho stola bolo hovoriť o kompetentných riešeniach orientovaných na výsledky. Partneri za okrúhlym stolom pritom vychádzali z toho, že na pozitívne zmeny je potrebný spoločný pokrok vo všetkých oblastiach justície.

Predseda Slovenskej advokátskej komory **Tomáš Borec** zdôraznil, že ak advokátsky stav apeluje na dodržiavanie etických pravidiel v justícii, musia byť tie isté nároky uplatňované smerom do vlastných radov. V prípade SAK potvrdil, že komora preveruje konanie viacerých advokátov v súvislosti s medializovanými udalosťami. Je totiž v záujme celej advokácie i právneho systému voči takýmto konaniam sa vymedziť, a to vo všetkých zložkách justície, čo rovnako vnímali aj zástupcovia ostatných právnických profesií.

Predseda súdnej rady **Lenka Praženková** vyjadrila, že situácia v justícii vyžaduje viesť aktívnu diskusiu naprieč celou právnickou obcou a práve dobre nastavené etické pravidlá a ich uplatňovanie sú predpokladom výkonu justičnej profesie. Hlavným garantom sudcovskej etiky musia byť práve samotní sudcovia.

Zástupca prokurátorov **Jozef Sedlák** informoval o pôsobení etickej komisie prokurátorov a postupe a postojoch sa-

motných prokurátorov vo veciach porušení etických a právnych pravidiel prokurátormi. Apeloval na prípravu a vzdelávanie budúcich zástupcov justičných povolaní aj v oblasti etických pravidiel.

Predseda Slovenskej komory exekútorov **Miroslav Paller** vyzval na odmietnutie paušalizácie a morálneho biľagu na celej profesii, ak zlyhali jednotlivci. Zabúda sa na tisíce pozitívnych právnikov, ktorí neberú svoju prácu ako zamestnanie, ale ako povolanie a nikdy sa nespreneverili právnym ani morálnym zásadám svojej profesie. Naopak, pri zlyhaniach jednotlivcov musíme jasne povedať, že takéto konanie je pre nás neprijateľné a konkrétny jednotlivec musí byť za svoje previnenie potrestaný.

Ako jedna z čiastkových, no citlivo vnímaných etických otázok, bolo pomenované stretávanie sa a komunikácia zástupcov rôznych justičných povolaní medzi sebou. Účastníci okrúhleho stola sa zhodli na tom, že samotné stretnutie a spoločenské kontakty nemôžu byť problémom, ale určite neprípustná je komunikácia v nerozhodnutej a prejednávanej veci medzi advokátom a sudcom, ktorý o nej rozhoduje. V opačnom prípade považujú za normálne vylúčenie sudcu samého z takéhoto rozhodovania. Bežné kolegiálne stretnutia odborníkov z rôznych právnych oblastí naopak považujú za priestor na vytváranie odbornej verejnej mienky a samo-regulácie.

Ku kontaktom medzi zástupcami justičných povolání zaujal stanovisko aj profesor **Pavel Holländer**, ktorý ho zaslal Súdnej rade a s jeho dovoľením ho pri okrúhlom stole použil aj Slovenská advokátska komora.

Časť zo stanoviska prof. JUDr. Pavla Holländera DrSe.:

Domnievam sa, že pravidlá profesijnej etiky sudcovi bez ďalšieho nebránia v súkromí sa zúčastňovať na spoločenských podujatiach, v čase pracovného voľna navštevovať reštauračné zariadenia, stretávať sa s priateľmi, známymi, a v tom rámci aj konzumovať na verejnosti alkoholické nápoje. Je ale pritom obmedzený dvomi základnými momentmi:

Prvým je etický príkaz nenarušiť svojím správaním sa v súkromí zásadu sudcovskej nestrannosti a sudcovskej nezávislosti, druhým príkaz nenarušiť ani v súkromí hodnotu dôstojnosti výkonu sudcovskej funkcie.

V praxi to znamená nutnosť obmedziť okruh spoločenských kontaktov, vylúčiť z neho napríklad spoločenské kontakty s osobami – účastníkmi konania, v ktorom sudca vykonáva svoju právomoc (zložitejšou otázkou je spoločenský kontakt s účastníkmi konaní na súde, na ktorom sudca pôsobí, nie je ale činný vo veci), vylúčiť z pravidelných kontaktov osoby spojené s výraznými a všeobecne známymi morálnymi deficitmi, či osoby výrazne sa podieľajúce na aktivitách majúcich pravidelne súdne konsekvencie (napr. z podnikateľského prostredia). V tejto súvislosti je nutné ďalej rozlišovať pravidelné kontakty a náhodné stretnutia na verejnosti, osobné stretnutia a stretnutia v prítomnosti ďalších osôb, a je nutné i odlišovať stretnutia s osobami z týchto skupín vynútené zvláštnymi dôvodmi (napr. blízkym priateľským vzťahom v minulosti, či príbuzenským pomerom), ktoré môžu zakladať dôvod vylúčenia sudcu z rozhodovania veci, nie však dôvody porušenia pravidiel profesijnej etiky.

Slovenská advokátska komora urobila aj malý prieskum medzi zahraničnými advokátskymi komorami o profesijnej etike a stretávaní sa zástupcov rôznych právnych povolání. Časť stanoviska aj výsledok prieskumu uvádzame ďalej.

K okrúhlemu stolu bol pozvaný aj zástupca súdnej moci z Česka, predseda senátu Najvyššieho správneho súdu ČR **Karel Šimka**, ktorý rozhoduje aj disciplinárne konania voči sudcom. Podľa jeho názoru sú spoločenské kontakty medzi zástupcami justičných povolání bežnou záležitosťou, ale je to aj otázkou proporcionality a dodržiavania pravidiel, kde základom je nikdy sa nebaviť o živej veci.

Účastníci stretnutia sa zaoberali aj otázkou, či súčasné predpisy sú postačujúce. Zhodli sa, že profesijné predpisy sú v zásade dobré a viac ako ich zmena je potrebné ich dôsledné uplatňovanie. Aj napriek tomu má SAK vytvorenú pracovnú skupinu pre veci advokátske a tá už začala prípravnú prácu pre budúcu konferenciu advokátov. Skupina pracuje aj na prijatých podnetoch na prípadnú zmenu advokátskych predpisov vzhľadom na súčasné potreby.

V závere stretnutia účastníci podpísali spoločné vyhlásenie zástupcov justičných profesií.

Spoločné vyhlásenie

My, dolu podpísaní zástupcovia justičných profesií, sudcov, advokátov, exekútorov a prokurátorov, tak vo svojom mene ako aj v mene organizácií, ktoré tu zastupujeme, týmto s pokorou, ale rozhodne chceme uistiť všetkých občanov Slovenskej republiky, že aj napriek publikovaným zlyhaniam jednotlivcov, drvivá väčšina z nás dennodenne vykonáva svoje povolanie a poslanie vo vernosti hodnotám, ktoré sú spojené s naším profesijným stavom. Chceme uistiť všetkých občanov, že využívame všetky právne nástroje, aby sme mohli žiť v krajine, kde vládne právo, a morálka i spravodlivosť sú pravidlom a nie výnimkou.

Pozvaní:

Predseda Súdnej rady SR **JUDr. Lenka Praženková**
Predseda Ústavného súdu SR **JUDr. Ivan Fiačan, PhD.**

– ospravedlnil svoju neúčast

Generálny prokurátor SR **JUDr. Jaromír Čížnár**
– zúčastnil sa poverený zástupca Jozef Sedlák,
predseda Etickej komisie prokuratúry

Prezident Notárskej komory SR **JUDr. Miroslav Gregor**
– ospravedlnil svoju neúčast

Prezident Slovenskej Komory exekútorov

JUDr. Ing. Miroslav Paller

a viceprezident **JUDr. Branislav Plško**

Sudca Najvyššieho správneho súdu ČR

JUDr. PhDr. Karel Šimka, Ph.D., LL.M.

Hostiteľ: **JUDr. Tomáš Borec, predseda SAK**

Moderátor: **JUDr. Viliam Karas, člen predsedníctva SAK**

Prieskum medzi zahraničnými advokátskymi komorami o kontaktoch medzi povolaniami

Belgicko

Advokáti majú zakázané osobné stretnutia so sudcami, rozhodcami alebo znalcami, ak vystupujú v tom istom sporovom konaní.

Nemecko

V Nemecku nie je konkrétna právna úprava, ale v praxi nastal prípad, ktorý sa stal exemplárny – sudca bol vylúčený z dôvodu zaujatosti, lebo obhajcov bez prítomnosti protistrany povedal, aký trest v prípade uznania viny obvinenému uloží.

Francúzsko

Konkrétna úprava vzťahu advokáta a sudcu neexistuje, musia vo všeobecnosti rešpektovať zásady cti, lojality, rovnosti a nediskriminácie, nezaujatosti, kolegiality, diskretnosti, miernosti a zdvorilosti. V júni 2019 bola založená *Komisia pre deontologické aspekty vzťahu advokáta a sudcu*. Majú komplexnú právnu úpravu pravidiel pre ad hoc spoluprácu

advokátov a členov iných právnických profesií v duchu bratstva a lojality, dodržiavania deontologických pravidiel a prísneho rešpektovania princípu nezávislosti.

Škótsko

Advokát ako kľúčový prvok systému spravodlivosti má povinnosti aj voči súdu, ktorých cieľom nie je rešpekt voči konkrétnemu sudcovi alebo súdu, ale služba spoločnosti z dôvodu verejného záujmu na riadnom výkone spravodlivosti. Majú verejný register záznamov o vylúčení sudcu z konkrétneho konania.

Taliansko

Vzťah advokáta a sudcu musí byť založený na vzájomnom rešpekte a dôstojnosti. Advokát nesmie prediskutovať obsah a priebeh súdneho konania so sudcom, ktorý rozhoduje vo veci, bez toho, aby bol prítomný právny zástupca proti-strany. Advokát nesmie využiť priateľstvo, vzťah alebo vzájomnú blízkosť k sudcovi na získanie alebo žiadanie služieb či zvýhodnenia. Obdobné platí pre vzťah advokáta a rozhodcu, mediátora, znalca. Aj mimo výkonu advokácie má advokát povinnosť vystupovať tak, aby neohrozil dôstojnosť advokátskeho stavu a nevzbudil nedôveru voči jeho schopnosti plniť si profesijné povinnosti.

Anglicko

Advokát má povinnosť voči súdu konať nezávisle a v záujme výkonu spravodlivosti. Princípy *common law* vychádzajú z judikatúry ESLP, podľa ktorej je v demokratickej spoločnosti nevyhnutné, aby súdy vzbudzovali dôveru a v prípade legi-

Pýta(j)te sa predsedníctva

Je porušením stavovských predpisov, ak by školiteľ advokátskeho koncipienta tohto zastupoval v civilnom konaní, prípadne ako poškodeného v trestnom konaní?

Zastupovanie advokátskeho koncipienta školiteľom v civilnom konaní alebo v postavení splnomocnenca poškodeného v trestnom konaní nie je v rozpore so stavovskými predpismi.

tímnych pochybností o nestrannosti sudcu je nutné, aby bol z prípadu vylúčený. Sudca by sa mal do tej miery, ako je to rozumne predpokladateľné, strániť mimosúdnej činnosti, ktorá by mohla viesť k tomu, že sa bude musieť vzdať konania vo veci z dôvodu obavy zo zaujatosti alebo konfliktu záujmov. Sudcovia sa majú vyhýbať priamemu kontaktu s členmi advokátskej profesie, ktorí zastupujú stranu v konaní, ktoré sudca rozhoduje. Sudca musí mať na pamäti, že príliš blízke osobné vzťahy s advokátmi, ktorí zvyknú zastupovať na súde, kde pôsobí, môžu vyvolať pochybnosti o nezáujmatosti sudcu.

Mgr. Alexandra Donevová

Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie

Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie* vyhlásila aj pre rok 2020

XIX. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie

pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov

Konkrétnu tému si účastník súťaže zvolí sám. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho či medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov vrátane medzier (text, literatúra, CV, poznámky) treba poslať na ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je 30. november 2020.

Článok bude zaradený do súťaže v tom roku, v ktorom bude publikovaný.

Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* publikované príspevky vyhodnotí do konca decembra 2020. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelieť, resp. ju zvýšiť. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2021.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Informovanie o poskytovaní právnych služieb advokátom prostredníctvom reklamy

Advokát, ktorý zašle tretej osobe e-mailovú správu, v ktorej jej bez overenia informácií oznamuje, že nesplnila svoje zákonné povinnosti, a túto osobu nepravdivo a zavádzajúcim spôsobom informuje o následkoch nesplnenia týchto zákonných povinností, s pripojením oznámenia, že jeho advokátska kancelária poskytuje právne služby v danej oblasti a je schopná splnenie týchto povinností zabezpečiť, a týmto spôsobom informuje o poskytovaní právnych služieb prostredníctvom reklamy, ktorá je v rozpore s predpismi komory, je nevecná, nepravdivá, zavádzajúca a spôsobilá ohroziť dôstojnosť advokátskeho stavu dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené podľa § 18 ods. 3, § 29b ods. 3 písm. a) až c) zákona o advokácii a § 1 ods. 5 Advokátskeho poriadku SAK.

*Rozhodnutie II. odvolacieho disciplinárneho senátu z 13. novembra 2018,
sp.zn. II. ODS – 14/18:1516/2017*

*Rozhodnutie X. disciplinárneho senátu SAK z 26. februára 2018,
sp. zn. DS X.-70/2017:1516/2017*

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 3, § 29b ods. 3 písm. a) až c) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení
- § 1 ods. 5 Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013

Rozhodnutím X. disc. senátu SAK z 26. februára 2018, sp.zn. DS X.-70/2017:1516/2017 v spojení s rozhodnutím II. odvolacieho disciplinárneho senátu 13. novembra 2018, sp.zn. II. ODS-14/18:1516/2017 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti

advokáta podľa § 18 ods. 3, § 29b ods. 3 písm. a) až c) zákona o advokácii a § 1 ods. 5 Advokátskeho poriadku SAK,

tým, že

dňa 2. 5. 2017 zaslal spoločnosti A. s. r. o. e-mail, v ktorom uvádza, že spoločnosť A. s. r. o. ako partner RPVS nespĺňa podmienky v zmysle nového zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora (tzv. protischránkový zákon) a ak ich spoločnosť nespĺní do 31. 6. 2017 bude mať za následok:

- výmaz z registra ,
- pokuta až do výšky získaného hospodárskeho prospechu alebo až do výšky 1 000 000 eur pre spoločnosť,
- pokuta až do výšky 100 000 eur pre každého štatutára,
- zákaz obchodovať s verejným sektorom,
- hrozba aj trestnoprávneho postihu,
- vylúčenie štatutárov až na 3 roky z obchodných spoločností a odstúpenia od zmluvy alebo neplnenie zo strany verejného sektora

a v zmysle zákona č. 315/2016 Z. z. sú ako advokátska kancelária oprávnení verifikovať údaje spoločnosti v registri, vypracovať a overiť verifikačný dokument a ďalšie vyhlásenia o údajoch v ňom a tým splniť podmienky v zmysle zákona; tieto údaje potom následne overovať min. raz do roka, napriek tomu, že tvrdenia uvádzané v e-maile zo dňa 2. 5. 2017 sú v rozpore s § 22 ods. 2 a § 22 ods. 3 zák. 315/2016 Z. z., čím informoval o poskytovaní právnych služieb prostredníctvom reklamy, ktorá je v rozpore s predpismi komory, je nevecná, nepravdivá, zavádzajúca a spôsobilá ohroziť dôstojnosť advokátskeho stavu,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** vo výške **480 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške **480 eur** v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Predseda Revíznej komisie SAK podal dňa 23. 8. 2017 návrh na začatie disciplinárneho konania pre skutok uvedený vo výrokovej časti rozhodnutia, ktorý návrh bol dňa 23. 8. 2017 pridelený na prerokovanie X. disciplinárnemu senátu SAK.

Disciplinárne obvinený k návrhu na začatie konania uviedol, že obsahom e-mailu okrem skutočností uvedených v návrhu bola aj príloha, ktorú spracovalo Ministerstvo spravodlivosti SR, kde je uvedené, že advokát je v zmysle zák. č. 315/2016 Z. z. oprávnený vystupovať ako oprávnená osoba pre partnerov verejného sektora, v tejto prílohe je uvedený aj link na príslušnú stránku MS SR, pričom on v e-maile neuvedol ani výšku odmeny ani konkrétnu ponuku služby. Podľa neho išlo len o jednu informáciu zaslanú partnerovi verejného sektora s predchádzajúcim posudzovaním vhodnosti a primeranosti. Vo vyjadrení ďalej uviedol, že disciplinárne obvinenie považuje za nedôvodné, pretože nedošlo k naplneniu dôvodu pre uloženie disciplinárneho opatrenia a v celom disciplinárnom návrhu nie je uvedená žiadna konkrétna skutočnosť alebo konanie, ktoré reálne ohrozuje dôstojnosť advokátskeho stavu. Návrh podľa disciplinárne obvineného obsahuje len všeobecné tvrdenia a abstraktné výrazy bez konkrétnych následkov.

X. disciplinárny senát SK rozhodnutím z 26. 2. 2018 uznal disciplinárne obvineného za vinného zo skutku tak, ako sa mu kládlo v návrhu za vinu, a podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii mu uložil disciplinárne opatrenie – peňažnú pokutu vo výške 480 eur. Zároveň podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii zaviazal disciplinárne obvineného zaplatiť paušálne trovy konania. V odôvodnení tohto rozhodnutia X. disciplinárny senát vychádzal z nasledovných skutkových a právnych záverov:

Senát mal za preukázané, že dňa 2. 5. 2017 bol zaslaný sťažovateľovi – spoločnosti A. s. r. o. e-mail s obsahom, ktorý je uvedený v návrhu na začatie konania vrátane prílohy. Nebolo

spochybnené, že tento e-mail bol zaslaný z advokátskej kancelárie disciplinárne obvineného, čo tento ani nepoprel. Nebolo spochybnené, že v zmysle zák. č. 315/2016 Z. z. sú advokáti po splnení zákonných podmienok oprávnení poskytovať aj právne služby spojené s registráciou partnerov verejného obstarávania ako aj ďalšie činnosti v rozsahu zák. č. 315/2016 Z. z. Návrh Revíznej komisie ani neobsahuje žiadne porušenie povinností k tomuto oprávneniu.

Návrh na začatie disciplinárneho konania vychádzal však z toho, že zaslaný e-mail obsahoval upozornenie o nesplnení podmienok bez toho, že by disciplinárne obvinený vedel o tom, či a aké konkrétne kroky spoločnosť, ktorej bol e-mail zaslaný, vykonala, za účelom splnenia podmienok. Takýto postup mohol u adresáta vyvolať dojem, že disponuje informáciami, ktoré získal inak ako zákonným spôsobom a zároveň mohol u adresáta vzbudiť dojem, že bez jeho pomoci môže dôjsť k sankciám, ktoré sú v e-maile uvedené. Okrem uvedenia nesprávneho dátumu na zosúladenie zapísaných údajov, za najzávažnejšie pochybenie považuje disciplinárny senát uvedenie sankcií, ktoré nie sú v súlade so zák. č. 315/2016 Z. z., keď tento má vo vzťahu k nezosúladeniu zapísaných údajov len jednu jedinú sankciu.

V zmysle zák. č. 315/2016 Z. z., a to konkrétne v prechodných ustanoveniach tohto zákona v zmysle § 22 pre fyzickú a právnickú osobu vyplýva nasledovná povinnosť:

Partner verejného sektora je povinný zabezpečiť overenie identifikácie konečného užívateľa výhod podľa tohto zákona a podanie návrhu na zápis na účely zosúladenia zapísaných údajov s § 4 do 31. 7. 2017. Nesplnenie tejto povinnosti je dôvodom na výmaz partnera verejného sektora z registra. Toto je v zmysle zákona jediná sankcia za nezosúladenie údajov.

Sankcie, ktoré spomína disciplinárne obvinený v e-maile, sú v zmysle § 13 zák. č. 315/2016 Z. z., ide však o sankcie za nepravdivé alebo neúplné údaje, alebo o sankcie v zmysle § 19 tohto zákona, ktoré sa však vzťahujú k vylúčeniu právnej osoby. Je teda zrejmé, že informácia, ktorá bola e-mailom adresátovi zaslaná, je naozaj nepravdivá, dokonca až zavádzajúca tak, ako to aj Revízna komisia správne vyhodnotila.

Nie je zakázané, aby v zmysle § 29b zákona o advokácii advokát verejne informoval o poskytovaní právnych služieb prostredníctvom reklamy, ktorá však podlieha okrem všeobecných požiadaviek na reklamu v zmysle zák. č. 147/2001 Z. z. v znení zák. č. 648/2007 Z. z., požiadavkám zákona o advokácii. Podľa zákona o advokácii nesmie byť v rozpore s predpismi komory, nevecná, nepravdivá, či zavádzajúca alebo spôsobilá ohroziť dôstojnosť advokátskeho stavu.

Práve skutočnosť, že zaslaný e-mail obsahoval nepravdivé a zavádzajúce informácie, viedla disciplinárny senát k záveru, že došlo k porušeniu povinnosti advokáta. Je naozaj pravdivé tvrdenie Revíznej komisie SAK, že takýto obsah e-mailu mohol vyvolať na strane adresáta nedôvodné obavy a tým pôsobiť ako nátlak na vyhľadanie právnej služby. Nie je pritom zaujímavé, či došlo aj k vyvolaniu nátlaku, obsah zaslaného e-mailu takúto možnosť vôbec nevylučuje. Disciplinárny senát potom jednoznačne skonštatoval, že pri koncipovaní a následnom zaslaní e-mailu došlo k naplneniu skutkovej

podstaty disciplinárnych previnení tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Pri úvahách o disciplinárnom opatrení disciplinárny senát prihliadol na skutočnosť, že tento e-mail zasielal koncipient disciplinárne obvineného, ktorý je však plne zodpovedný za výkon práce svojho koncipienta, pretože zodpovedá za jeho činnosť v celom rozsahu, keďže tento vykonáva pod jeho vedením a dohľadom právnu prax, a to v súlade so zákonom o advokácii. Disciplinárny senát ďalej prihliadol na skutočnosť, že zaslaním takéhoto e-mailu nevznikla adresátovi žiadna priama škoda alebo majetková ujma, na skutočnosť, že disciplinárne obvinený doteraz nebol disciplinárne postihnutý. Preto disciplinárne opatrenie v peňažnej pokute vo výške 480 eur považuje za primerané.

Disciplinárne obvinený podal voči napadnutému rozhodnutiu odvolanie 18. 4. 2018, ktoré bolo SAK doručené dňa 23. 4. 2018. Disciplinárne obvinený napadol prvostupňové rozhodnutie v celom rozsahu, pričom žiadal zrušiť rozhodnutie X. disciplinárneho senátu a vrátiť vec na nové konanie. Disciplinárne obvinený dôvodil v odvolaní tým, že napadnuté rozhodnutie považuje za nesprávne a zmätočné, pretože prvostupňový disciplinárny senát sa nevysporiadal s predloženými dôkazmi ani s tvrdením disciplinárne obvineného a zároveň rozhodnutie prvostupňového disciplinárneho senátu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Disciplinárne obvinený v odvolaní poukázal na to, koho považuje zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora za partnera verejného sektora a vyvodil, že označenie spoločnosti A. s. r. o. ako partnera verejného sektora bolo správne. Poukázal na to, aké sankcie ukladá zákon za nesplnenie povinností a zdôraznil, že v napadnutom rozhodnutí je uvedené „sankcie, ktoré spomína disciplinárne obvinený v e-maile sú sankciami, v zmysle § 13 zákona č. 315/2016 Z. z., ide však o sankcie za nepravdivé alebo neúplné údaje, alebo o sankcie v zmysle § 19 tohto zákona, ktoré sa však vzťahujú k vylúčeniu oprávnenej osoby“. Podľa disciplinárne obvineného ide o nepochopenie zákona, uvedených súvislostí a nesprávne právne posúdenie zákona v jasne uvedenej informácii v e-maile. Disciplinárne obvinený dôvodil tým, že prvostupňový disciplinárny senát sa nevysporiadal s prílohou. Uviedol, že svojho koncipienta riadne poučil a pokarhal za spísanie uvedeného e-mailu, ktorý je podľa jeho názoru nedobrou vizitkou a prezentáciou dlhodobej advokátskej praxe, v ktorej sa vždy snažil prezentovať kvalitným výkonom povolania, zachovávať vážnosť a dôstojnosť postavenia advokáta. Disciplinárne obvinený má za to, že nedošlo k disciplinárnemu previneniu.

K odvolaniu disciplinárne obvineného sa vyjadrila navrhovateľka a v plnom rozsahu sa stotožnila s dôvodmi a východiskami napadnutého rozhodnutia. Poukázala na to, že zaslaný e-mail obsahoval upozornenia o nesplnení podmienok bez toho, aby vedel advokát o tom, či a aké konkrétne kroky spoločnosť, ktorej bol e-mail zaslaný, vykonala na účel splnenia podmienok. Takýto postup mohol u adresáta vyvolať dojem, že odosielateľ disponuje informáciami, ktoré získal inak ako zákonným spôsobom a zároveň mohol vzbudiť

dojem, že bez jeho pomoci môže dôjsť k sankciám uvedeným v e-maile. Okrem nesprávneho dátumu na zosúladenie zapísaných údajov, boli uvedené sankcie, ktoré nie sú v súlade s predmetným zákonom. Navrhovateľka sa stotožnila aj s druhom disciplinárneho opatrenia – peňažnou pokutou a jej výškou.

Pojednávanie II. odvolacieho disciplinárneho senátu sa uskutočnilo dňa 13. 11. 2018, na ktorom sa zúčastnil iba navrhovateľ. Keďže disciplinárne obvinený sa nezúčastnil a svoju neúčast žiadnym spôsobom neospravedlnil, odvolací disciplinárny senát vykonal odvolacie pojednávanie v súlade s § 18 ods. 7 Disciplinárneho poriadku SAK, bez prítomnosti disciplinárne obvineného. Odvolací disciplinárny senát po podaní správy o stave veci a po vyjadrení navrhovateľa dospel k záveru, že odvolanie disciplinárne obvineného je nedôvodné a odvolaním napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

Odvolací disciplinárny senát sa pri rozhodovaní dôkladne zaoberal obsahom celého sťažnostného spisu, ako aj disciplinárneho spisu, dôkaznou situáciou, aj obranou disciplinárne obvineného. Zameral sa najmä na posudzovanie napadnutého rozhodnutia v kontexte odvolacích dôvodov uvádzaných disciplinárne obvineným. Bolo preukázané, že informácie uvedené v e-mailej správe boli nepravdivé a zavádzajúce. Skutočnosti uvedené v predmetnej správe nemožno interpretovať ako pravdivé a nezavádzajúce. A je nepochybné, že spôsob komunikácie medzi odosielateľom a adresátom vnímal ako nesprávny aj disciplinárne obvinený, čo vyplýva aj z podaného odvolania.

Prvostupňový disciplinárny senát riadne zistil skutkový stav a správne ho subsumoval pod právnu normu. Treba poukázať aj na to, že disciplinárne obvinený je členom stavovskej organizácie, ktorá prezentuje svoju predstavu o vystupovaní svojich členov pri výkone povolania, aj pokiaľ ide o spôsob a formu komunikácie. Napadnuté rozhodnutie tak vyjadruje aj nesúhlas s formou a obsahom správy, k akým v tomto prípade došlo. Skutočnosť, že disciplinárne obvinený následne svojho koncipienta pokarhal na veci nič nemení, svedčí však o správnom výchovnom postupe advokáta vo vzťahu ku koncipientovi.

Odvolací disciplinárny senát druh disciplinárneho opatrenia – peňažnú pokutu a jej výšku považuje za primeranú a podľa jeho názoru boli splnené podmienky na uloženie peňažnej pokuty uvedenej v § 32 ods. 4 Disciplinárneho poriadku SAK, s ohľadom na zákonné kritériá pre ukladanie druhu a výmery disciplinárneho opatrenia vyplývajúce z § 56 ods. 4 zákona o advokácii.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

TRADIČNÉ ŠPORTOVO-SPOLOČENSKÉ PODUJATIE AJ TENTO KRÁT NA DONOVALOCH

Advokátske kľučky

14. - 15. 2. 2019

14. 2. 2019

9.00 - 14.00 hod. - registrácia súťažiacich v hoteli Galileo

14.00 hod. Somárska lúka - svah Záhradište, Donovaly
obrovský slalom - súťaž * skipas pre súťažiacich

20.00 hod. Hotel Galileo

slávnostné vyhlásenie víťazov * spoločenská zábava

15. 2. 2019

11.00 hod. Hotel Galileo

poďakovanie účastníkom * rozlúčka

Advokátske kľučky organizuje

Registrácia: office@llp.sk, 048/412 54 43. Účastnícky poplatok 50 € zahŕňa skipas v deň súťaže.
Ubytovanie, stravovanie, dopravu a parkovné si účastníci zabezpečujú na vlastné náklady.

Srdečne sa na vás tešia Michaela Bezáková a Peter Kočíčka

PREDSTAVUJEME VÁM EURÓPSKU ADVOKÁCIU

Advokácia v Dánsku, zoznámte sa, prosím

Bulletin slovenskej advokácie prináša od začiatku roku 2018 v každom čísle čitateľom predstavenie jednej z európskych advokátskych komôr. V dnešnej Európe, v ktorej štátne hranice prestávajú byť zábranou spolupráce medzi advokátmi, stúpa význam poznania fungovania advokácie v iných štátoch. Skúsenosti zahraničných komôr, ich úspechy i každodenný život môžu byť nielen zdrojom poznania iných prístupov k riešeniu obdobných problémov, ale i inšpiráciou pre nás.

Advokát po dánsky: **Advokat**

Advokátsky koncipient po dánsky: **Advokatfuldmagtig**

Počet aktívnych advokátov v roku 2019: **6 424**

Počet koncipientov: **1 492**

Počet obyvateľov na advokáta: cca 870

Stavovský časopis: *Advokaten*

Internetová stránka Dánskej advokátskej komory:

www.advokatsamfundet.dk

LinkedIn: www.linkedin.com/company/advokatsamfundet/

Historické míľniky dánskej advokácie

Okrem iných európskych komôr, aj advokácia v Dánsku tento rok oslavovala storočnicu. Založenie komory (*Advokatsamfundet*) sa teda datuje do roku 1919.

Štúdium práva v Dánsku má svoje korene na Kodanskej univerzite (*Københavns Universitet*), ktorá je najstaršou a najväčšou univerzitou Dánska. Založená bola v roku 1479 ako jedna z prvých v severnej Európe. Povolenie na jej založenie udelil pápež Sixtus IV na základe osobnej žiadosti škandinávského monarchu Kristiána I. a jeho manželky kráľovnej Dorethy Brandenburskej. (foto 1) Univerzita začínala s tradičnými stredovekými fakultami – medicína, právo, teológia a filozofia. Aj dnes sa môže popýšiť svojou knižnicou založenou v roku 1482. (foto 2) Od roku 1736 sa univerzitným predmetom stáva dánske právo.

Od roku 2012 právnická fakulta z kapacitných dôvodov sídli v modernej budove. (foto 3) V súčasnosti štúdium práva

ponúkajú tri univerzity, okrem kodanskej aj *Århus Universitet* a na obchodné právo sa zameriava *Copenhagen Business School*.

Dánska advokátska komora bola založená v roku 1919 z iniciatívy advokáta pri najvyššom súde Otta Liebeho a jej zriadenie bolo v zásade výsledkom komplexnej reformy súdneho systému, ktorá nadobudla účinnosť 1. októbra 1919. Práve táto reforma priniesla po prvýkrát princíp delby moci (ktorý neskôr zakotvil aj ústavný zákon v roku 1949). Od roku 1910 sa advokáti združovali v rámci advokátskeho spolku, ktorý viedol Otto Liebe.

Carl Julius Otto Liebe (foto 4) pochádzal z rodiny známeho advokáta a politika a sám sa vydal podobnou cestou. Stal sa aj prvým predsedom komory. Získal mnoho vyznamenaní a radoval sa, že v roku 1920 sa stal dánskym premiérom.

Prvenstvo v dánskej advokácii má niekoľko žien: **Nanna Kristensen-Randers** (foto 5) za získanie diplomu v odbore právo v roku 1887; **Henny Magnussen** (foto 6), prvá advokátka s vlastnou praxou od roku 1909 a iniciátorka legislatívnej zmeny, ktorá dala ženám rovnaké právo vykonávať advokáciu; Ingeborg Hansen (foto 7), prvá advokátka zastupujúca pred najvyšším súdom v roku 1943 a tiež prvá predsedníčka parlamentu.

Do nedávnej histórie advokácie sa zapísala aj **Anne Brigitte Gammeljord** (foto 8) – prvá žena na pozícii predsedu Rady advokátskych komôr Európy (CCBE), ktorú zastávala v roku 2009.

Dánska advokátska komora oslavovala sté výročie v priebehu celého roka 2019. Dňa 24. mája 2019 sa uskutočnil seminár s prominentnými národnými a medzinárodnými

rečníkmi, ktorý sa zakončil veľkým galavečerom v Kráľovskej opere v Kodani. Navyše, komora vydala knihu o desiatich významných bývalých i súčasných advokátoch. Kniha sa zameriava na prepojenie aktivít dánskych advokátov a vývojových medzníkov dánskej spoločnosti v priebehu ostatných 100 rokov a vydáva ju najväčšie dánske vydavateľstvo Gyldendal. Autorom knihy je historik a bývalý šéfredaktor celonárodných novín a kniha je založená na fundovanom výskume, inšpirujúcich rozhovoroch, provokatívnych portrétoch a hlbokých úvahách, a mala by byť zaujímavá pre všetkých ľudí, ktorí sa zaujímajú o vývoj dánskej spoločnosti za posledných 100 rokov. Na pozvanie Dánskej advokátskej komory si toto výročie pripomenuli všetky európske komory na spoločnom zasadnutí stáleho výboru Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) v septembri v Kodani.

Dánske právo ovplyvňuje špecifické postavenie krajiny v rámci Európskej únie, keďže od roku 1993 sa na Dánsko vzťahuje tzv. opt-out v oblasti menovej politiky, spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, spravodlivosti a vnútorných vecí ako aj občianstva.

Štruktúra stavovskej organizácie a štatistiky

Dánsku advokátsku komoru vedie predsedníctvo pozostávajúce z 15 členov. V súčasnosti je predsedom **Peter Fogh**, zvolený v roku 2015 (foto 9).

Predseda je volený všetkými členmi komory v priamej voľbe, ostatní členovia predsedníctva sú zvolení v 8 volebných

obvodoch na štvorročné obdobie. Disciplinárna komisia má 21 členov. Kancelária komory zamestnáva 50 osôb, ktoré zabezpečujú chod štyroch oddelení – kancelária tajomníka, sekretariát disciplinárnej komisie, revízná komisia a oddelenie pre stratégiu. Súčasný predseda si stanovilo ako prioritu aktívnejšie zapojenie mladých advokátov v rámci

advokátskej komunity a zameriava sa na zlepšenie reputácie advokátskeho povolania v spoločnosti, digitalizáciu v oblasti právnych služieb, lobing za kvalitu tlmočenia v súdnych konaniach.

Komora združuje členov s profesijným označením *advokat*, ktorí sú oprávnení poskytovať právne služby na území Dánska, Grónska a Faerských ostrovov. Členstvo je povinné a komora má dnes vyše 6000 členov. Jej úlohou je zabezpečiť nezávislosť a integritu advokátov, dostatočnú odbornosť advokátov, dodržiavanie predpisov a deontologických pravidiel a prispievať k posilneniu právneho štátu.

K 14. januáru 2019 bolo v Dánskej advokátskej komore zapísaných 6424 advokátov, z toho 2270 je žien, a 1492 koncipientov. Členský príspevok je okolo 900 eur ročne.

Systém bezplatnej právnej pomoci má dva stupne. Prvotná právna pomoc je poskytovaná v podobe právneho poradenstva zadarmo advokátmi na vyše 100 miestach v rámci krajiny. Advokáti poskytujú túto službu *pro bono* a striedajú sa tak, aby systém bol funkčný a operatívny. Druhá forma právnej pomoci je získanie nároku na úhradu právneho zastupovania štátom v prípade preukázania materiálnej núdze. Systém však čelí kritike od roku 2007 za komplikovanosť, byrokratický prístup a nedostatočné financovanie.

Sídlo Dánskej advokátskej komory

Sídlo Dánskej advokátskej komory je v hlavnom meste Kodani na Kronprinsessegade 28. Ide o historickú budovu z roku 1807 umiestnenú v bývalej kráľovskej záhrade, od roku 1945 je chránenou pamiatkou. Ako „Dom advokátov“ je známa od roku 1971, kedy si v nej našla sídlo komora. (foto 10, 11)

Logo a symboly

Logo komory sa používa od roku 1960 a predstavuje grécku bohyňu Aténu, známu svojou múdrosťou. Dôvod však nie je známy, špekuluje sa, že ním môže byť skutočnosť, že Aténa bola dcérou bohyně práva a poriadku Themis alebo preto, že podľa legendy mala Aténa poslené slovo počas súdneho procesu, kde vystupovala ako obhajkyňa obvineného. Atény boli tiež prvým mestom, kde mal každý občan právo na prístup k súdu.

Talár

Advokáti v Dánsku nosia talár (*kappe*) v konaní pred súdom. Talár je ľahko odlíšiteľný výrazným červeným lemovaním. (foto 12)

Aktuálne výzvy a úspechy

Analýza sektora právnych služieb

V roku 2014 dánska vláda vytvorila pracovnú skupinu, ktorá mala analyzovať sektor právnych služieb v Dánsku. Cieľom bolo dospieť k odpovedi, či zmeny regulácie v advokácii majú dopad na súťaž na trhu právnych služieb a či môžu viesť k nižším odmenám za právne služby. Správu vypracovala konzultačná firma *Copenhagen Economics* a záverom bolo konštatovanie, že regulačný rámec je adekvátny a zmeny by nevedli k zvýšeniu súťaže.

Komora sa pravidelne zúčastňuje na „folkemodet“

Od roku 2012 Dánska advokátska komora participuje na tzv. stretnutí ľudu (*Folkemodet*), ktoré sa koná vždy v júni na ostrove Bornholm. Ide o jedinečnú platformu, kde prebieha otvorená diskusia, neformálne stretnutia politikov s občanmi, podnikateľmi, organizáciami. Ide o tradíciu, ktorá má svoju obdobu v každom škandinávskom štáte. Dánska advokátska komora tu pravidelne zriaďuje „právnú pohotovosť“, teda poskytovanie bezplatnej právnej pomoci účastníkom a organizuje tiež simulovaný súdny spor, v ktorom vystupovali sudcovia z praxe a politici alebo účastníci prevzali rolu poroty. (foto 13)

Podobným spôsobom sa komora zapája od roku 2017 v rámci podujatia *Noc kultúry* v Kodani. Ide o podujatie, ktoré má spájať ľudí, prinášať inšpiráciu a radosť do hlavného mesta. Komora má vtedy deň otvorených dverí a poskytuje právne poradenstvo a organizuje simulovaný súdny spor. (foto 14 – hlasovacie kartičky *vinný/nevinný* pre simulovaný súdny spor)

Zásady právneho štátu v rámci verejnej správy a v daňovej oblasti

Dánska advokátska komora v spolupráci s množstvom odborníkov v roku 2014 spracovali analýzu problematiky uplatňovania princípov právneho štátu v štátnej správe. Cieľom bolo identifikovať najväčšie výzvy a ponúknuť odporúčania.

K záverom bola zorganizovaná konferencia a nasledovalo niekoľko legislatívnych návrhov. V tom istom roku bola organizovaná veľká konferencia v spolupráci s parlamentom a občianskou spoločnosťou na tému právny štát v daňovej oblasti, ktorá získala veľkú pozornosť médií. Komora založila multidisciplinárnu pracovnú skupinu pre daňové otázky. Pracovná skupina spolupracovala aj s inými organizáciami za účelom návrhu usmernení na predchádzanie cezhraničným daňovým únikom.

Zaostrené na Grónsko

Dánska advokátska komora venovala v posledných rokoch zvýšenú pozornosť justičnému systému Grónska. V novembri 2016 bola založená pracovná skupina, ktorá spracovala správu, ktorá poukazuje na výzvy v oblasti právneho štátu, ktorý justícia v Grónsku čelí. Jednou z charakteristických črt je napríklad absencia právnického vzdelania na strane sudcov, prokurátora a obhajcu a komora apelovala na vládu, aby vyčlenila prostriedky na zmenu. V Grónsku v súčasnosti pôsobi 16 advokátov, ktorí sú členmi komory. (foto 15)

Prieskum v otázke zastrašovania a šikany advokátov

Dánska advokátska komora vykonala prieskum medzi advokátmi, do ktorého sa zapojilo 660 respondentov, s otázkou, či v rámci svojej praxe obhajcu či právneho zástupcu v rodinných sporoch museli čeliť zastrašovaniu alebo šikane. Na základe zistení 40 % rodinnoprávných advokátov a 27 % trestných obhajcov bolo vystavených takejto situácii opakovanne. Značné percento opýtaných zvažovalo zmenu povolania alebo vzdanie sa zastupovania vo veci. Komora sa problematike venuje ďalej a pripravuje odporúčania.

Centrum pre právo a spravodlivosť

Center for Lov og Ret (Centrum pre právo a spravodlivosť) bolo založené predsedníctvom Dánskej advokátskej komory v roku 2009 na účel vytvorenia inšpiratívneho *think tanku*, ktorý by spojil zástupcov všetkých verejných i súkromných inštitúcií v oblasti práva. Fórum je politicky neutrálné. Členovia sa stretávajú jeden-dvakrát ročne a diskusie majú prispieť k verejnej debate v spoločnosti. Členmi sú okrem zástupcov komory aj Združenie dánskych sudcov, generálna prokuratúra, ministerstvo spravodlivosti, ombudsman pre spotrebiteľské spory, ministerstvo zahraničných vecí, obchodná komora, médiá, právnické fakulty, Amnesty International či Dánsky inštitút pre ľudské práva.

Aktivity v oblasti medzinárodných vzťahov

Dánska advokátska komora – tak ako aj ostatné komory krajín Európskej únie – je plnohodnotným členom Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) a Medzinárodnej advokát-

skej komory (IBA). Veľký význam majú aj pravidelné výročné regionálne stretnutia predsedov a podpredsedov advokátskych komôr zo Škandinávie – Dánska, Nórska, Fínska, Islandu a Švédska.

V spolupráci s Nadáciou *Dreyers* Dánska advokátska komora významne finančne podporila projekt CCBE a Nemeckého advokátskeho spolku *Európski advokáti na ostrove Lesbos*, ktorého cieľom je poskytnúť právne poradenstvo čo najväčšiemu počtu žiadateľov o azyl na báze dočasného pobytu advokátov – dobrovoľníkov z Európy na ostrove.

V rokoch 2017 – 2018 sa komora zapojila do projektu ľudskoprávnej organizácie DIGNITY realizovanom v Jordánsku, ktorý sa zaoberal národným programom boja proti mučeniu a neľudskému zaobchádzaniu so špecifickým zameraním na trestnoprávny proces. Komora spolupracovala s jordánskou prokuratúrou, súdmi a občianskou spoločnosťou a poskytovala odborné vzdelanie a osvedčené postupy, najmä s ohľadom na prípravné konanie.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Foto Wikipedia (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 15),
CCBE (8),
Dánska advokátska komora (9, 10, 11, 13, 14)

*Za poskytnuté informácie a materiály
ďakujem zamestnankyniam
Dánskej advokátskej komory
pani Isabel Fluxá Rosado
a pani Anne Hogenhaven Simony.*

Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948

Gajdošová, M. – Kerecman, P. – Ďuriška Z. – Kušnir J. – Hellenbart V.

Slovenská advokátska komora vydala vo vydavateľstve VEDA publikáciu o histórii advokácie. Monografia je prvým komplexným spracovaním dejín advokátskych komôr na slovenskom území. Kniha má šesť kapitol a jej štruktúra prechádza vývojom advokátskeho práva na Slovensku v rokoch 1875 – 1948.

Pre advokátov a advokátskych koncipientov je publikácia za zvýhodnenú cenu **24 eur s DPH + 3,70 poštovné** (27,70 eur s DPH)

Záujemcovia **mimo radov SAK** zaplatia 30 eur s DPH + 3,70 poštovné (33,70 eur s DPH)

Objednávku nájdete na www.sak.sk alebo priamo kontaktujte:

PhDr. Ondrišová, 02 204 227 28, ondrisova@sak.sk Darina Stračinová, 02 204 227 26, darina.stracinova@sak.sk

Seminár o cezhraničnom poskytovaní právnych služieb v Poľsku

V dňoch **18. – 20. októbra 2019** sa konalo výjazdové školenie Regionálnej komory právnych poradcov v Krakove (OIRP v Krakove) **v poľskom meste Rytro**. V súlade s uzavretým Memorandom o rozvíjaní cezhraničnej spolupráce medzi OIRP Krakov a Slovenskou advokátskou komorou sa na ňom zúčastnili na pozvanie poľského partnera aj slovenskí advokáti. Zámerom bolo nadviazať cezhraničné kontakty a vzájomne prediskutovať špecifiká jednotlivých právnych systémov.

Za poľskú stranu sa zúčastnil dekan regionálnej komory v Krakove **Marcin Sala-Szczypiński** a jej podpredsedníčka **Karolina Kolary**. Slovenskú advokátsku komoru zastupovali členovia predsedníctva SAK **JUDr. Andrea Havelková** a **Mgr. Ján Kutan**.

Súčasťou pracovného programu bol aj príspevok v slovenskom jazyku na tému *Poskytovanie právnych služieb cez hranice, poľský právny systém*, ktorý zastrešila usadená euroadvokátka Paulina Szmolke z advokátskej kancelárie *V4 Legal*.

Oslovení boli advokáti s vyznačeným poľským jazykom a celkovo prejavilo záujem o účasť osem slovenských advokátov. Reakcie účastníkov boli veľmi pozitívne. Podľa ich slov išlo o „výborný seminár, kvalitnú prednášku, možnosť prehĺbenia znalostí o poľskom právnom systéme a upevnenia vzťahov s kolegami v zahraničí aj v Slovenskej republike“. Sme radi, že účastníci hodnotili seminár za prínosný pre ich advokátsku prax.

Vzájomná výmena poznatkov medzi advokátmi rôznych krajín, najmä tých v susedstve, je veľmi prínosná pre rozvoj profesie. Odkedy sa naše krajiny stali členmi EÚ, máme možnosť využiť voľný pohyb osôb i služieb, vrátane právnych služieb. Slovenská advokátska komora podporuje cezhraničnú spoluprácu komôr na území susedných štátov a verí, že obdobných spoločných podujatí bude len pribúdať a taktiež že záujem slovenských advokátov o takýto druh podujatí bude rásť.

Mgr. Ján Kutan

Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

CCBE

CCBE – Rada advokátskych komôr Európy (*Conseil des Barreaux Européens*) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom.

Z novembrového plenárneho zasadnutia CCBE

V dňoch **28. a 29. novembra 2019** sa konalo jesenné plenárne zasadnutie CCBE v **Bruseli**. CCBE si stanovilo priority činnosti pre rok 2020, ktorými sú dôraz na úlohu advokáta ako ochrancu právneho štátu, aktívne pripomienkovanie opatrení na posilnenie procesných záruk v trestnom konaní, vzdelávanie advokátov v kontexte vzdelávacieho programu EÚ v oblasti justície, aktívny prínos smerom k presadzovaniu európskeho dohovoru Rady Európy o povolanií advokáta, ochrana základných princípov advokácie v kontexte opatrení boja proti praniu špinavých peňazí či ďalšie štúdium dopadu využitia umelej inteligencie v právnej praxi a v justícii.

Zasadnutie príhovorom otvorila **Věra Jourová**, bývalá eurókomisárka pre spravodlivosť, spotrebiteľov a rodovú rovnosť, ktorá je dnes podpredsedníčkou pre hodnoty a transparentnosť. Európska únia by podľa nej mala byť úspešnejšia pri realizácii svojich hodnôt, ktoré sú naším spoločným základom a mali by nás spájať, nie rozdeľovať. Pripomenula oznámenie Európskej komisie prijaté v júli 2019 s názvom *Posilnenie právneho štátu v Únii – Koncepcia pre prijatie opat-*

rení, ktorý predpokladá prijatie konkrétnych krokov a stály monitoring štyroch pilierov – ústavné zásady, justícia, boj proti korupcii, slobodné médiá.

Príhovor predniesol aj **Eamon Gilmore**, osobitný predstaviteľ EÚ pre ľudské práva. Poďakoval advokátom za ich každodenný prínos k ochrane základných práv a CCBE za takmer 60-ročné pôsobenie smerom k posilneniu právneho štátu, transparentnosti a ochrany základných práv. Prisľúbil ďalšiu spoluprácu a požiadal o asistenciu v prípade jeho ciest do zahraničia pri získavaní informácií, či sú v krajine advokáti ohrozovaní alebo prenasledovaní.

Podpredseda SAK **doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.** v pozícii predsedu výboru CCBE pre trestné právo, ktorý združuje odborníkov z advokátskych komôr EÚ, dňa 29. novembra 2019 absolvoval v Bruseli rokovanie s predstaviteľmi chorvátskeho predsedníctva v Rade EÚ, ktoré preberie štafetu v prvom polroku 2020. Zámerom stretnutia bolo prediskutovať priority predsedníctva v oblasti trestného práva. V tej istý deň sa konalo stretnutie so zástupcom riaditeľa Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre spravodlivosť (*DG Justice*) za účelom rokovania o európskej právnej úprave procesných záruk v trestnom konaní.

CCBE Human Rights Award 2019

Na plenárnom zasadnutí 29. novembra 2019 CCBE vzdala hold štyrom iránskym advokátom za odvážne presadzovanie ľudských práv, aj za cenu ohrozenia vlastného života.

CCBE Human Rights Award 2019 získali advokátka **Nasrin Sotoudeh** a advokáti **Abdolfattah Soltani, Mohammad**

Najafi a Amirshar Davoudi. Všetci ocenení sú vo väzení a čelia tvrdým trestom. Ocenenie symbolicky prevzala držiteľka Nobelovej ceny za mier a známa iránska advokátka Širín Ebadi. Delegácia SAK sa pridala svojím hlasom k organizáciám, ktoré odsúdili pokračujúce tvrdé zákroky proti advokátom v Iráne.

Modernizácia európskeho obchodného práva

Dňa **27. novembra 2019** sa konala konferencia CCBE zameraná na tému *Modernizácia európskeho obchodného práva*. Organizátori boli spokojní s účasťou na strane advokátov ako aj na strane spíkrov a zástupcov európskych inštitúcií. Zborník bude vydaný v spolupráci s vydavateľstvom Lancier. V prípade záujmu si môžete príspevky prečítať na stránke CCBE (www.ccbe.eu/actions/events/). Témami boli cezhraničné zlúčenia spoločností, digitalizácia, test likvidity, trvalo udržateľné riadenie spoločnosti, boj proti schránkovým spoločnostiam a pod.

Druhý protokol k Dohovoru Rady Európy o kybernetickej kriminalite

CCBE pripomenovala druhý protokol k Dohovoru Rady Európy o kybernetickej kriminalite, najmä pokiaľ ide o riadne zabezpečenie realizácie videokonferencií na výsluch svedkov s dôrazom na ochranu mlčanlivosti a prítomnosť advokáta. Druhá zásadná pripomienka sa týkala mechanizmu spolupráce medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a poskytovateľmi služieb za účelom zverejnenia informácií o užívateľoch, keďže pri takejto spolupráci absentuje súdna kontrola. Zároveň CCBE zdôrazňuje nutnosť ochrany mlčanlivosti.

Pripomienky k návrhu nariadenia „e-evidence“

Delegácie CCBE pripravili pripomienky k návrhu nariadenia EÚ o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach (COM/2018/225). Nariadenie reaguje na to, že používanie sociálnych médií, webmailu, služieb výmeny správ a aplikácií možno zneužiť ako nástroje na páchanie trestných činov alebo napomáhanie pri páchaní trestných činov vrátane závažných trestných činov, ako sú teroristické útoky. Keď k tomu dôjde, tieto služby a aplikácie sú často jediným miestom, na ktorom môžu vyšetrovatelia nájsť stopy, na základe ktorých určia, kto spá-

chal trestný čin, a získajú dôkazy, ktoré môžu byť použité na súde. V návrhu nariadenia sa zavádzajú záväzné príkazy – Európsky príkaz na predloženie dôkazov a Európsky príkaz na uchovanie dôkazov. Oba príkazy musí vydávať alebo overovať súdny orgán členského štátu. CCBE predložila k návrhu množstvo pozmeňujúcich pripomienok, ktoré majú za cieľ dôsledné napĺňanie zásad právneho štátu a spravodlivého procesu. Keďže Parlament a Rada majú odlišné stanoviská k návrhu, CCBE bude v blízkej dobe venovať veľké úsilie lobingu v tejto oblasti, aby pripomienky presadila.

Vzdelávacie projekty pre advokátov v EÚ

Vo výbore CCBE pre vzdelávanie dňa 28. novembra 2019 prebehla diskusia so zástupcom Európskej komisie o novej Európskej stratégii justičného vzdelávania na roky 2019 – 25. Európska komisia mapuje percentuálne koľko advokátov sa vzdeláva v oblasti európskeho práva, podľa čísiel je to len 5 % z celkového počtu advokátov, a tak vyzýva k väčšiemu záujmu o právo EÚ. CCBE a Nadácia pre európskych advokátov (*European Lawyers Foundation – ELF*) predstavili delegáciám projekt vzdelávania advokátov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a predchádzania financovania terorizmu (AML-CTF pravidiel na úrovni EÚ). Projekt financuje Európska komisia. Experti z jednotlivých advokátskych komôr v prvej fáze identifikujú vhodnú vzdelávaciu stratégiu, v druhej fáze sa vyškolia tútori a napokon sa uskutočnia tri cezhraničné semináre v Dubline, Varšave a Ríme. CCBE v spolupráci s ELF tiež získali podporu EÚ pre projekt *AI for lawyers* o využití technológií s umelou inteligenciou v praxi advokáta. CCBE považuje za úspech, že Európska komisia začala vyčleňovať financie aj na projekty, ktoré sú zamerané výlučne na vzdelávanie advokátov.

ECBA

ECBA – **Európska komora obhajcov** (*European Criminal Bar Association*) je nezávislá organizácia združujúca obhajcov z krajín Rady Európy. Jej hlavným cieľom je presadzovať dodržiavanie základných práv podozrivých, obvinených a odsúdených osôb. ECBA slúži na udržiavanie kontaktov, vyhľadávanie kolegov v zahraničí, sprístupnenie relevantných dokumentov a sprostredkovanie odbornej rady členom. Slovenská advokátska komora nie je kolektívnym členom ECBA.

Jarná konferencia ECBA sa bude konať v Ríme

Využite príležitosť spoznať kolegov so zameraním na trestné právo v zahraničí a zúčastnite sa na tradičnej jarnej konferencii ECBA v dňoch **17. – 18. apríla 2020 v Ríme**. Ide o výbornú príležitosť nadviazať kontakty s obhajcami v celej Európe a získať najnovšie poznatky z oblasti trestného práva. Podujatie prebieha v anglickom jazyku. Záujemcovia zo Slovenska patria ku krajinám so zníženým registračným poplatkom (150 eur). V prípade záujmu o registráciu sledujte stránku www.ecba.org alebo kontaktuje odbor medzinárodných vzťahov SAK (chladekova@sak.sk).

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Nemčina ako konkurenčná výhoda advokáta

Stáva sa po nemecky hovoriaci advokát vyhynutým druhom?

Pohybujem sa v slovenskej advokácii už nejaký ten rok a počas tohto obdobia som dospela k záveru: po nemecky hovoriaci advokát sa pomaly stáva vyhynutým druhom. Zatiaľ čo dopyt po takýchto advokátoch, koncipientoch, či vo všeobecnosti právnikoch stúpa, trend na strane ponuky je presne opačný.

Na otázku prečo je to tak, fundovanú odpoveď nemám. Ale mnoho indícií nasvedčuje tomu, že „mladí“ úplne stratili o tento jazyk záujem. V zásade sami seba presvedčili, že si s angličtinou vystačia kdekoľvek na svete. Aj keď trochu pravdy na tom je. A keď už druhý jazyk, tak aspoň niečo oveľa viac cool – taliančina alebo španielčina napríklad, ale modernou sa stávajú aj jazyky ďalekej Ázie.

Zaujal ma tiež fenomén „popierania“ nemčiny. Stretla som sa už s asi príliš veľa ľuďmi, ktorí sa učili nemčinu v škole (niekedy aj 8 – 10 rokov) a vlastne z nej aj maturovali. Ale v závere vyhodnotili, že je to nepekný a komplikovaný jazyk a rýchlo sa rozhodli na ňu zabudnúť. Minimálne na odbornej úrovni. Objednať si v reštaurácii v rakúskych horách predsa len nejako zvládnu.

A ja mám predsa zopár dobrých dôvodov, prečo by tá nemčina možno stála za zváženie. Po nemecky som sa naučila tak „nebenbei“ v škole, na stážach, brigádach v Nemecku. Keď som ju už mala na akej-takej úrovni, zrazu sa otvárali ďalšie dvere – Erasmus v Nemecku (podotýkam, že Erasmus bol za mojich čias ešte dosť veľký problém), účasť v škole rakúskeho práva, DAAD štipendium na celý LL.M. program na jednom z najlepších nemeckých inštitútov.

A keď som to celé absolvovala a dosiahla viac-menej štádium „viem dosť dobre po nemecky“ a začínala sa rozhliadať po prvom zamestnaní v advokácii, nemčina sa zrazu stala obrovskou konkurenčnou výhodou. Netvrdím, že namiesto angličtiny. Skôr by tu bol namieste výraz popri. Na tom sa, pokiaľ viem, doteraz nič nezmenilo.

Samozrejme, nie je to len o pracovných ponukách. S nemčinou, ako pracovným jazykom, sa otvárajú nové dimenzie napríklad aj pri vzdelávaní, od klasickej literatúry cez internetové zdroje až po odborné semináre v susednom Rakúsku. Slovenské zákony často vychádzajú práve z nemeckých predpisov. Ak máte na stole oriešok, ktorý práve neviete rozlúsknuť, lebo literatúra ani judikatúra k danej téme zatiaľ na Slovensku neexistujú, môže byť práve nemecká literatúra a judikatúra, ktorá už zaručene existuje, viac ako vhod.

A potom príde zlatý kliniec programu – po nemecky hovoriaci klient. Na Slovensku pôsobí, alebo sa chystá pôsobiť, nespočetne veľa firiem a firičiek z Rakúska (ktoré je na skok) aj z Nemecka (ktoré je naším najväčším obchodným partnerom). A veru, už ani firmy so švajčiarskym pozadím nie sú až také vzácné.

Jasné, ľudia z biznisu, aspoň toho serióznejšieho, hovoria všetci po anglicky. Ale v momente, keď nájdu na druhej strane niekoho, kto rozumie ich jazyku, či dokonca je schopný a ochotný pripraviť v nemčine aj celú zmluvu, väčšinou už neváhajú. A keď k tomu pridáte aj základné vedomosti o ich (právných) reáliách – napr. koľko stoja notárske úkony v Rakúsku, čo znamená *Entlastung* konateľa a že na nemeckých

dokumentoch sa bude vyžadovať aj *apostila* – máte o verného klienta postarané na veľmi dlhé obdobie.

Nemecko-česko-slovenské *Anwaltsforum* – dobrá príležitosť na regionálny *networking*

Aj Slovenská advokátska komora pestuje špeciálne vzťahy práve v tejto oblasti. Rada by som vypichla dve nedávne podujatia, na ktorých som sa aj osobne zúčastnila a ktoré boli naozaj prínosné, nielen po vedomostnej stránke.

V dňoch **8. a 9. novembra 2019** sa konalo Nemecko-česko-slovenské advokátske fórum v **Bayreuth**. Ja som sa síce zúčastnila prvý (aj keď určite nie posledný) krát, ale ide o pravidelné každoročné stretnutie. Podujatie je organizované v rámci spolupráce štyroch advokátskych komôr – českej, slovenskej a dvoch nemeckých – konkrétne bamberskej a saskkej. Tento rok bola na rade bamberská, preto sa podujatie konalo v Bayreuth.

Podujatie sa začalo v piatok poobede sociálnym programom. Po stretnutí s primátorom mesta a ochutnávkou miestnych pív nasledovala prehliadka pivných katakomb, pochopteľne, opäť spojená s ochutnávkou miestnych pív. Táto oblasť je totiž známa najväčšou hustotou pivovarov na svete. Piatok večer bol oficiálne ukončený spoločnou večerou účastníkov, ktorá sa pretiahla až do hlbkej noci.

Musím povedať, že rozhodnutie organizátorov začať práve bohatým sociálnym programom, kde bol naozaj dostatok príležitostí zoznámiť a porozprávať sa s kolegami z iných štátov, hodnotím veľmi pozitívne. Neformálna atmosféra, dobré jedlo a zaujímavosti miestneho kraja, to všetko prispelo

k viac ako podarenému *networkingu*. A to je vlastne to unikátne na takýchto podujatiach, čo sa len ťažko dá inou formou nahradiť.

Takto „skamarátení“ sme v sobotu pokračovali blokom prednášok na tému **mlčanlivosť advokáta** (foto 1). V slovenskej advokácii táto oblasť momentálne nie je síce veľmi „in“, ale po podujatí v Bayreuth som dospela k záveru, že by mala byť. Na tému sa pozreli z rôznych uhlov pohľadu odborníci zo všetkých troch štátov. Bola zakomponovaná do širších súvislostí, napr. v kontexte outsourcingu, IT služieb, elektronickej komunikácie, či daňových a trestnoprávných súvislostí.

A tak sa z – na prvý pohľad – úplne suchopárnej problematiky počas podujatia vyvinul jasne uchopiteľný problém, ktorý sa nás, advokátov, týka na každom kroku. Aj so svojimi zákutiami, slepými uličkami, tlakom zvonku a našej viac alebo menej účinnej obrany, ktorá rozprúdila ku koncu takmer nezastaviteľnú diskusiu vo všetkých troch jazykoch. A na počudovanie, názory sa nelíšili podľa hraníc jednotlivých štátov. Skôr by som povedala, že vnímanie tohto problému sa rozvrstviло podľa vekovej a skúsenostnej hranice účastníkov. Vplyv európskeho práva, najmä ochrana osobných údajov a téma prania špinavých peňazí určite vyvolávajú iné konotácie a posúvajú prah akceptovateľnosti u tých, ktorí s nimi vyrastali už na univerzite a u tých, pre ktorých je advokácia medzicasom ani nie prácou, ale celoživotným poslaním. Chráníť klienta, a to za každých okolností.

Slovenskú republiku reprezentovalo 6 účastníkov. Nie je to síce veľa, ale na to, že sme to mali tentokrát kilometrovo najďalej, celkom úspech. Príspevok za SAK predniesol bývalý podpredseda SAK JUDr. Juraj Veverka, ktorý má podujatie dlhodobo pod patronátom.

2

Berlínska konferencia – živá diskusia advokátov na európskej úrovni

Podujatie s obdobnou tematikou, aj keď v podstatne odlišnom formáte, sa konalo **31. 10. až 2. 11. 2019 v Berlíne**. Rovnako išlo o pravidelné podujatie, ktoré organizoval Berlínske advokátske združenie (*Berliner Anwaltsverein*) už devätnásťkrát. *Berliner Anwaltsverein* nie je oficiálnou berlínskou advokátskou komorou, ale dobrovoľné združenie berlínskych advokátov, ktoré má medzičasom veľmi širokú členskú základňu. (**foto 2, 3**)

Podujatie je organizované každoročne v Berlíne, pričom pozvaní sú zástupcovia všetkých advokátskych komôr krajín Európskej únie. Tento rok sa zúčastnili zástupcovia skoro 20 rôznych európskych krajín plus zástupcovia z Južnej Kórey (**foto 4** – zľava: Zoltán Ludik, zástupcovia z Južnej Kórey a Zuzana Hnátová), z dôvodu špeciálnej spolupráce. Zo Slovenska boli traja zástupcovia, čo bolo pomerne silné zastúpenie.

Ako som už naznačila v úvode tohto bloku, témou podujatia bola tiež mlčanlivosť advokáta. Aj keď v tomto prípade konferencia, resp. jej odborná časť, prešla po veľmi krátkom úvode hneď do diskusie medzi účastníkmi z rôznych štátov. A tým pádom aj rôznych uhlov pohľadu na vec. Aj tu bola diskusia veľmi živá, vyčlenený čas takmer nestačil.

Záver by som zhrnula asi tak, že hranica, kde končia práva klienta a začína verejný záujem, je veľmi tenká, resp. nejasná. Začať s polemikou by sme mohli už pri prvom hesle – kedy sa z osoby, ktorá vás nejakým spôsobom kontaktovala, stáva vlastne klient?

V každodennej praxi venujeme veľa času rôznym oblastiam či už hmotného alebo procesného práva. Stavovskými otázkami sa však zaoberáme minimálne. Aj preto je dobré z času na čas sa zúčastniť na takýchto fórach, ktoré vás donútia zamyslieť sa aj nad otázkami, ktorým bežne pozornosť nevenujete. A môžete sa popri tom dozvedieť aj veľa iných, nečakaných a zaujímavých informácií. Ako napríklad, že v Nemecku funguje až 28 advokátskych komôr plus jedna zastrešujúca celonemecká organizácia. Mňa osobne najviac prekvapil účastník z Južnej Kórey, ktorý sa pri postávaní pri káve zmienil, že telefonovať o klientskych veciach sa v kórejských taxíkoch naozaj neoplatí. Každý z nich má totiž *black box*, t. j. všetko čo tam povie, je nahrávané a môže byť na súde použité ako dôkaz.

Samozrejme, ani toto podujatie nebolo zďaleka len o odbornej stránke. Sociálny program bol ešte bohatší. Recepcie, slávnostná večera, spoločný obed, návšteva galérie... *all inclusive*. Unikátne fórum, kde si môžete dovoliť osloviť kohokoľvek a nadviazať s ním kontakt. Vzhľadom na miesto konania aj hostiteľa je však aj v tomto prípade nemčina viac než vítaná.

JUDr. Ing. Zuzana Hnátová, LL.M.

Foto Berliner Anwaltsverein e. V. a Lenka Vojtířová

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta odmietnuť poskytovanie právnych služieb v súvisiacich veciach osobám, ktorých záujmy sú vo vzájomnom rozpore

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak potom, keď poskytoval právne služby klientovi vo veci podielového spoluvlastníctva a získal určité informácie, proti tomu istému klientovi prevezme zastúpenie spoluvlastníka vo veci týkajúcej sa toho istého majetku.

*Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie
Českej advokátskej komory z 9. decembra 2011, sp. zn. K 1/2010¹*

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1, 2, § 19 ods. 1 písm. a), c) a 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1, čl. 9 ods. 1, 4 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidiel súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 1, 3, § 21 písm. a) a d) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení a § 1 ods. 5 a § 2 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvinenú advokátku za vinnú z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustila

tým, že

hoci 14. 6. 2006 a 22. 5. 2009 poskytla právne služby A. B. vo veci riešenia sporných otázok proti C. D., týkajúcich sa podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, a za tým účelom jej A. B. poskytla informácie týkajúce sa najmä jej investícií do týchto nehnuteľností, dňa 3. 8. 2009 prevzala právne zastúpenie C. D. ako účastníka kolaudačného konania, týkajúceho sa predmetných nehnuteľností, a najneskôr 15. 10. 2009 prevzala právne zastúpenie C. D. ako žalobca

vo veci zrušenia a vyrovnanie podielového spoluvlastníctva s A. B. ako žalovaným v konaní vedenom na okresnom súde,

čím porušila

§ 16 ods. 1, 2, § 19 ods. 1 písm. a), c) a 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1, čl. 9 ods. 1, 4 Pravidiel profesionálnej etiky

za čo jej bolo uložené

podľa § 32 ods. 3 písm. a) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **napomenutie**.

Z odôvodnenia:

Predseda kontrolnej rady ČAK ako disciplinárny žalobca podal dňa 12. 1. 2010 na disciplinárne obvinenú disciplinárnu žalobu, v ktorej ju vinil zo skutku uvedeného vo výroku tohto rozhodnutia. Disciplinárny žalobca v tomto konaní videl porušenie povinností, ktoré advokátovi ukladá § 16 ods. 1, 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky a v spojení s § 19 ods. 1 písm. a), c) zákona o advokácii. Na takto podanej žalobe disciplinárny žalobca zotrval aj po zrušení predchádzajúceho rozhodnutia v tejto veci z 28. 6. 2010 a jej vrátení disciplinárnemu senátu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Disciplinárne obvinená sa k disciplinárnej žalobe vyjadrila písomným oznámením z 2. 3. 2010, v ktorom uviedla, že A. B. nebola nikdy jej klientkou, a ak navštívila jej advokátsku kanceláriu, išlo len o jednoduchú právnu službu. A. B. ju

nikdy nepožiadala o prevzatie právneho zastúpenia, spísanie listiny či o inú formu sústavnej právnej pomoci za odplatu. Právne zastúpenie C. D. prevzala už dňa 3. 8. 2009, a to vo veci vymáhania pohľadávky voči A. B., takisto aj vo veci zrušenia a vyrovnania podielového spoluvlastníctva s A. B. V uvedený deň uzavrela s klientmi C. D. a E. D. dohodu o právnom zastúpení a prevzala od nich zálohu. Nikdy nezastupovala žiadneho z účastníkov vo veci kolaudácie vstavby, nevylučuje, že A. B. v tejto veci poskytla nejakú informáciu, nešlo však o právnu službu. Skutočnosť, že nezastupovala ani jedného uvedeného účastníka v kolaudačnom konaní, potvrdil aj príslušný stavebný úrad. Nepamätá si, že by poskytla A. B. právne služby v dvoch prípadoch 14. 6. 2006 a 22. 5. 2009 v rovnakej veci, v ktorej zastupovala C. D. Ak jej asistentka prevzala peňažnú čiastku, išlo iba o náhradu za stratu času, nie o odmenu za poskytnutie právnych služieb. Disciplinárne obvinená nesúhlasila s tým, že by svojím konaním porušila povinnosti advokáta uvedené v zákone o advokácii, a preto navrhla zastavenie disciplinárneho konania.

Rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho senátu sp. zn. K 1/2010 z 26. 5. 2011 bolo zrušené disciplinárne rozhodnutie z 28. 6. 2010, ktorým bola disciplinárne obvinená uznaná vinnou zo skutku uvedeného v disciplinárnej žalobe a ktorým jej bolo uložené ako disciplinárne opatrenie napomenutie.

Proti tomuto rozhodnutiu podala disciplinárne obvinená včas odvolanie, v ktorom popierala skutok uvedený v disciplinárnej žalobe a tvrdila, že sťažovateľka nebola nikdy jej klientkou a že ani jedného z účastníkov nezastupovala v predmetnom kolaudačnom konaní. Odvolací disciplinárny senát napadnuté rozhodnutie zrušil z dôvodu nepreskúmateľnosti s tým, že sa domnieval, že z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, na základe akého hodnotenia, prípadne akých dôkazov dospel disciplinárny senát k zásadnému skutkovému zisteniu o tom, že disciplinárne obvinená poskytla právnu pomoc ku dňu 14. 6. 2006 a následne dňa 3. 8. 2009 prevzala právne zastúpenie vo veci kolaudačného konania. Odvolací disciplinárny senát tiež uviedol, že disciplinárny spis obsahuje celý rad ďalších dôkazov, ktoré nie sú v rozhodnutí spomenuté, najmä korešpondencia sťažovateľky a disciplinárne obvinenej a ďalšie dôkazné prostriedky. Odvolací disciplinárny senát preto uložil pre ďalšie konanie, aby boli uvedené všetky dôkazy v disciplinárnom rozhodnutí, ich hodnotenia a závery, ku ktorým disciplinárny senát dospel.

Z disciplinárneho spisu boli zistené tieto relevantné skutočnosti:

Dňa 14. 6. 2006 navštívila sťažovateľka A. B. disciplinárne obvinenú za účelom získania právnej pomoci vo veci zhodnotenia nehnuteľnosti, čo vyplýva z prípisu sťažovateľky, ako aj z príjmového podkladového dokladu, vystaveného 14. 6. 2006 disciplinárne obvinenou za poskytnutie právnej pomoci sťažovateľke. Obrana disciplinárne obvinenej spochybňuje v tvrdení, že od sťažovateľky prevzala iba náhradu za stratu času, nemôže obstáť, pretože advokátska tarifa, rovnako ako ustanovenia upravujúce mandátnu zmluvu, upravujú iba nárok advokáta (mandatára) na odmenu a na náhradu hotových výdavkov. Nárok na náhradu za stratu času môže

byť iba súčasťou nároku na náhradu cestovných výdavkov, to znamená, že musí byť spojený s vykonaním cesty advokáta vo veci klienta, pričom takýto úkon disciplinárne obvinená v zastúpení A. B. nevykonala. V každom prípade však prijatie peňažnej čiastky za právnu pomoc osvedčuje, že medzi disciplinárne obvinenou a sťažovateľkou A. B. bola uzavretá zmluva o poskytnutí právnej služby a teda medzi nimi existoval právny vzťah advokáta a klienta. Dňa 3. 8. 2009 disciplinárne obvinená prevzala právne zastúpenie C. D., brata A. B., vo veci kolaudačného konania, ktoré sa konalo 4. 8. 2009. išlo o kolaudáciu zmeny stavby rodinného domu, vstavbe v podkroví, ktoré bolo ukončené vydaním kolaudačného rozhodnutia z 5. 11. 2009.

Toto zistenie jednoznačne vyplýva z plnej moci, ktorú pán C. D. udelil disciplinárne obvinenej dňa 3. 8. 2009. Z textu plnej moci možno súdiť, že splnomocnenie sa týkalo jediného úkonu, a to pojednávania a miestneho zisťovania, ktoré sa konalo 4. 8. 2009, čo však nič nemení na skutočnosti, že disciplinárne obvinená prevzala právne zastúpenie pána C. D., ktorý sa so sťažovateľkou A. B. ocitol spoluvlastníckom spore ohľadom predmetného domu. Preto nemôže obstáť obhajoba disciplinárne obvinenej, že pána C. D. v žiadnom kolaudačnom konaní nezastupovala. Toto tvrdenie je v konečnom dôsledku vyvrátené aj písomnými úkonmi disciplinárne obvinenej, ktoré v zastúpení pána C. D. činila voči A. B. (viď ponuka na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu z 11. 9. 2009).

Z vyjadrenia disciplinárne obvinenej z 8. 10. 2009 potom vyplýva, že sťažovateľka A. B. ju v tejto veci navštívila opäť 22. 5. 2009, pričom disciplinárne obvinená pripúšťa, že A. B. poskytla právne poradenstvo ohľadom spoluvlastníckych vzťahov, týkajúcich sa predmetného

domu. Z vyjadrenia disciplinárne obvinenej ďalej vyplýva, že právne zastúpenie pána C. D. prevzala už 3. 8. 2009, a to vo veci zrušenia a vysporiadania podielového spoluvlastníctva k rodinnému domu s A. B. Dňa 15. 9. 2009 potom podala v zastúpení pána C. D. žalobu o zrušenie a vysporiadanie podielového spoluvlastníctva proti A. B. Zhodné tvrdenia sú obsiahnuté aj v sťažnosti A. B., ktorá uvádza, že sa objednala do advokátskej kancelárie disciplinárne obvinenej 22. 5. 2009 za účelom získania právnej pomoci, ktorú potrebovala po rozdelení rodinného domu na spoluvlastnícke podiely. Pri tejto návšteve zoznámila disciplinárne obvinenú s celou situáciou a predložila jej všetku dokumentáciu, pričom disciplinárne obvinená si ju prezrela a odporučila A. B. najskôr predmetnú vstavbu skolaudovať, a potom si obstaráť znalecké posudky.

Na základe uvedených skutočností dospel disciplinárny senát k záveru, že disciplinárne obvinená poskytovala právne služby v súvisiacich veciach osobám, ktorých záujmy boli vo vzájomnom rozpore. K naplneniu skutkovej podstaty uvedeného disciplinárneho previnenia potom podľa názoru disciplinárneho senátu postačuje poskytnutie právnej služby v akejkoľvek forme, bez ohľadu na jej rozsah či dĺžku trvania. Zákaz právneho zastúpenia v prípade kolízie záujmov je jedným z najdôležitejších pravidiel, ktorým je advokátsky stav viazaný. Na základe vyššie citovaných dôkazov dospel

senát k záveru, že disciplinárne obvinená pri poskytovaní právnych služieb A. B. získala, či mohla získať informácie, ktoré mohla následne využiť v prospech svojho klienta C. D., ktorého záujmy boli v úplnom rozpore so záujmami A. B., ako vyplýva zo žaloby, ktorú menom C. D. podala disciplinárne obvinená proti A. B. Takéto konanie sa podľa názoru disciplinárneho senátu rozhodne nezhoduje s pravidlami profesionálnej etiky, ktoré sú pre advokáta záväzné.

Pri úvahe o disciplinárnom opatrení prihladol disciplinárny senát k nižšej závažnosti disciplinárneho previnenia, pretože nebolo preukázané, že by disciplinárne obvinená zastupovala A. B. po dlhšiu dobu. Ďalej disciplinárny senát prihladol k osobe disciplinárne obvinenej, na ktorú je potrebné

hľadieť z hľadiska disciplinárne zodpovednosti ako na bezúhonnú. Z týchto dôvodov bolo uložené iba disciplinárne opatrenie formou napomenutia.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

- 1 Preložené a spracované z publikácie *Bulletin advokácie – Sbírka kárných rozhodnutí České advokátní komory 2012 – 2013* (zvláštní číslo/srpen 2014). ČAK, Praha 2014, s. 35 – 37.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z čísla 11/2019 českého *Bulletinu advokacie*

V **Úvodníku** s názvom *Šest týdnů, které změnilý (nejen) advokacii* JUDr. Petr Toman, LL.M., náhradník predstavenstva ČAK sa vracia k výročiu 17. novembra 1989 a k udalostiam v nasledujúcich týždňoch, ako aj k vzniku samostatnej advokácie.

V rámci **Aktualít** je informácia predstavenstva ČAK k § 7b trestného poriadku. *Bulletin advokacie* v tejto časti uverejnil rozsiahlu informáciu o projekte Českej advokátskej komory k 30. výročiu zamatovej revolúcie *Advokáti proti totalite*, ktorý pozostával z troch častí. Prvou bola konferencia konajúca sa 6. 11. 2019 na Vrchnom súde v Prahe. Počas konferencie bola slávnostne uvedená do života kniha *Advokáti proti totalite*, ktorá je druhou časťou projektu s rovnomeným názvom a venuje sa desiatim osobnostiam advokácie, ktoré bojovali s totalitou. Vo večerných hodinách 6. 11. 2019 sa konalo slávnostné otvorenie výstavy *Advokáti proti totalite*, venovanej tiež týmto významným osobnostiam. V ďalšej časti aktualít je informácia o galavečere *Právnik roku 2019* a možnosti prihlásenia sa naň a oznámenie komory o povinných platbách a poistnom.

Časť **Z judikatury** obsahuje ● Rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 21. 11. 2018, sp. zn. 22 Cdo 2362/2018, o uplatniteľnosti judikatury o nerovnostiach (disparite) podielov v konaní o vyporiadaní BSM, v ktorom súd vyjadril, že judikatúra o *disparite podielov* vytvorená v pomeroch „starého“ občianskeho zákonníka č. 40/1964 je použiteľná i pri vysporiadaní podľa „nového“ občianskeho zákonníka č. 89/2012; ● Nález Ústavného súdu ČR z 24. 9. 2019, sp. zn. Pl. ús 4/19, k odmene advokáta za výkon funkcie opatrovníka ustanoveného osobe s neznámym pobytom, kde ústavný súd vyslovil, že

ak ustanovuje § 9 ods. 5 vyhlášky č. 177/1996 Zb. o odmenách advokátov a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa), že pri výkone funkcie opatrovníka okrem iného osobe neznámeho pobytu sa na účely výpočtu odmeny advokáta ako opatrovníka považuje za tarifnú hodnotu suma 1 000 Kč. Takéto pravidlo je podľa ústavného súdu v rozpore nielen s princípom rovnosti vzťahnuté na výkon advokácie v širšom zmysle slova a v rozpore s právom advokáta získavať prostriedky pre svoje životné potreby prácou, ale aj s právom opatrovaného na právnu pomoc (čl. 37 ods. 2 Charty základných práv a slobôd). Ak štát zaručuje právnym predpisom vymedzeným účastníkom konania právnu pomoc vo forme opatrovníctva, musí tiež vytvoriť podmienky na to, aby takáto právna pomoc bola poskytovaná na zodpovedajúcej úrovni; ● Rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR z 25. 7. 2019, sp. zn. 9 As 155/2018-48, k poskytovaniu právnych služieb advokátskym koncipientom, v ktorom súd vyjadril, že advokátsky koncipient nie je oprávnený vo vlastnom mene a na vlastný účet poskytovať právne služby v zmysle § 1 ods. 2 prvej vety zák. č. 85/1996 Zb. o advokácii, a to ani so súhlasom advokáta. Takúto činnosť nemožno považovať za inú zárobkovú činnosť podľa čl. 15 ods. 4 uznesenia predstavenstva ČAK č. 1/1997. Advokátsky koncipient v čase koncipientskej praxe uzavrel aj zmluvu s mestom na vlastné meno, ktorému poskytoval právne služby; ● Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 3. 10. 2019 vo veci C-18/18, Eva Glawischnig-Pieszek v. Facebook Ireland, k nariadeniu povinnosti zmazať urážlivé príspevky na sieti, kde súd konštatoval, že úniné právo nebráni tomu, aby bola takému poskytovateľovi hostingu, ako je Facebook, uložená povinnosť odstrániť komentáre, ktoré sú

rovnaké ako komentár, ktorý bol predtým vyhlásený za protiprávny, a za určitých podmienok aj komentáre jemu rovnocenné. Právo EÚ nebráni ani tomu, aby takýto súdny príkaz vyvolával podľa relevantného medzinárodného práva, ktoré členské štáty musia zohľadňovať, účinky na celosvetovej úrovni; ● Rozsudok Veľkého senátu Európskeho súdu pre ľudské práva z 10. 9. 2019 vo veci *Strand Lobben a ďalší v. Nórsko* [GC], sťažnosť č. 37283/13, k odňatiu rodičovskej zodpovednosti a záujmom dieťaťa pri osvojení, kde súd judikoval, že rozhodovanie o odňatí rodičovskej zodpovednosti a osvojením adopcie dieťaťa musí zahŕňať aj zvažovanie záujmov dieťaťa a záujmov jeho biologickej rodiny.

V Rubrike **Z odbornej literatúry** sa nachádza recenzia knihy *Advokáti proti totalite* (Petr Toman, Ondřej Šebesta a kol.) vydané pri príležitosti 30. výročia zamatovej revolúcie v súvislosti s rovnomeným projektom.

Včasti **Z advokacie** je príspevok Mgr. Lukáša Trojana, viceprezidenta Unie obhájců ČR pri príležitosti výročia udalostí zo 17. novembra 1989 venovanom úlohe advokátov – obhajcov, ktorí ako v podmienkach socializmu, aj dnes chránia práva osôb. Časť obsahuje aj rozhodnutie kárneho senátu ČAK z 11. 1. 2019, sp. zn. K 1/2018, v ktorom rozhodli, že je kárnym previnením, ak advokát oslovuje protistranu aj napriek vedomosti o tom, že je zastúpená advokátom a napriek tomu, že na to nemá od tohto advokáta súhlas.

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

doc. JUDr. Ivana Štenglová

Střet zájmů člena statutárního orgánu

kapitálové obchodní korporace

ve vazbě na principy corporate governance

Článok sa zaoberá situáciami, kedy sa člen orgánu obchodnej korporácie dostáva podľa § 54 a nasl. zák. č. 90/2012 Sb. o obchodných korporáciách do konfliktu záujmov. Konflikt môže byť dlhodobý alebo jednorázový, vznikajúci pri uzatváraní zmluvy medzi členom orgánu a obchodnou korporáciou. Obe situácie analyzuje z hľadiska povinností členov orgánov pri hroziacom či trvajúcom konflikte záujmov aj z hľadiska možností korporácie zabrániť konfliktu záujmov či jeho dôsledkom. Zaoberá sa ďalej i zákonom o obchodných korporáciách neriešenými dôsledkami porušenia zákazu uzavrieť zmluvu v konflikte záujmov a dôsledkami porušenia povinnosti člena orgánu pri strete záujmov.

doc. JUDr. et Mgr. Jana Tlapák Navrátilová, Ph.D.

JUDr. Ingrid Galovcová, Ph.D.

Uchovávání dat uložených v počítačovém systému – poskytování součinnosti, nebo nahrazování činnosti orgánů činných v trestním řízení?

Novelou v zákone č. 287/2018 Sb. účinnou od 1. 2. 2019 bol do trestného poriadku vložený § 7b, ktorý poskytuje orgánom činným v trestnom konaní možnosť žiadať osobu, ktorá drží alebo má pod svojou kontrolou údaje uložené v počítačovom systéme alebo na nosiči informácií, uchovať ich v nezmenenej podobe po dobu stanovenú v príkaze a urobiť potrebné opatrenia, aby nedošlo k sprístupneniu informácie

o tom, že bolo nariadené uchovanie dát, a tiež nariadiť, aby táto osoba znemožnila prístup iných osôb k takýmto údajom. Ide na prvý pohľad síce o nenápadnú zmenu, vo svojich dôsledkoch je ale zásadným zásahom nielen do koncepcie inštitútu odposluchov, ale aj do základných práv jednotlivcov, ktorých údaje majú byť uchovávané. Autorky článku podrobujú toto ustanovenie trestného poriadku kritike.

doc. JUDr. Pavel Vantuch, Csc.

Možnost obviněného vzdát se obhájce a důsledky pro obhajobu

Autor sa zaoberá možnými negatívnymi dôsledkami využitia § 36b českého trestného poriadku (TrŘ) pre obhajobu obvinených. Toto ustanovenie dáva obvinenému možnosť vzdať sa obhajcu v troch prípadoch nutnej obhajoby uvedených v § 36 ods. 3, § 36a ods. 2 písm. b) a v § 36 ods. 4 písm. a) TrŘ.

doc. JUDr. Pavel Mates, CSc.

V labyrintech úpravy nahlížení do spisu podle správního řádu

Právo nahliadať do spisu predstavuje jednu z podstatných súčastí komplexu práv garantujúcich fair proces vedený pred ktorýmkoľvek orgánom verejnej moci, už len preto, že bez neho by účastník konania, resp. aj iné subjekty, nemohol realizovať ďalšie procesné práva. Článok predstavuje systematický rozbor úpravy tohto práva v správnom konaní a výnimiek obsiahnutých v osobitných zákonoch, prístupu k utajovaným informáciám, súdnej ochrany tohto práva i riešenie konkurencie úpravy práva na prístup k spisu a práva na slobodný prístup k informáciám.

Mgr. Bc. Pavel Martiník

Aktuální otázky AML regulace

Právna úprava opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu (*Anti Money Laundering and Counter Terrorist Financing – AML / CTF*) sa stále sprísňuje. Tento vývoj je spôsobený nielen stále sofistikovanejšími metódami legalizácie, ktoré si osoby páchajúce túto činnosť osvojujú, ale aj pokračujúcim technologickým rozvojom, na ktorý je potrebné legislatívne reagovať. Článok sa zameriava na tri súčasné problémy AML / CTF regulácie, a to na rozdelenie KYC1 procedúr na identifikáciu a kontrolu klienta, poňatie virtuálnych mien a spôsob vedenia licenčných konaní Českou národní bankou.

Mgr. Tomáš Grygar

Zproštění odpovědnosti právnické osoby za přešůpek

Príspevok sa zaoberá otázkou liberalizácie zodpovednosti právnickej osoby za priestupok, pri ktorej v dôsledku účinnosti stále relatívne nového zákona o zodpovednosti za priestupky a konanie o nich prišlo k určitým zmenám. Liberácia predstavuje zmiernenie objektívnej zodpovednosti, ktorá sa u priestupkov právnických osôb uplatňuje. Otázkou je, kto má nieť ohľadom naplnenia liberačných dôvodov dôkazné bremeno a ako má byť liberačný dôvod formulovaný.

Mgr. Alexandra Donevová

Kancelária SAK

Konferencia Advokáti proti totalite

Česká advokátska komora pripravila pri príležitosti 30. výročia novembrovej revolúcie v roku 1989 projekt Advokáti proti totalite, ktorý vzdáva hold tým, ktorí bojovali v dobe totality za právo a spravodlivosť a pri obhajobe klienta neváhali priniesť i najvyššie obete. Súčasťou projektu bola konferencia, na ktorej vystúpil **Ján Čarnogurský** s príspevkom **Život advokáta vyhodneného z advokácie**, ktorý uverejňujeme.

Už názov konferencie nasvedčuje, že jedna forma totality sa skončila a advokáti robia akúsi bilanciu svojho účinkovania v nej. Skúsme bilanciu robiť tak objektívne, ako sme len schopní, a zahrnúť do nej spoločenské podmienky v jednotlivých obdobiach, platnú právnu úpravu a konečne občiansku a profesionálnu odvahu advokátov. Pri bilancii majme na mysl, že možnosť nastúpenia ďalšej totality v dejinách nikdy nemožno vylúčiť, ani historické prehodnotenie, povedzme, našej súčasnosti.

Nech naša bilancia spĺňa dve kritériá: poskytne inšpiráciu pre odolávanie inej, budúcej totalite a zároveň nech je pomôckou pre správne hodnotenie kritérií pri odhaľovaní minulosti totality, čiže našej súčasnosti.

Vlastne nikto z nás nezažil prvé a najtvrdšie obdobie totality, zhruba koniec 40-tych a 50-te roky. Toto obdobie začalo čístkou medzi advokátmi. Keď som sa neskôr ako koncipient a mladý advokát zúčastňoval na neformálnych posedeniach, starší kolegovia nechceli rozprávať ani o známych procesoch, v ktorých účinkovali. Až na základe historickej a memoárovej literatúry sa snažím rekonštruovať vtedajšie podmienky. V prvom rade, právna úprava stála v maximálnej miere na strane obžaloby. Trestný zákon číslo 86/1950 Zb. a Trestný poriadok číslo 64/1956 Zb. právnu oporu advokátom veľmi nedávali. Trestné procesy onoho obdobia, menujme ako pars pro toto Slánskeho proces, sa podobali stalin-ským procesom zo Sovietskeho zväzu z obdobia Veľkej čistky a sú známe vyjadrenia dokonca britských justičných funkcionárov, ktorí ich nevedeli spochybniť. Ale dôležitou sa javí iná okolnosť. Najmä česká spoločnosť mala v bezprostrednej pamäti vojnové obdobie ako obdobie priameho ohrozenia národnej existencie. Z ohrozenia vyšla víťazne. Ako záruku proti ďalšiemu ohrozeniu videla Sovietsky zväz a vnútroštátne komunistov. Procesy boli daňou za takú záruku. Historický determinizmus tohto druhu však má v našom kultúrnom okruhu svoje limity, ktorými boli právne kroky na zabránenie fyzickému mučeniu a prekručovaniu pravdy pri dokazovaní.

Obdobie, ktoré už väčšina z nás zažila, bolo obdobie po páde Alexandra Dubčeka. Stranícke previerky ponechajme bokom ako mimoprávnu záležitosť. Právna oblasť, lepšie sa hodí názov normatívna oblasť, sa začala novelizáciou Zá-

konníka práce. Do § 46 o výpovedi bol vsunutý odsek, podľa ktorého ďalším výpovedným dôvodom z pracovného pomeru bolo narušovanie socialistického spoločenského poriadku. V praxi narušovaním bolo nepreverenie v straníckych alebo nestraničných previerkach, ktoré nasledovali. Mám osobnú skúsenosť, že úspešne sa dalo použiť pravidlo z právnickej logiky. Podľa právnickej logiky, ak sú o jednom predmete dva výroky, oba kladné, výsledný výrok je kladný. Podobne, ak sú dva výroky negatívne, výsledný výrok je kladný. Ak je z dvoch výrokov jeden kladný a druhý záporný, výsledný výrok je záporný. Pri previerkach bola kľúčovou otázkou ako hodnotiť preverovaný vstup vojsk Varšavskej zmluvy do Československa – ako bratskú pomoc alebo ako okupáciu. Ak preverovaný odpovedal, že ako okupáciu, nebol preverený a nasledovala výpoveď z pracovného pomeru. Kombinácia kladnej a zápornej odpovede dávala výslednú odpoveď zápornú, ale pamäť previerkovej komisie nemusela siahať až po skúšku z právnickej logiky alebo sa aspoň tváriť, že odpoveď je v rámci normy.

Zastupoval som v niekoľkých sporoch o neplatnosť výpovede z pracovného pomeru na základe neúspešnej previerky a spory poskytujú dokonalú ilustráciu doby, v ktorej prebiehali. RNDr. Rudolf Fiby pracoval ako asistent matematiky na Univerzite Komenského v Bratislave. Mal dobré výsledky a komisia ho chcela preveriť. Napísali mu do záznamu o previerke, že sa pridrižiava marxistického svetového názoru. RNDr. Fiby bol tajným katolíckym kňazom a žiadal, aby do záznamu napísali, že sa pridrižiava vedeckého svetového názoru. Inak záznam odmietal podpísať. Na základe jeho žiadosti ho komisia nepreverila a spor o neplatnosť výpovede na súde prehral.

Redaktorku Slovenského rozhlasu v Bratislave Perlu Karvašovou nepreverili na základe jej relácií v rozhlase v roku 1968. Dostala výpoveď, ale Mestský súd v Bratislave žalobu o neplatnosť výpovede zamietol. V odôvodnení rozsudku súd napísal, že žalobkyňa narušovala socialistický spoločenský poriadok a najmä v budúcnosti by ho mohla narušovať, pretože úroveň jej inteligencie je nad priemer.

Veriaci učitelia alebo učiteľky museli navštevovať bohoslužby v nedeľu v druhej alebo tretej obci. Ak ich predsa niekto zbadal a prezradil, znamenalo to výpoveď. Známy bol

prípád učiteľky Jany Mičianovej z Novej Dubnice pri Trenčíne. Prihlásila svoje dieťa na vyučovanie náboženstva, na čo jej dával zákon formálne právo. Dostala za to výpoveď z práce a súdny spor prehrala.

Osobitnou kategóriou bolo odnímanie štátneho súhlasu kňazom na výkon bohoslužobnej činnosti. Na štátny súhlas nebol právny nárok preto odňatie nepodliehalo súdnej kontrole. Napr. dnešnému pomocnému biskupovi pražského arcibiskupstva Václavovi Malému odňali štátny súhlas za podpis Charty 77. Až do pádu komunizmu potom pracoval ako robotník.

Veľkú kategóriu predstavovali trestné procesy. Po okupácii Československa mnoho občanov republiku opustilo. Takmer na každom okresnom súde prebiehali procesy za opustenie republiky podľa § 109 Trestného zák. č. 140/1961 Zb. Procesy bežali úplne formálne, na základe vyšetrovacieho spisu súd vyniesol nepodmienečný trest, spravidla s trestom prepadnutia majetku. Tresty boli zrušené podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, ale trest prepadnutia majetku podliehal osobitnej úprave.

Trestné procesy už prebiehali v odlišnej spoločenskej atmosfére oproti predchádzajúcemu obdobiu. Trestné zákony z roku 1961 dávali väčšie možnosti obhajobe než predchádzajúce. Československo v roku 1968 podpísalo Medzinárodné pakty o ľudských právach a na základe výsledkov Helsinskej konferencie ich v roku 1976 ratifikovalo. Vyšli ako vyhláška ministerstva zahraničných vecí v Zbierke zákonov pod číslom 120/1976 Zb. Helsinská konferencia prijala ako štvrtý „kôš“ ustanovenia o dodržiavaní ľudských práv. Ich dodržiavanie prestalo byť vnútroštátnou záležitosťou jednotlivých štátov, ale stalo sa medzinárodnou. Každé dva roky prebiehalo kontrolné zasadnutie účastníkov konferencie o dodržiavaní dohodnutých ustanovení. Na zasadnutí sa preberali jednotlivé prípady, procesy, ktoré niektorý členský štát konferencie hodnotil ako porušenie dohody. Československý delegát mal čo robiť, ak chcel obhájiť trestné procesy, ktoré v republike prebiehali.

Najmä Charta 77 zorganizovala monitorovanie trestných procesov politického charakteru. Vychádzali samizdaty *Informace o Chartě*, začal pracovať **Výbor na obranu nespravodlivo stíhaných** (VONS), ktoré všetky politické procesy zverejšňovali a zahraničné rozhlasové stanice ako Hlas Ameriky a Rádio Slobodná Európa ich zverejšňovali. Hlas Ameriky nesmel byť rušený, pretože bol oficiálnou stanicou členského štátu Helsinskej konferencie. Na jar 1989 si sťažoval člen Ústredného výboru KSČ, že Západu sa podarilo presadiť svoju koncepciu ľudských práv.

V roku 1967 vyšla kniha Viktora Knappa *Filosofické problémy socialistického práva*. Autor v nej rozviedol kumulatívny charakter prípadného obmedzenia občianskeho práva na základe zákona a zároveň požiadavky verejného poriadku. Verejný poriadok je u nás požiadavka typu monogamného manželstva, závažného ohrozenia základných ľudských práv a pod. Žiadny z prebiehajúcich trestných procesov nebol schopný túto požiadavku kumulatívne splniť. Pominula aj spomienka na ohrozenie národnej existencie. Českosloven-

sko podpísalo v roku 1973 s Nemeckou spolkovou republikou dohodu o vzájomných vzťahoch. NSR v dohode uznalo nemeckú hranicu. Na západe Európy sa rozvíjala integrácia, ktorá vyústila do dnešnej Európskej únie. Účasť na európskej integrácii sa stala pre Československo zárukou štátnej existencie a prosperity. Marxizmus prestal byť intelektuálne zaujímavý a geopoliticky potrebný. Komunisti si začali pripadať ako „kúl v plotě“.

Napriek tomu trestné procesy pokračovali. Boli kombináciou intelektuálnej neschopnosti režimu pochopiť, že sa mu stráca pod nohami mocenská základňa a politickej neschopnosti uskutočniť aspoň miernu perestrojku. V Českej republike boli politické procesy späté s činnosťou Charty 77, na Slovensku bolo najviac trestných stíhaní za porušovanie dozoru nad cirkvami podľa § 178 Trestného zák. Činnosť Charty 77 bol režim čoraz menej schopný brzdiť. Akoby si to chcel vynahradiť v absurdných prípadoch. Drahomíru Šinoglovú, ktorá si ma zvolila za obhajcu, stíhali za poburovanie (§ 100 Tr. zák.) za opisovanie textov českých a slovenských (Dominik Tatarka) spisovateľov, ktorí sú dnes v Slovníku českých spisovateľov. Na Slovensku mal byť odstrašujúcim prípadom proces s tzv. Bratislavskou päťkou. Obžalovaným kládli za vinu, že vyzvali na kladenie kvetov na miesta, kde okupačné vojská v r. 1968 zastrelili našich občanov, Miroslavovi Kusému ešte príspevky do Slobodnej Európy a mne vydávanie samizdatu *Bratislavské listy* a výzvu na slobodné voľby pri soche M. R. Štefánika. Proces už nemohli dotiahnuť do konca, prezident Husák ho musel ukončiť amnestiou týždeň po vypuknutí Nežnej revolúcie.

Problém vystupovania advokátov spočíval v tom, nakoľko budú morálnou oporou politicky obžalovaným. Moje hádky so sudcami v prípade Drahomíry Šinoglovej na Okresnom súde Znojmo a Krajskom súde Brno nevedli k miernejšiemu trestu pre obžalovaných. Azda som vymohol prítomnosť dvoch príbuzných v súdnej sieni, keď pôvodne tam mala byť len tzv. organizovaná verejnosť. Ale prípad Drahomíry Šinoglovej sa stal známym pre jej smelé vystupovanie na súde. Vo veci Labuda – Kesegová pre trestný čin marenia dozoru nad cirkvami na Okresnom súde Rimavská Sobota a Krajskom súde Banská Bystrica predseda odvolacieho senátu JUDr. Samuel dvakrát zrušil odsudzujúci rozsudok Okresného súdu a trestné konanie zastavil, ale prokurátor dvakrát podal sťažnosť na Najvyšší súd a dosiahol nepodmienečný trest. Nakoniec museli prideliť vec inému senátu než JUDr. Samuela. Oba trestné prípady a ďalšie cez zahraničné vysielace ukázali ľuďom, že bojovať proti komunizmu sa už dá.

Komunizmus sa skončil a priama obhajoba pred porušovaním zákonov už – zdá sa – nebude potrebná. Ale americká politológia píše o pôsobení *deep state* na štátny aparát. Pred dvoma rokmi zadržali v Bratislave muža, ktorý na demonstrácii proti americkým základniam na Slovensku rozvinul plagát proti americkým bombardérom. Muža neskôr prepustili a konanie zastavili. Ochrana pred pôsobením *deep state* sa môže stať súčasťou formou obhajoby v politických procesoch.

JUDr. Ján Čarnogurský

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Advokáti proti totalitě

TOMAN, P., ŠEBESTA, O. a kol.: **Advokáti proti totalitě**.
Mladá fronta/Česká advokátní komora: Praha, 2019

Súčasťou unikátneho projektu Českej advokátskej komory *Advokáti proti totalitě*, realizovaného v roku tridsiateho výročia novembrovej revolúcie, sa okrem **výstavy** v Kaňkovom paláci, **odbornej konferencie** a samostatnej **webovej stránky** stala aj rovnomená **publikácia** autorského kolektívu vedeného Petrom Tomanom a Ondřejom Šebestom.

Kniha predstavuje desať osobností z radov advokácie, ktoré sa vzopreli totalitným režimom. Niektorí z nich boli väznení, jeden popravený, viacerí museli z advokácie odísť. Táto kniha vznikla – ako sa uvádza na jej obálke – preto, aby osudy týchto osobností, na ktoré je česká advokácia právom hrdá, neboli nikdy zabudnuté a zároveň s cieľom, aby boli pripomenuté princípy, na ktorých advokácia stojí – nezávislosť, mlčanlivosť a samospráva.

Po úvodnom slove JUDr. Vladimíra Jirouska, predsedu Českej advokátskej komory a JUDr. et PhDr. Stanislava Balíka, PhD., bývalého predsedu Českej advokátskej komory a emeritného sudcu Ústavného súdu Českej republiky, otvára knihu text nazvaný **Stručná história advokácie v dvadsiatom storočí** (autora Mgr. Filipa Mamrillu), ktorý približuje právnu úpravu advokácie a postavenie advokátov v časoch totalitných režimov minulého storočia.

Na takto načrtnutom pozadí doby nasleduje jadro knihy – desať samostatných kapitol, z ktorých každá je venovaná jednej z vybraných osobností: **Kamill Resler** (1893 – 1961) – predstavený autormi najmä ako ustanovený obhajca K. H. Franka, **Jiří Křížek** (1893 – 1975) – advokát odsúdený v procese proti Milade Horákovéj, **Jaroslav Borkovec** (1906 – 49) – advokátsky koncipient obžalovaný z pokusu o protikomunistický prevrat a popravený, advokáti **Rastislav Váhala** (1909 – 1988) – obhajca generála Heliodora Píku, **František Hejný** (1911 – 1990) – obhajca pred Štátnym súdom, sám väznený a vylúčený z advokácie, **Dagmar Burešová** (1929 – 2018) – advokátka mnohých disidentov, prvá dáma českej justície, **Otakar Motejl** (1932 – 2010) – obhajca desiatok disidentov, po novembri predseda českého najvyššieho súdu, minister spravodlivosti a prvý verejný ochranca práv v Česku, **Ján Čarnogurský** (1944) – slovenský advokát, obhajca disidentov, sám väznený a vylúčený z advokácie, **Jiří Machourek** (1944) a **Milan Hulík** (1946) – známi obhajcovia disidentov.

Kapitoly sú spravidla tvorené najprv časťou načrtávajúcou životný príbeh osobnosti, potom opisom jedného alebo viacerých prípadov obhajoby a nakoniec osobnou spomienkou na predstavovaného advokáta či už člena jeho rodiny, klienta alebo kolegu. Kapitoly sú doplnené portrétmi osoby, ktorej sa týkajú a s ňou spätými dobovými listinami z archívu Českej advokátskej komory, z rodinných archívov predstavovaných osobností, ale i z ďalších zdrojov (najmä Archív bezpečnostných zložiek).

Slovenskému čitateľovi budú zrejme najbližšie životné osudy Dagmar Burešovej, Otakara Motejla a Jána Čarnogurského. Z prípadov **Dagmar Burešovej** kniha spomína napríklad zastupovanie Ivana Medka, Milana Kunderu, Karla Kyncla, či Jiřího Lederera, no najväčší priestor je venovaný zastupovaniu Libuše Palachovej v konaní o ochranu osobnosti proti členovi ÚV KSČ Vilémovi Novému za výroky o smrti jej syna Jana Palacha (1969). Osobnosť Dagmar Burešovej dokresľuje jej pomoc pri ukrývaní ušľachtilého väzňa Jana Trumlířa (1949). V súvislosti s Dagmar Burešovou vyzdvihujú autori aj jej podiel na prijatí zákona o advokácii (1990) a činnosť ako predsedníčky Českej národnej rady. V tejto kapitole sú zaradené i spomienky sestry Jana Trumlířa, Petra Pitharta a manželky Radima Bureša.

Ako je slovenským advokátom známe, **Otakar Motejl** po skončení štúdií práva (1955) nastúpil do advokácie v Banskej

Zamestnanie u advokáta hľadá

JUDr. Ján Lasák, LL.M.

Bratislava a okolie

0903 836 811

ianus@centrum.sk

Má 13-ročnú prax v oblastiach: občianske právo hmotné a procesné, obchodné, správne, pracovné, trestné právo, zmluvná agenda, nehnuteľnosti, europrojekty a čerpanie NFP a pod. **Znalosť jazykov:** slovenčina, angličtina, nemčina, čiastočne srbo-chorvátčina. **Forma spolupráce:** podľa dohody, nevylučuje sa forma vedľajšieho PP ako praktikant, príp. forma podľa Obchodného zákona.

OBJEDNÁVKA

Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2020

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

➔ Adresa, na ktorú majú byť posielané výťažky:

Závazne si objednávame výťažkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2020 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výťažky budú odosielené na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, je možné dohodnúť individuálne.

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

Bystrici. Jeho školiteľom bol Štefan Petko, o ktorom povedal, že práve on ho naučil „všetkému dobrému, čo v ňom po profesionálnej stránke je“. Kniha pripomína Otakara Motejla ako obhajcu napríklad Karla Kyncla, Evy Kantůrkovej, Petra Uhla, či Alexandra Vondru a podrobnejšie popisuje obhajoby Karla Zámečníka (v trestnej veci proti Pavlovi Tigrídovi a spol. (1967), v ktorom Otakar Motejl dosiahol oslobodenie svojho klienta) a Vladimíra Škutinu (v niekoľkých veciach v rokoch 1961 – 1974). Na Otakara Motejla v knihe spomína jeho dcéra a Pavel Šámal, predseda Najvyššieho súdu Českej republiky.

Jána Čarnogurského kniha predstavuje nie len ako spoluorganizátora sviečkovej demonštrácie a vydavateľa samizdatu, ale aj ako obhajcu Drahomíry Šinoglovej (za obhajobu ktorej bol v roku 1981 vylúčený z advokácie) a právneho zástupcu Stanislava Devátého v pracovnoprávných veciach. Kniha oboznamuje čitateľa aj s trestným konaním, v ktorom bol Ján Čarnogurský väzobne stíhaný. Súčasťou kapitoly sú spomienky Drahomíry Šinoglovej a Stanislava Devátého.

Kniha je doplnená doslovom historika PhDr. Petra Blažeka, PhD. z Ústavu pre štúdium totalitných režimov, ktorý sa podieľal na vyhľadávaní historických dokumentov pre autor-ský kolektív a je tiež spoluautorom niektorých kapitol. Práve vzťahy vedené Štátnou bezpečnosťou na jednotlivých advokátov a priblíženie ich obsahu knihu obohacujú, pretože poskytujú čitateľovi veľmi reálny pohľad na činnosť mocenských zložiek totalitného štátu a metódy a postupy zastráňovania advokátov, ktorí boli štátu nepohodlní.

Spoluautorsky sa na knihe podieľali aj ďalší historici (Mgr. Petr Mallota, PaedDr. Jindřich Marko). Kapitola venovaná Kamillovi Reslerovi vznikla v spolupráci s JUDr. Jakubom Drápalom (autorom úspešnej knihy *Poslušen zákonů své země a svého stavu: Kamill Resler – Obhájce K. H. Franka*, ktorá vyšla v roku 2014).

Na konci knihy je zaradený praktický menný register, (v ktorom nájdeme aj niekoľko slovenských advokátov spomenutých v texte knihy – Tibora Böhmu ako klienta Jána Čarnogurského, Milana Ivanku a Ľudovíta Medveckého – princípálov Jiřího Křížka, Štefana Petka – prvého školiteľa Otakara Motejla, či Zsolta Sárkányho – školiteľa Jána Čarnogurského).

Kniha *Advokáti proti totalite* je napísaná pútavým a pre čitateľa príťažlivým spôsobom. Je zároveň významným príspevkom k skúmaniu dejín československej advokácie v období socializmu. Obsahuje veľké množstvo faktografických údajov o procesoch vedených proti disidentom, ako aj o postupoch štátu voči ich advokátom. Zaujme tak nielen advokátov, ale nepochybne aj širšiu verejnosť.

Čitateľovi pripomenie desať osobností z radov advokátov, ale najmä základné princípy práce advokáta, ktoré sú a musia byť v advokácii trvalo prítomné.

JUDr. Peter Kerecman, PhD.
advokát

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE NA ROK 2020

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez 800 eur

Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 1 600 eur

Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky – detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 2 400 eur

Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zlavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovuoobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne; zľava za prvé uverejnenie sa započíta.

2 uverejnenia 5 %

3 uverejnenia 10 %

4 a viac uverejnení 15 %

Vkladaná inzercia – 0,20 eura/ks

Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je formát A4.

Riadková inzercia sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom **je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 17 eur.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladanie inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do firmy, ktorá finalizuje bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %.

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 170 eur
cmyk 300 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 60 mm (š x v)

čb 170 eur
cmyk 300 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmyk 660 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmyk 600 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmyk 600 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmyk 660 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 680 eur
cmyk 1 200 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 740 eur
cmyk 1 320 eur

Prehľad ročníka 2019

Za menom autora je uvedené číslo bulletinu, v ktorom má publikovaný článok.

AKTUÁLNE

ŠIRICOVÁ Ľubica Gregová, Mgr., PhD. (5)
SEDLAČKO František, JUDr., PhD., LL.M.
(1-2, 3, 4, 5, 6, 7-8, 9, 11, 12)

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

ABSOLONOVÁ Kristína, JUDr. (4)
BALIŠ Juraj, JUDr. (9)
BENEDIK Marek, Mgr. (9)
BERTHOTY Jakub (1-2)
ČIČKÁNOVÁ Daniela, JUDr., PhD., LL.M. (12)
DURAČINSKÁ Jana, JUDr., PhD. (7-8)
FRIEDRICH Martin, JUDr. (1-2)
GALANDOVÁ Miriam, JUDr. Ing., PhD., LL.M. (3)
GYÁRFÁŠ Juraj, JUDr. (3)
HODÁL Matej, JUDr. (7-8)
HRUŠOVSKÝ Michal, JUDr. (3)
LACIAK Ondrej, JUDr., PhD. (11)
LACKO Pavel, JUDr., LL.M. (3)
LAZUR Ján, JUDr., LL.M. (3)
LOHAZER Martin, JUDr. (1-2, 7-8)
LOMAKA Ivan, Mgr. (6)
MANDELÍK Jakub, JUDr., PhD. (11)
MASLÁK Marek, JUDr., PhD. (1-2, 9)
MATEJOVÁ Jana, JUDr. (6)
MAZÁK Ján, prof. JUDr., PhD. (12)
MEDVECZKÁ Margita, JUDr. (4)
MÉSZÁROS Marián, Mgr. (7-8)
MIČINSKÝ Ľudovít, JUDr. (3)
MICHALEC Matej, Mgr., LL.M. (6)
MIKULAŠKOVÁ Mária, Mgr. (1-2, 7-8 2x)
MIKUŠ Michal, Mgr. (4, 5)
NAGY Zoltán, JUDr. (3)
PATAKYOVÁ Mária, Prof. JUDr., CSc. (7-8)
PERDÍK Marek, JUDr. Mgr. (1-2)
PONIŠT Viliam, Mgr., PhD. (12)
PROKEINOVÁ Margita, Doc. JUDr., PhD. (11)
STRÉMY Tomáš, Prof. JUDr., PhD. (11)
ŠIMALOVÁ Katarína, Mgr., LL.M., MCI Arb (5)
ŠTEVČEK Marek, prof. JUDr., PhD. (3)
VALACHOVIČ Marek, JUDr., PhD. (1-2)

DO VAŠEJ KNIŽNICE

BLAHA Anton, JUDr. (9, 11)
ĎURIŠOVÁ Zuzana, JUDr. (6)
GAJDOŠOVÁ Martina, JUDr. Mgr., PhD. (4)
HRABČÁK Ladislav, Mgr. (7-8)
CHLIPALA Miroslav, PhD., JUDr. Ing. (3)
KERECMAN Peter, JUDr., PhD. (7-8, 10, 12)
MANIK Rudolf, JUDr., PhD., MBA, MHA (9, 11)
ŠIMONOVÁ Jana, doc. JUDr. Mgr., PhD. (5)
VOJČÍK Peter, prof. JUDr., CSc. (1-2, 6)

ZAÚJÍMAVOSTI

ČARNOGURSKÝ Ján, JUDr. (12)
ĎURIŠKA Zdenko, Mgr. (11)
HAJNOŠOVÁ Magda, rod. Hečková (6)
HELLENBART Viktória, Mgr. (5)
HROMCOVÁ Magdaléna, JUDr. (9)
KERECMAN Peter, JUDr., PhD. (1-2, 4)
MANIK Rudolf, JUDr., PhD., MBA, MHA (6, 10)
RAMPÁŠEK Michal, JUDr. (3)
SCHILLEROVÁ-Horváthová Jana (7-8)

Obsah dvojčísla 1-2/2019

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
V prípade sťažnosti odporúčam advokátom
prioritne reagovať na výzvu revíznej komisie
JUDr. Zuzana Čížová
- 4 **DISKUSIA**
Nové pravidlá pre konanie pred Ústavným súdom SR
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 6 Oznámenie SAK o povinných platbách advokátov
- 8 Pokútnictvo v právnych službách –
formy, spôsoby odhaľovania, dokazovanie a právny postih
- 11 Pomohli sme zmeniť zákon pre účinnejší boj proti pokútnikom

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 12 Niekoľko poznámok k výkonu záložného práva
a jeho premlčaniu (2. časť)
JUDr. Marek Valachovič, PhD., JUDr. Mgr. Marek Perdík
- 21 Postavenie pozemkového spoločenstva v súdnom konaní
JUDr. Marek Maslák, PhD.

INFORMÁCIE

- 27 Obchodný register a jeho pripravované zmeny
Mgr. Mária Mikulašková, JUDr. Martin Lohazer
- 33 Zaručená konverzia a advokáti
JUDr. Martin Friedrich

- 42 Kódex správania SAK schválený
Úradom na ochranu osobných údajov SR
Jakub Berthoty, LL.M.,

JUDIKATÚRA

- 48 Platba za systémové služby v prípade vývozu elektriny
ako poplatok s rovnakým účinkom ako clo
- 51 Obmedzenie prístupu k advokátovi v prípravnom konaní
porušením práva na spravodlivý súdny proces
- 55 K platnosti dojednania o zmluvnej pokute

ADVOKÁCIA

SAK

- 58 Aktuálne udalosti
- 60 Z decembrového a januárového zasadnutia P SAK
- 60 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 66 Neoprávnené zadržiavanie prijatej zálohy advokátom
určenej na dohodnutý účel
- 70 Spolupráca SAK na reforme poručenskej agendy
- 72 Nový rok 2019 opäť v znamení stretnutia právnikov

ZAHRANIČIE

- 74 Fínska advokátska komora: defensor legis
- 78 Seminár John Marshall Law School. Telč, november 2018
- 79 Čo sa stane v Telči, neostane v Telči
- 82 *Bulletin advokacie* prináša...
- 84 Povinnosť advokáta vyplatiť zloženú čiastku
za podmienok dohodnutých v zmluve o úschove

ZAUJÍMAVOSTI

- 88 Ivan Dérer – slovenský advokát, československý minister
(3. časť)
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 74 **LITERATÚRA**
- 94 Zmluvné záväzky v autorskom práve
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Obsah čísla 3/2019

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Práca rektora je dnes najmä o umení hľadať kompromisy
prof. JUDr. Marek Števček, PhD.
- 4 **DISKUSIA**
Procesné spoločenstvo v skrátených konaniach podľa CSP
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ROZHODCOVSKÉ KONANIE

- 6 Úvodom k rozhodcovskému konaniu a jeho výhodám
JUDr. Michal Hrušovský, JUDr. Pavel Lacko, LL.M.
- 8 Anketa
- 13 Odkiaľ prichádza, kde sa nachádza a kam kráča
arbitráž na Slovensku
JUDr. Juraj Gyárfáš LL.M., prof. JUDr. Marek Števček, PhD.
- 21 Prístup advokátov ku svedkom a špecifiká
rozhodcovského konania
- 26 Nádej na rýchlejšie a odbornejšie riešenie
korporátnych sporov na RS SAK
JUDr. Ing. Miriam Galandová, LL.M., FCCA
- 28 Trovy rozhodcovského konania –
poplatky rozhodcovských inštitúcií
JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb.
- 29 Doménové spory a hľadanie optimálneho rámca
ich riešenia – rozhodcovské konanie, všeobecné súdy
alebo alternatívne (ADR) formy?
JUDr. Ján Lazur, LL.M., JUDr. Zoltán Nagy

JUDIKATÚRA

- 42 Vyvodenie zodpovednosti za obsah hypertextového odkazu
- 45 K premlčaniu nároku advokáta na zaplatenie odmeny
za poskytnuté právne služby
- 47 Veľký piatok ako platený sviatok pre všetkých

ADVOKÁCIA

SAK

- 50 Aktuálne udalosti
- 51 Koncipientske okienko
- 52 Z februárových zasadnutí predsedníctva SAK
- 53 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 56 Nečinnosť advokáta po prevzatí zastupovania klienta
- 60 Pilotný kurz HELP úspešne za nami

ZAHRANIČIE

- 62 Povinnosť advokáta odmietnuť prevzatie zastupovania
v rovnakej alebo súvisiacej veci
- 64 AmCham Slovakia a Slovenská advokátska komora
spolupracujú na zlepšovaní prostredia pre obchodnú arbitráž
- 66 Abogacia Española – advokácia na Pyrenejskom polostrove
- 70 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 73 *Bulletin advokacie* prináša...

ZAUJÍMAVOSTI

- 76 Postava prvorepublikového advokáta v spoločnosti
a v dobovej literatúre a filme
JUDr. Michal Rampášek
- 78 **LITERATÚRA**
Zákon o e-Governmente. Komentár
JUDr. Ing. Miroslav Chlipala, PhD.

Obsah čísla 4/2019

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Je radosť predsedáť skupine zanietených odborníkov
v oblasti trestného práva z celej Európy
JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
- 4 **DISKUSIA**
Prirodzené napätie medzi advokátom a sudcom
z pohľadu judikatury ESĽP
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

- 6 Viedenský dohovor o diplomatických stykoch a jeho
súvislosť s návratovým konaním v zmysle § 123 a nasl. CMP
JUDr. Kristína Absolonová
- 11 Ohrozovanie pod vplyvom návykovej látky (§ 289 TZ)
Zisťuje sa v praxi pri stíhaní tohto trestného činu
skutočná pravda? (1. časť)
Mgr. Michal Mikuš
- 22 K niektorým zmenám zákona o pozemkových spoločenstvách
JUDr. Margita Medveczká
- JUDIKATÚRA**
- 29 Európsky zatykač a možnosti eurokonformného výkladu
vnútroštátneho práva
- 32 Postup súdu pri odstraňovaní rozporov
medzi znaleckými posudkami
- 34 Uchovávanie osobných údajov musí splniť test nevyhnutnosti

ADVOKÁCIA

SAK

- 38 Aktuálne udalosti
- 49 Z marcového zasadnutia predsedníctva SAK
- 42 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 43 Koncipientske okienko
- 45 SAK zorganizovala okrúhly stôl s dekanmi právnických fakúlt
- 46 Povinnosť advokáta vykonať neodkladné úkony
po skončení zastupovania
- 49 Podujatie v Rákociho paláci v Prešove
- 50 Odhalenie pamätnej tabule v budove SAK

ZAHRANIČIE

- 52 Advokáti na školách: Vive la langue française!
- 54 Advokácia v Írsku: „Hrdí na tradície, pripravení na budúcnosť“
- 59 Spomienky na Medzinárodnú stáž
Parížskej advokátskej komory 2018
- 62 Povinnosť advokáta nahradiť klientovi spôsobenú škodu
- 65 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 67 Vrámcí projektu *HELP in the EU* sa konal
medzinárodný seminár o ľudských právach v biomedicíne
- 68 *Bulletin advokacie* prináša...

ZAUJÍMAVOSTI

- 70 **LITERATÚRA**
Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii
doc. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.
- 73 O význame organizácie advokácie v komorách
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 75 Publikačná súťaž *Bulletinu slovenskej advokácie*

Obsah čísla 5/2019

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Rozhodovacia činnosť bude pre mňa vždy prvoradá
JUDr. Ivan Fiačan, PhD.
- DISKUSIA**
- 3 Centralizovaný systém súdneho riadenia –
nový ministerský projekt
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 5 Ad: Obvyklý pobyt dieťaťa diplomatického zástupcu
pri konaní o návrat maloletého do cudziny
Mgr. Ľubica Gregová Širicová, PhD.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

- 10 Ohrozovanie pod vplyvom návykovej látky (§ 289 TZ)
Zisťuje sa v praxi pri stíhaní tohto trestného činu
skutočná pravda? (2. časť)
Mgr. Michal Mikuš
- 22 Sú aj slovenské rozhodcovské sudy na správnej ceste?
Mgr. Katarína Šimalová, LL.M., MCI Arb

JUDIKATÚRA

- 28 Musí byť rozhodnutie o použití faktického
donucovacieho opatrenia písomne odôvodnené?
- 30 Športová arbitráž z pohľadu práva
na spravodlivý súdny proces
- 33 Podstata a zmysel základného práva vlastníť

ADVOKÁCIA

SAK

- 36 Aktuálne udalosti
- 38 Z aprílového zasadnutia predsedníctva SAK
- 39 Pýta(j)te sa predsedníctva
- DEŇ ADVOKÁCIE 2019**
- 40 Putovný pohár SAK v šachu opäť zmenil držiteľa
- 41 12. ročník šachového turnaja *Advokát Chess Open Bratislava*
- 43 Advokáti pomáhali v dvanástich mestách,
bezplatné právne poradenstvo využilo takmer 750 občanov
- 44 Galavečer Slovenskej advokátskej komory

- 50 Koncipientske okienko
*Čím je advokácia v právnom štáte? „Diablovým“ remeslom
alebo bojom za spravodlivosť? Mgr. Michal Mikuš*
- 52 Povinnosti advokáta ako ustanoveného advokáta
Centrom právnej pomoci

ZAHRANIČIE

- 55 Povinnosť advokáta plniť prevzaté záväzky
- 58 Advokácia v Portugalsku
- 63 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 66 *Bulletin advokacie* prináša...

ZAUJÍMAVOSTI

- 73 O význame organizácie advokácie v komorách (2. časť)
Viktória Hellenbart
- 70 **LITERATÚRA**
Zákon o dohľade nad finančným trhom
doc. JUDr. Mgr. Jana Šimonová, PhD.

Obsah čísla 6/2019

AKTUÁLNE

DISKUSIA

- 2 Quo vadis komora?
Mgr. Richard Karkó
- 4 Bagateľný cenzus v rozhodovacej praxi Ústavného súdu SR
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 5 Publikačná súťaž *Bulletinu slovenskej advokácie*

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

- 6 Zánik poisťného vzťahu a konanie poisťovne
v rozpore s dobrými mravmi
Mgr. Ivan Lomaka
- 9 Nástrahy elektronických občianskych preukazov
JUDr. Jana Matejová
- 16 Pojem *dielo* v európskom autorskom práve
po rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-310/17
Mgr. Matej Michalec, LL.M.

JUDIKATÚRA

- 22 Rehoľník ako advokát
- 24 *In flagrante delicto* v kontexte porušenia
práva na slobodu a bezpečnosť
- 28 K viazanosti civilného súdu rozsudkom
o schválení dohody o vine a treste

ADVOKÁCIA

SAK

- 30 Aktuálne udalosti
- 32 Z májového zasadnutia predsedníctva SAK
- 32 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 33 Poznačte si do kalendára:
Nemecko-česko-slovenské advokátske fórum
- 34 Spoločné stretnutie predsedníctva SAK a predstavenstva ČAK
- 35 Seminár o americkom práve (Pozvánka)
- 36 Vykonanie neodkladných úkonov advokátom
pri skončení zastupovania

ZAHRANIČIE

- 40 Povinnosť advokáta konať bezodkladne
a informovať klienta o stave veci
- 42 *Bulletin advokacie* prináša...
- 44 AIJA – Program medzinárodných konferencií
do konca roka 2019
- 46 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 48 Slovinská advokátska komora

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 52 Občiansky zákoník. Praktický komentár. 1. a 2. diel
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.
- 52 Judikatúra v azylových veciach
JUDr. Zuzana Ďurišová
- 53 „Bourali jsme vesele c. k. mocnářství zpuchřelé“
alebo advokáti v prvom československom odboji
JUDr. PhDr. Rudolf Maník, PhD., MBA, MHA
- 57 FEJTÓN: HAU! HAU! HAU!
František Hečko

Obsah dvojčísla 7-8/2019

AKTUÁLNE

DISKUSIA

- 2 Súdne poplatky a súvisiace problémy v praxi
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

- 4 Prevod práv a povinností zo stavebného povolenia
JUDr. Matej Hodál
- 11 Dodatočná likvidácia spoločnosti a jej právna subjektivita
Mgr. Mária Mikulašková, JUDr. Martin Lohazer
- 17 Autonómia vôle veriteľov pri schvaľovaní
reštrukturalizačného plánu
prof. JUDr. Mária Patakyová, CSc.
JUDr. Jana Duračinská, PhD.
- 24 Možnosti obrany odborára
voči rozhodnutiam odborovej organizácie
Mgr. Mária Mikulašková, Mgr. Marián Mészáros

JUDIKATÚRA

- 32 Žaloba o neplatnosť a primerané opatrenia žalobcu
v záujme dodržania procesných lehôt
- 35 Prenasledovanie a zastrašovanie členov advokátskeho stavu
je zásahom do samotnej podstaty systému
Európskeho dohovoru o ľudských právach
- 39 K uplatneniu zásady rovnakého zaobchádzania
pri plnení ponukovej povinnosti zamestnávateľa
podľa § 63 ods. 2 Zákonníka práce

ADVOKÁCIA

SAK

- 42 Aktuálne udalosti
- 44 Z júnového zasadnutia predsedníctva SAK
- 44 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 46 Practical LawAcademy Bratislava zožala úspech
- 47 Koncipientske okienko
- 50 Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta
o postupe v jeho veci

ZAHRANIČIE

- 53 Nečinnosť advokáta pri obhajobe klienta
- 56 Bulletin advokacie prináša...
- 58 Advokácia v Estónsku
- 64 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 66 Karlovarské právnické dni – XXVII. ročník
- 68 Stáž v Edinburghu – získavanie praktických skúseností
z anglosaského práva

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 70 Augustín Ráth – prvý slovenský rektor
Univerzity Komenského
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 72 Daňové úniky a daňové podvody
a právne možnosti ich predchádzania
(inštitútmi daňového, obchodného a trestného práva)
Mgr. Ladislav Hrabčák
- 74 Advokáti v odboji – Ivan Horváth
Jana Schillerová-Horváthová

Obsah čísla 9/2019

AKTUÁLNE

ROZHOVOR

- 2 Advokáti by mali s verejnosťou komunikovať a vysvetľovať aj komplikované témy prístupným jazykom
Mgr. Zuzana Čaputová

DISKUSIA

- 4 Veľký senát Najvyššieho súdu SR versus R – zbierka
JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.
- 7 Slovenské dni práva 17. – 18. októbra 2019 Košice

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

- 8 Neoprávnený zásah do práv občana činnosťou spravodajskej služby a súvisiaca náhrada nemajetkovej ujmy
JUDr. Juraj Bališ
- 18 Dovolanie a zníženie majetkový cenazus v spotrebiteľských sporoch
JUDr. Marek Maslák, PhD.
- 23 Právne prostriedky ochrany osobnosti vo vzťahu k médiám
Mgr. Marek Benedik

JUDIKATÚRA

- 31 Trestné oznámenie a zodpovednosť oznamovateľa za spôsobenú ujmu
- 34 Dôverná komunikácia s obhajcom musí byť slobodná a neobmedzená – aj keď ide o štátne a služobné tajomstvo
- 37 Justičná verzia pingpongu medzi súdom a správnym orgánom

ADVOKÁCIA

SAK

- 40 Aktuálne udalosti
- 41 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 42 Koncipientske okienko
- 45 Povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť a postúpenie pohľadávky advokáta voči klientovi

ZAHRANIČIE

- 50 Lichtenštajnsko: povolanie advokáta v mikroštáte
- 52 Nemecko-česko-slovenské advokátske fórum 8. a 9. november 2019
- 53 Ponuka stáže v Nemecku
- 53 Ponuka krátkodobej stáže v zahraničí v rámci projektu LAWYEREX
- 54 *European Lawyers Programme*
Ponuka stáže v Škótsku pre advokátov a advokátskych koncipientov
- 56 *Bulletin advokacie* prináša...
- 58 Povinnosť advokáta postupovať v súlade s platnými právnymi predpismi vo vzťahu k forme právneho úkonu
- 60 Seminár o americkom práve

ZAUJÍMAVOSTI

- 61 Odhalenie busty Jána Vanoviča

LITERATÚRA

- 62 Právo na obhajobu a jeho podoby v trestnom konaní
JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA

Obsah čísla 10/2019

SPOMIENKY NA NOVEMBER '89 PO 30 ROKOCH

3 ROZHOVOR

November bol výhrou rozumu
Anton Blaha, Eva Bušová, Pavol Erben

- 8 Bratislavská päťka. Prejav agónie komunistického režimu
Mgr. Juraj Marušiač, PhD.

16 Pohľady späť po tridsiatich rokoch

Ján Čarnogurský, Ľubomír Feldek,
Sergej Kohut, Rastislav Straka

22 Advokacie v lete 1989 – 2004

JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

23 K perzekúciám advokátov v rámci monstreprocesov v Československej republike

JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA

26 Akú podobu mala revolučná vlna u našich európskych susedov?

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

ADVOKÁCIA

SAK

- 30 Aktuálne udalosti
- 32 Zo septembrového zasadnutia P SAK
- 34 Pýta(j)te sa predsedníctva

ZAHRANIČIE

- 35 Stretnutie advokátov z Čiech a Slovenska v Českej Lípe
- 39 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 42 Výročný kongres AIJA
*Téma trvalo udržateľného rozvoja
prilákala rekordný počet účastníkov*
- 43 *Bulletin advokacie* prináša...
- 45 Vianočný tenisový turnaj slovenskej a českej advokácie
- 45 Publikčná súťaž *Bulletinu slovenskej advokácie*

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 46 Priešečníky umenia a práva
JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Obsah čísla 11/2019

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Slovensko zaostáva v povedomí o dôležitosti a význame verejného obstarávania
JUDr. Miroslav Hlivák
- 5 Stanovisko Slovenskej advokátskej komory
- DISKUSIA**
- 6 Najvyšší súd SR k téme „úroky po splatnosti“
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 8 Náhrada nemajetkovej ujmy pozostalým –
ad hoc novela Občianskeho zákonníka?
JUDr. Jakub Mandelík, PhD.
- 16 Uplatnenie vybraných odklonov voči právnickým osobám
v pozícii obvinených
prof. JUDr. Margita Prokeínová, PhD.
- 20 Porušenie práva na obhajobu neoznámením totožnosti
predvolaného svedka obvinenému a obhajcovi v predstihu
JUDr. Ondrej Laciak, PhD., prof. JUDr. Tomáš Strémy, PhD.
- JUDIKATÚRA**
- 24 Dôstojnosť advokátskeho stavu
*K možnosti advokáta poskytovať právne služby vo veci
súvisiacej s konaním, v ktorom skôr rozhodoval ako sudca*
- 27 Subjektívne a objektívne záruky nestrannosti
ako podmienka spravodlivého procesu
- 30 Čo sa slovenské súdy za 15 rokov nenaučili
o prejudiciálnom konaní pred Súdny dvorom EÚ

ADVOKÁCIA

SAK

- 34 Aktuálne udalosti
- 36 Zo zasadnutí predsedníctva SAK
- 37 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 38 Slovenské dni práva v Košiciach
- 41 Exkurz do histórie komôr
- 42 Biografia k publikácii
Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948
- 44 Európsky deň advokátov
- 47 Povinnosť advokáta zúčastniť sa na úkonoch
vo veci klienta – povinnosť advokáta vyjadriť sa
k podanej sťažnosti na výzvu SAK

ZAHRANIČIE

- 50 Povinnosť advokáta odmietnuť poskytovanie právnych služieb
v prípade kolízie záujmov klientov
- 54 *Bulletin advokacie* prináša...
- 56 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 58 Švédsko: Advokátska komora v Benátkach severu

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 64 Advokátní tarif
JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
- 66 Advokát
JUDr. Anton Blaha

Obsah čísla 12/2019

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Advokátsku prax využívam aj pri činnosti sudcu
Ústavného súdu SR
JUDr. Miloš Maďar, PhD., LL.M.
- DISKUSIA**
- 3 Prípustnosť dovolania „proti trovám“
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 6 Prípád „Lexmann“ a variácie na deformovanú ochranu
zákonosti a ústavnosti vo voľbách
do Európskeho parlamentu
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
- 13 K uplatneniu námietky premlčania v odvolacom konaní
Mgr. Viliam Poništ, PhD.
- 20 Právo na spracúvanie osobných údajov ako protiplnenie
za tovary a služby v oblasti ochrany spotrebiteľa
JUDr. Daniela Čičkáňová, PhD., LL.M.
- JUDIKATÚRA**
- 28 Ako Súdny dvor spojil požiadavku informovanosti
spotrebiteľa o potravinách s otázkou porušovania
medzinárodného humanitárneho práva
- 30 K zodpovednosti za škodu na zdraví spôsobenú
v súvislosti s lekárskeym zákrokom

ADVOKÁCIA

SAK

- 34 Aktuálne udalosti
- 35 Okrúhly stôl s témou
Etické aspekty výkonu justičných povolaní
- 38 Informovanie o poskytovaní právnych služieb
advokátom prostredníctvom reklamy

ZAHRANIČIE

- 42 Advokácia v Dánsku, zoznámte sa, prosím
- 47 Seminár o cezhraničnom poskytovaní
právnych služieb v Poľsku
- 48 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 51 Nemčina ako konkurenčná výhoda advokáta
- 53 Povinnosť advokáta odmietnuť poskytovanie právnych
služieb v súvisiacich veciach osobám,
ktorých záujmy sú vo vzájomnom rozpore
- 55 *Bulletin advokacie* prináša...

ZAUJÍMAVOSTI

- 57 Konferencia *Advokáti proti totalite*
JUDr. Ján Čarnogurský

LITERATÚRA

- 59 Advokáti proti totalite
JUDr. Peter Kerecman, PhD.

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 18. 11. 2019

Uzávierka redakčnej časti: 20. 12. 2019

Toto číslo vyšlo 31. 12. 2019

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom tlačnom periodiku. Odborný článok nesmie byť popisný a svojím obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzititulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier**, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu, 290 × 343 pixelov** (to zodpovedá rozmeru 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej ploške.
8. **Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier**, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. **Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K recenzii je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.**
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie **anonymne** (nepozná meno autora). Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok na viac častí. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzititulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

